

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

MUHASEBE VE FİNANSAL YÖNETİM

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**MUHASEBE SÜRECİNİN DİJİTALLEŞMESİNDE ETKİLİ
OLAN FAKTÖRLER: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Esra GÜNEŞ SATAR

1930250023

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. İsmail BEKÇİ

ISPARTA 2023

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Muhasebe Sürecinin Dijitalleşmesinde Etkili Olan Faktörler: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma**” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

İmza
Esra GÜNEŞ SATAR
27/10/2023

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-SOYADI	Esra GÜNEŞ SATAR
Öğrenci Numarası	1930250023
Enstitü Ana Bilim Dalı	Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı
Programı	Muhasebe Ve Finansal Yönetim Bilim Dalı
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora
Danışmanın Unvanı, Adı-SOYADI	Prof. Dr. İsmail BEKÇİ
Tez Başlığı	Muhasebe Sürecinin Dijitalleşmesinde Etkili Olan Faktörler: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma
Turnitin Ödev Numarası	2179488433

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 131 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 28/09/2023 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönergesininin 14 üncü maddesinde yer alan filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

Kaynakçalar hariç, alıntılar dahil, 10 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç;
% 21 'dir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

28/09/2023

(İmza)

Danışmanın Unvanı Adı-SOYADI
Prof. Dr. İsmail BEKÇİ

(GÜNEŞ SATAR, Esra, *Muhasebe Sürecinin Dijitalleşmesinde Etkili Olan Faktörler: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2023)

ÖZET

Küreselleşme ve teknolojinin gelişmesiyle beraber dijital gelişmeler yaşanmıştır. Dijital gelişmeler, her alanda olduğu gibi muhasebe mesleğini de etkilemiş ve yeni teknolojileri beraberinde getirmiştir. Yaşanan gelişmeler neticesinde E-uygulamalar, Gelir İdaresi Başkanlığı, Defter Beyan Sistemi gibi uygulamalar kullanılmaya başlanmıştır. Muhasebede yaşanan dijital dönüşüm muhasebe mesleğinde ve iş süreçlerinde değişime neden olmuştur.

Bu çalışmada muhasebenin dijitalleşmesinde muhasebe meslek mensuplarının rolü ortaya konmaktadır. Bu amaçla Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren 371 (28 Serbest Muhasebeci, 334 Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir ve 9 Yeminli Mali Müşavir) muhasebe meslek mensubuna anket çalışması uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Coman, Ionescu, Duică, Coman, Uzlau, Stanescu ve State (2022) tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler IBM SPSS 20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın tanımlayıcı değişkenlerine ilişkin frekans analizi, verilerin normalliğine ilişkin çarpıklık ve basıklık testi, kullanılan anket ölçeğine ilişkin Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Muhasebenin dijitalleşmesindeki deneyim, olağanüstü durumlar, rol ve teknoloji bağımlı değişkenleri ile muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörlerden olan örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı ve işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklara göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılmasına ilişkin 4 ana hipotez ve 24 adet alt hipotez geliştirilmiştir. Araştırma hipotezlerinin analizinde; varyansların homojenliği testi, One Way Anova ve Tukey testi kullanılmıştır. Araştırmanın analiz sonuçlarına göre 24 adet hipotez kabul edilmiştir.

Araştırmanın sonucuna göre muhasebenin dijitalleşmesinde muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme kararı; örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri ve işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörlerinden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Meslek Mensubu, Dijitalleşme, Dijital Dönüşüm.

(GÜNEŞ SATAR, Esra, *Factors Effective in the Digitalization of the Accounting Process: A Research on Professional Accountants*, Isparta, 2023).

ABSTRACT

With globalization and the development of technology, digital developments have occurred. Digital developments have affected the accounting profession, as in every field, and brought new technologies. As a result of the developments, applications such as E-applications, Revenue Administration, Book Declaration System have begun to be used. The digital transformation in accounting has caused changes in the accounting profession and business processes.

In this study, the role of professional accountants in the digitalization of accounting is revealed. For this purpose, a survey was conducted on 371 professional accountants (28 Independent Accountants, 334 Independent Accountants and Financial Advisors and 9 Certified Public Accountants) operating in Antalya province and its districts. A survey form developed by Coman, Ionescu, Duică, Coman, Uzla, Stanescu and State (2022) was used as a data collection tool in the study. The data obtained in the study were analyzed using IBM SPSS 20 program. Frequency analysis for the descriptive variables of the research, skewness and kurtosis test for the normality of the data, and Cronbach Alpha coefficient for the survey scale used were calculated. Experience in the digitalization of accounting, extraordinary situations, role and technology dependent variables, as well as organizational culture, telecommunication infrastructure and services, costs of applying information technologies and equipment, data security, access and data transfer between third parties, and financial resources available to the business, which are among the factors that are effective in the digitalization of the accounting process. 4 main hypotheses and 24 sub-hypotheses were developed to investigate whether there are differences according to In the analysis of research hypotheses; homogeneity of variances test, One Way Anova and Tukey test were used. According to the analysis results of the research, 24 hypotheses were accepted.

According to the results of the research, the digitalization decision of accounting professionals in the digitalization of accounting; It has been concluded that it is affected by factors such as organizational culture, telecommunication infrastructure and services, information technologies and equipment application costs, data security, access and data transfer between third parties, employees' information communication technologies skills and financial resources available to the business.

Keywords: Accounting, Professional Accountant, Digitalization, Digital Transformation.

ÖNSÖZ

Üniversite öğrenimim boyunca ve bu çalışma süresince benden bilgi ve tecrübesini esirgemeyen, bana her daim yol gösteren, tez çalışmamın başından savunmama kadar geçen süre içerisinde engin bilgi ve tecrübelerini paylaşan çok değerli danışman hocam Prof. Dr. İsmail BEKÇİ ve sayın hocam Doç. Dr. Ali APALI'ya sonsuz teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca beni hep destekleyen ve teşvik eden, maddi ve manevi her zaman yanımda olan annem Elvan GÜNEŞ'e ve babam Mustafa GÜNEŞ'e sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca yüksek lisans eğitimimin her aşamasında yanımda olan, bana maddi ve manevi güç veren, hayatımın her anında olduğu gibi tez aşamasında her türlü desteğini ve fedakârlığını esirgemeyen sevgili eşim Ramazan Ali SATAR'a sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	i
YEMİN METNİ.....	ii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Dijitalleşme Kavramı.....	3
2. Dijital Dönüşüm ve Dijitalleşme Kavramı	3
3. Dijitalleşmenin Nedenleri	4
4. Dünyada ve Türkiye’de Dijitalleşme Süreci.....	5
4.1. Endüstri 4.0.....	7
4.2. Big Data (Büyük Veri)	9
4.3. Bulut Bilişim.....	10
4.4. Kayıt Zinciri (Blockchain)	11
4.5. Yapay Zekâ.....	12
4.6. Kripto Paralar.....	14
4.7. Dijital İmza	15
5. Muhasebenin Dijitalleşmesi.....	16
5.1. Muhasebe Kavramı ve Muhasebe Mesleği	17
5.2. Muhasebe ve Dijitalleşme Kavramı	18
5.3. Muhasebede Dijitalleşmenin Avantajları ve Dezavantajları	19
5.4. Muhasebede Dijital Uygulamalar ve Önemi	21
5.4.1. E Beyanname	22
5.4.2. E Fatura	22

5.4.3. E Arşiv Fatura.....	24
5.4.4. E Defter	25
5.4.5. E Tebligat	26
5.4.6. E Serbest Meslek Makbuzu	28
5.4.7. E Sözleşme	28
5.4.8. E Müstahsil Makbuzu.....	29
5.4.9. E Gider Pusulası.....	29

İKİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE SÜRECİNİN DİJİTALLEŞMESİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

1. Araştırmanın Konusunun Önemi	31
2. Literatür Özeti.....	32
3. Araştırmanın Amacı	39
4. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Teknikleri	39
5. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları.....	40
6. Araştırmanın Modeli	40
7. Araştırmanın Hipotezleri	42
8. Araştırmanın Yöntemi	45
9. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	46
10. Araştırmanın Güvenilirliği.....	46
11. Araştırma Verilerinin Normallik Testi	47
12. Araştırmanın Tanımlayıcı Değişkenlerinin Frekans Dağılımları.....	47
12.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Yönelik Frekans Dağılımları.....	47
12.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Yönelik Frekans Dağılımları.....	48
12.3. Katılımcıların Medeni Durum Değişkeni Frekans Dağılımları	48
12.4. Katılımcıların Mesleki Unvan Değişkeni Frekans Dağılımları	49
12.5. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkeni Frekans Dağılımları	49
12.6. Katılımcıların Mesleki Deneyimi Değişkeni Frekans Dağılımları	49
13. Araştırma Hipotezlerinin Analiz Sonuçları	50
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	100
KAYNAKÇA.....	104
EKLER.....	112
ÖZGEÇMİŞ	116

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Geleneksel Muhasebe ve Dijital Muhasebe Farkları	17
Tablo 2. E-Faturaya İlişkin Tanımlar	23
Tablo 3. E-Arşiv Faturaya İlişkin Tanımlamalar.....	25
Tablo 4. Anketin Tamamına Ait Güvenilirlik Analizi Sonuçları	46
Tablo 5. Normal Dağılım Test Sonuçları.....	47
Tablo 6. Cinsiyet Durumu Bilgilerinin Frekans Dağılımı	47
Tablo 7. Yaş Bilgileri Frekans Dağılımı.....	48
Tablo 8. Medeni Durumu Frekans Dağılımı	48
Tablo 9. Mesleki Unvan Frekans Dağılımı	49
Tablo 10. Eğitim Durumu Frekans Dağılımı	49
Tablo 11. Mesleki Deneyim Frekans Dağılımı	50
Tablo 12. Deneyim ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi	50
Tablo 13. H_{1a} Hipotezinin Anova Sonuçları.....	51
Tablo 14. Deneyim Değişkeni ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi ...	51
Tablo 15. Deneyim ve Telekomünikasyon Alt Yapısı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	52
Tablo 16. H_{1b} Hipotezinin Anova Sonuçları	53
Tablo 17. Deneyim Değişkeni ve Telekomünikasyon ve Alt Yapı Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi.....	53
Tablo 18. Deneyim ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi	54
Tablo 19. H_{1c} Hipotezinin Anova Sonuçları	54
Tablo 20. Deneyim Değişkeni ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi.....	55
Tablo 21. Deneyim ve Veri Güvenliği Varyanslarının Homojenliği Testi.....	56
Tablo 22. H_{1d} Hipotezinin Anova Sonuçları	56
Tablo 23. Deneyim Değişkeni ve Veri Güvenliği Faktörünün Tukey Testi ..	57
Tablo 24. Deneyim ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	58
Tablo 25. H_{1e} Hipotezinin Anova Sonuçları	58

Tablo 26. Deneyim Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi.....	59
Tablo 27. Deneyim ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi.....	60
Tablo 28. H _{1f} Hipotezinin Anova Sonuçları.....	60
Tablo 29. Deneyim Değişkeni ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi.....	61
Tablo 30. Olağanüstü Durumlar ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi	62
Tablo 31. H _{2a} Hipotezinin Anova Sonuçları	62
Tablo 32. Olağanüstü Durumlar ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi.....	63
Tablo 33. Olağanüstü Durumlar ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	64
Tablo 34. H _{2b} Hipotezinin Anova Sonuçları	64
Tablo 35. Olağanüstü Durum ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi.....	65
Tablo 36. Olağanüstü Durumlar ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	66
Tablo 37. H _{2c} Hipotezinin Anova Sonuçları	66
Tablo 38. Olağanüstü Durum ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi.....	67
Tablo 39. Olağanüstü Durum ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Varyanslarının Homojenliği Testi	68
Tablo 40. H _{2d} Hipotezinin Anova Sonuçları	68
Tablo 41. Olağanüstü Durum ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörünün Tukey Testi	69
Tablo 42. Olağanüstü Durum ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	70
Tablo 43. H _{2e} Hipotezinin Anova Sonuçları	70
Tablo 44. Olağanüstü Durum Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi.....	71

Tablo 45. Olağanüstü Durum ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi	72
Tablo 46. H _{2f} Hipotezinin Anova Sonuçları.....	72
Tablo 47. Olağanüstü Durum ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi.....	73
Tablo 48. Muhasebe Meslek Mensubunun Rolü ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi	74
Tablo 49. H _{3a} Hipotezinin Anova Sonuçları	74
Tablo 50. Rol Değişkeni ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi.....	75
Tablo 51. Rol ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	76
Tablo 52. H _{3b} Hipotezinin Anova Sonuçları	76
Tablo 53. Rol Değişkeni ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi.....	77
Tablo 54. Rol ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi	78
Tablo 55. H _{3c} Hipotezinin Anova Sonuçları	78
Tablo 56. Rol Değişkeni ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi.....	79
Tablo 57. Rol ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçünü Taraflar Arasında Veri Aktarımı	80
Tablo 58. H _{3d} Hipotezinin Anova Sonuçları	80
Tablo 59. Rol Değişkeni ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörünün Tukey Testi	81
Tablo 60. Rol ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi	82
Tablo 61. H _{3e} Hipotezinin Anova Sonuçları	82
Tablo 62. Rol Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi.....	83
Tablo 63. Rol ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi.....	84
Tablo 64. H _{3f} Hipotezinin Anova Sonuçları.....	84

Tablo 65. Rol Değişkeni ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi.....	85
Tablo 66. Teknoloji ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi ..	86
Tablo 67. H _{4a} Hipotezinin Anova Sonuçları	86
Tablo 68. Teknoloji Değişkeni ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi ..	87
Tablo 69. Teknoloji ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	88
Tablo 70. H _{4b} Hipotezinin Anova Sonuçları	88
Tablo 71. Teknoloji ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi	89
Tablo 72. Teknoloji ve Bilişim Teknolojileri Ekipmanı ve Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	90
Tablo 73. H _{4c} Hipotezinin Anova Sonuçları	90
Tablo 74. Teknoloji Değişkeni ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi.....	91
Tablo 75. Teknoloji ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Varyanslarının Homojenliği Testi	92
Tablo 76. H _{4d} Hipotezinin Anova Sonuçları	92
Tablo 77. Teknoloji Değişkeni ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörünün Tukey Testi	93
Tablo 78. Teknoloji ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi.....	94
Tablo 79. H _{4e} Hipotezinin Anova Sonuçları	94
Tablo 80. Teknoloji Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi.....	95
Tablo 81. Teknoloji ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi.....	96
Tablo 82. H _{4f} Hipotezinin Anova Sonuçları.....	96
Tablo 83. Teknoloji Değişkeni ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi.....	97
Tablo 84. Hipotezlerin Kabul/Ret Durumu Tablosu	98

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Dört Madde ile Endüstri 4.0.....	8
Şekil 2. Blok Zincir Çalışma Mantığı	12
Şekil 3. E Tebligat Sistemi	27
Şekil 4. Araştırmanın Modeli.....	41

KISALTMALAR

EFKS	: Elektronik Kayıt Sistemi
ERP	: Kurumsal Kaynak Planlaması
GİB	: Gelir İdaresi Başkanlığı
MADA	: Yönetim Muhasebesi Veri Analitiği
NES	: Nitelikli Elektronik Sertifikası
SİM	: Sayısal İmza Sertifikası
SM	: Serbest Muhasebeci
SMMM	: Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
VEDOP	: Vergi Daireleri Tam Otomasyon Sistemleri
VUK	: Vergi Usul Kanunu
YMM	: Yeminli Mali Müşavir
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler ve yenilikler ışığında dijitalleşme, toplumsal hayatın her alanını etkilemektedir. Dijitalleşmeye bağlı olarak yaşanan gelişmeler neticesinde meslekler, sektörler, toplumlar, organizasyon yapıları ve çalışanlar etkilenmektedir. Dijitalleşmeden en çok etkilenen muhasebe mesleği olmuş ve muhasebe alanının tüm iş süreçlerinde değişim ve dönüşüme yaşanmaktadır. Muhasebe meslek mensubu ve muhasebenin tüm bilgi kullanıcıları da dijitalleşmeden etkilenmektedir. Yaşanan dijital gelişmeler sayesinde muhasebe mesleği geleneksel muhasebeden dijitalleştirilmiş muhasebeye evrilmiş ve evrilmeye devam etmektedir.

Muhasebe mesleği artık defter tutmak, beyanname düzenlemek, tasdik işlerinden çok müşavirlik, denetim, tahkim ve bilirkişi konularına doğru değişim ve gelişim göstermektedir. Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Defter Beyan Sistemi (DBS), E-defter, E-Fatura gibi uygulamalar muhasebe mesleğinde kullanılmaya başlanmış ve sürekli bir güncelleme ve gelişme yaşanmaktadır.

Araştırmanın problemi, muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörlerin ortaya konması olarak belirlenmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme kararını verirken hangi faktörlerin kararda etkili olduğu araştırmanın ana amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın tali amaçları ise, muhasebe meslek mensuplarının deneyim, olağanüstü durumlar, rol ve teknoloji bağımlı değişkenleri ile örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri ve işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar bağımsız değişkenlerinin birbirleriyle olan etkileşimleri ile beraber faktörlerin aralarındaki ilişkiyi istatistiksel testler yardımıyla analiz etmektir. Yapılan analizler sonucunda muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme kararını verirken hangi faktörlerden etkilendiğinin öğrenilmesini sağlamaktır.

Çalışmanın kapsamı bölümler halinde şu şekilde tasarlanmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde muhasebenin dijitalleştirilmesine yönelik dijitalleşme, dijital dönüşüm, Dünya'da ve Türkiye'de dijitalleşme sürecine yönelik kavramlar açıklanmış,

muhasabede dijitalleşmeye yönelik E-uygulamalar açıklanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde ise araştırma konusunun önemi, literatür taraması, araştırmanın amacı, veri toplama ve analiz teknikleri, araştırmanın sınırları, araştırmanın modeli, araştırmanın hipotezleri, araştırmanın yöntemi, araştırmanın bulguları ve analizi açıklanmıştır. Daha sonra araştırmanın tanımlayıcı değişkenlerine ilişkin frekans dağılımları incelenmiş, hipotezler analiz edilmiştir. Araştırma verileri, Antalya ilinde faaliyet gösteren 371 muhasebe meslek mensuplarına nicel araştırma yöntemlerinden olan anket yöntemi ile elde edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu bölümünde dijitalleşme ve dijital dönüşüm kavramı tanımı yapılarak dijitalleşmenin nedenleri, dünyada ve Türkiye’de dijitalleşme süreci ve son olarak muhasebenin dijitalleşmesi ile muhasebedeki dijital uygulamalardan bahsedilmiştir.

1. Dijitalleşme Kavramı

Teknolojik gelişmelerin hız kazandığı 21.yüzyılda insan yaşamını kolaylaştıran ve yeni iş imkânları sağlayan bazı gelişmeler yaşanmıştır. Teknoloji çağı olarak da adlandırılan bu dönemde dijitalleşme kavramı önem kazanmıştır.

Dijitalleşme kavramı “Manuel olarak işlenen verilerin, bilgisayar ve dijital ortamlar aracılığı ile izlenmesi ve işlenmesi, fiziksel bir yere bağlı kalmadan gerçek bilgilerin sunumudur” şeklinde tanımlanmıştır (Tekbaş vd., 2018,s. 224).

Verilerin, elektronik araçlar yardımıyla sayısallaştırılmasına dijitalleşme denilmektedir. Dijitalleşmenin genel olarak toplumda elektronik sistemlerin gelişmiş bir teknoloji ile kullanılması ve bunun da daha hızlı biçimde, daha zengin bilgilere, daha az işgücü ile ulaşmak biçiminde algılandığı söylenebilir (Yücel ve Adiloğlu, 2019, s. 52).

2. Dijital Dönüşüm ve Dijitalleşme Kavramı

Dijital dönüşüm kavramı dijital (sayısal) ifadesine dayanmakla birlikte dijitalleşme ile sayısallaştırma kavramları birbirlerine çok yakın ancak farklı anlamlar içeren kavramlardır.

Sosyal ve örgütsel mekânda büyük bir değişikliğe yol açan dijital dönüşüm kavramı, fiziksel ve dijital süreçlerin merkezi belli olmayan sistemlerde toplanması olarak açıklanabilir (Gonçalves vd., 2022a, s.2). Örgüt ve toplum yapısında değişiklik meydana geldikçe ekonomi ve işletmeler değer yaratma sürecine girmiştir. Muhasebe süreçlerinde kolaylık sağlamak ve muhasebecinin görevini azaltmak için bilgi

teknolojilerinin kullanımı uzun yıllardan beri devam etmektedir (Jasim & Raewf, 2020, s. 55).

3. Dijitalleşmenin Nedenleri

Son dönemlerde hızlı bir şekilde, toplumla alakalı tüm alanlarda, örgüt yapılarında dijitalleşme ve sayısallaşma süreci, süreç iş bölümünde büyük yeniliklere neden olmuştur. Teknolojinin hızla gelişmesiyle; e devlet, e ticaret, akıllı makineler, robotlar, sosyal medya, mobil iletişim gibi dijital faaliyetlerde finans, banka, iletişim, eğitim, üretim sektörü, sağlık gibi tüm alanlarda oluşan değişim gün geçtikçe daha da önemli hale gelmiştir. İşletmelerin rekabet düzeyini sağlamak için bu değişimin en önemli motivasyonu dijitalleşmenin getirdiği yenilik, işleri daha çabuk, hatasız ve daha düşük maliyet ile yapabilmek, bilginin güvenliğini sağlayarak, doğru bilginin üretilmesi ve iletilmesini kolaylaştırarak hızlı ve doğru bir şekilde karar almayı sağlamasıdır (Yankın, 2019, s. 14).

Teknolojiyi odak noktası yapan dijitalleşme, ortaya çıkan çıktıları doğru yorumlamada, paylaşmada örgütlere, yönetime ve bilgiye kolayca ulaşabilmeyi sağlayarak elde edilecek bilgiye büyük fayda sağlar. Dijital değişim, dijital teknolojiyi aktif olarak etkin hale getirerek işletmelerin uygulamalarıyla ilgili avantajlar oluşturmada, meydana gelebilecek rekabet fırsatlarını fark etmeleri ve bu fırsatları işletme uygulamalarında kullanabilme yetenekleri olarak tanımlanabilir. Verimliliğin artması, süreçlerin hızlı ve etkin bir şekilde yönetilebilmesi ortaya çıkabilecek risklerin yönetilmesi için gereklidir. Dijital dönüşüm süreci, işletmelerde izlenecek süreçleri ve yapılan işleri dijital teknolojileri aktif hale getirerek oluşmaktadır (Üzmez ve Büyükbeşe, 2021, s. 124).

Teknolojideki gelişmeyle oluşan küreselleşme ve bununla beraber gelen endüstriyel değişim; işletmeleri, toplumsal sistemi, ekonomik sistemi ve iş sürecini etkilemiştir. Oluşan gelişmelerle hizmet ve ürün ölçeğinin seviyesi büyüyerek küresel seviyelere ulaşmıştır. İşletmelerin hem yönetim hem de üretim ve organizasyon şemalarının giderek değişmesi, hizmet ve mal üretiminde talep edenlerin artık esnek ve hızlı olan taleplerine yanıt verilebilmesi için kesin dönüşümler mecburi hale gelmiştir. Bilgiye kolay bir şekilde ulaşılabilmesi, bilgi teknolojilerinde oluşan büyük

değişimlerle beraber, küreselleşmeyle endüstride oluşan hızlı değişim, dijital teknolojileri meydana getirmiştir. Bilgiyi verimli ve etkin kullanarak maliyeti azaltma ve kârı arttırmayı sağlamak için, dijital değişimi oluşturmak, işletmelerin bu değişime uyum sağlaması, değişimi hızlandırıp süreç yönetiminde ve iş modellerinde değişiklikleri zorunlu hale getirmiştir (Üzmez ve Büyükbeşe, 2021, s. 124).

Dijital dönüşüm, 21.yüzyılda yaygın olarak bilinen teknolojilerin benimsenmesi ve öğrenilmesi bu değişimin ilk adımıdır ve dijital değişim bir anda ortaya çıkmamıştır. Arama motorları ve pazar yerleri gibi platformlarla beraber internetin hızla genişlemesi örgütlerin, tüketiciler ve örgütler arasında bağlantı oluşturmasını sağlayan unsurlar ve işlevlerle ikinci adımı oluşturmuş, büyük teknoloji, sayısallaştırma gibi üst düzey teknolojinin devreye girmesiyle üçüncü adımı ortaya çıkarmıştır (Katz, 2017, s. 8).

Dijital dönüşümün işletmelere sağladığı avantajlar; operasyonel verimliliği yükseltecek yenilikler, hedeflenmiş ticari büyümeye ulaşmada kolaylık, meydana getireceği bilgi ile doğru müşterileri belirleyip hitap eder, potansiyel müşterilerle iletişim kurma seçeneklerini daha doğru ve hızlı seçerek rakiplerinin önüne geçmeyi sağlayabilir. Dijital dönüşüm, toplumu iş süreçlerinden ekonomiye kadar her alanda değişik seviyelerde etkileyerek yeni iş avantajları yaratabilir, işsizliğe fayda sağlayıp girişimciliği etkiler. Dijital değişimin insanlar arasındaki davranışlar ve ilişkiler üzerine etki yaratabileceği de varsayılmaktadır (Katz, 2017, s. 9).

4. Dünyada ve Türkiye’de Dijitalleşme Süreci

Dijitalleşme kavramı son yıllarda oldukça ivme kazanan bir kavramdır. Özetle dijitalleşme, fiziksel ve dijital olarak sürdürülen hizmetlerin birleşimi olarak tanımlanabilir. Dijitalleşme nesnelerin interneti, robotik süreç otomasyonu, bulut teknolojisi, artırılmış gerçeklik ya da yapay zekâ olarak hayatımızda yer almasını ifade eder. Bu nedenle dijital dönüşümün tüm işletmelere ve hayata entegre olduğu ifade edilebilir (Gonçalves vd., 2022, s. 1-2).

Dijitalleşme çağında değişim ve dönüşümün en önemli faktörü bilgidir. Bilginin giderek arttığı ve geliştiği dünyada, güç düzeylerini belirlediği ve son yıllarda

eğitim organizasyonunun bu değişim ve dönüşümlere cevap verebilecek seviyede bulunması gerekmektedir (Bozkurt vd., 2021, s.50).

Endüstri 4.0 ile devam eden süreçte dijitalleşme kavramı için dördüncü endüstriyel devriminin ikinci aşaması olarak değerlendirilebilir. Dijitalleşme kavramı en kısa zamanda benimsenen hızlı bir şekilde dijital dönüşüme ayak uydurabilen işletmeler maliyetler dahil olmak üzere birçok avantaj elde edebilirler. Dijitalleşme ışığında hızla değişim gösteren rekabet ortamındaki devamlılığını sürdürmek isteyen işletmeler dijital dönüşüm sürecine uyum sağlamak durumunda kalmışlardır (Dündar, 2020, s. 106-107, aktaran Orbay, 2022, s. 46).

Bütün ülkelerde dijitalleşmeye uyum sağlayabilmek ve ülkelerinde var olan hizmetleri dijitalleşmeye uyarlayabilmek için çalışmalar bulunmaktadır. Türkiye’ de ise dijitalleşmeye bir hayli önem verilip devlet tarafından işletmelerinde sürece dahil edilme çabası gösterilmektedir. Küresel rekabet edebilmek için dijital dönüşüme ayak uydurabilmek ve sağladığı faydalardan yararlanabilmek önemlidir (Orbay, 2022, s. 30).

Türkiye’ de dijitalleşme ile ilgili atılan adımlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Karabacak ve Sezgin, 2019, s. 332):

- 2002- E Devlet Sistemine Geçiş Uygulaması,
- 2003/2004- E Dönüşüm Kısa Dönem Türkiye Eylem Projesi,
- 2005- E Dönüşüm Türkiye Uygulaması,
- 2006/2010- Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı,
- 2015/2018- Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı,
- 2016/2019- Ulusal E Devlet Stratejisi ve Eylem Planı,
- 2016- Türkiye’de E Devlet ve Genel Görünüm Raporu,
- 2018- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi’nin Kuruluşu,
- 2019- 1. Dijital Dönüşüm Teknolojileri ve Standartları Zirvesi,
- 2022- 1 Milyon İstihdam (Yazılımcı) Projesi

Türkiye’de dijitalleşme iki aşamada olmuştur. Endüstri alanındaki dijitalleşme ve gelişmiş üretim teknolojisidir. Endüstri alanındaki dijital teknolojiler büyük veri, bulut bilişim, yapay zekâ, nesnelerin interneti ve siber güvenlik gibi teknolojilerden

bahsedilebilir. Robotik süreç otomasyonu, otonom robotlar ve üç boyutlu yazıcılar gibi dijital teknolojileri ise gelişmiş üretim teknolojisine örnek verilebilir (Ballı, 2022, s. 259).

4.1. Endüstri 4.0

Endüstri 4.0 kavramı ilk olarak 2011 yılında Hannover fuarında bahsedilen diğer bir ifadeyle yeni sanayi devrimidir. Vasıfsız iş gücünün zorunlu olduğu işlerde otomasyonu oluşturarak vasıflı işgücü ile değer arttırımı sağlanmaktadır (Sener ve Elevli, 2017, s. 26).

Endüstri 4.0'ın amacı, yüksek düzeyde verimlilik ve üretkenlik elde edilerek operasyonel bir otomasyon seviyesine ulaşılmasıdır (Thames ve Schaefer, 2016, s. 13).

Birçok farklı tanımı bulunan endüstri 4.0 ülkemizdeki tüm sektörleri ve bütün firmaları etkileyecek bir devrim gerçekleştirmiştir. Bu devrime ayak uydurmadan endüstriyel faaliyetlere devam etmek zor görünmektedir. Bu yüzden sanayi 4.0 dönüşümü bütün sektörler için zorlayıcı bir unsurdur (Oktay Fırat, 2016).

Endüstri 4.0 veya diğer bir ifadeyle 4.sanayi devrimi değer zincirinin tüm bileşenlerinin bir otomasyon sistemi içinde bütünleşmiş bir şekilde yapılandırılmasını gerektirmektedir. Bu sayede gerçek zamanlı ve sürekli veri iletişimi sağlanarak hızlı, kaliteli ve verimli bir sanayi dönüşümü öngörülmektedir (Fırat ve Fırat, 2017, s. 14).

Endüstri 4.0; Endüstri 1.0. Endüstri 2.0. ve Endüstri 3.0. süreçlerinden geçerek 21. Yüzyılın başında nesne ve internet arasında iletişimini sağlamış ve dijital bir çağın başlamasına yol açmıştır. Bu süreç devam ederek 21. Yüzyılın son dönemlerinde Endüstri 5.0. devriminin yaşanacağı öne sürülmektedir (Akdoğan ve Akdoğan, 2018).

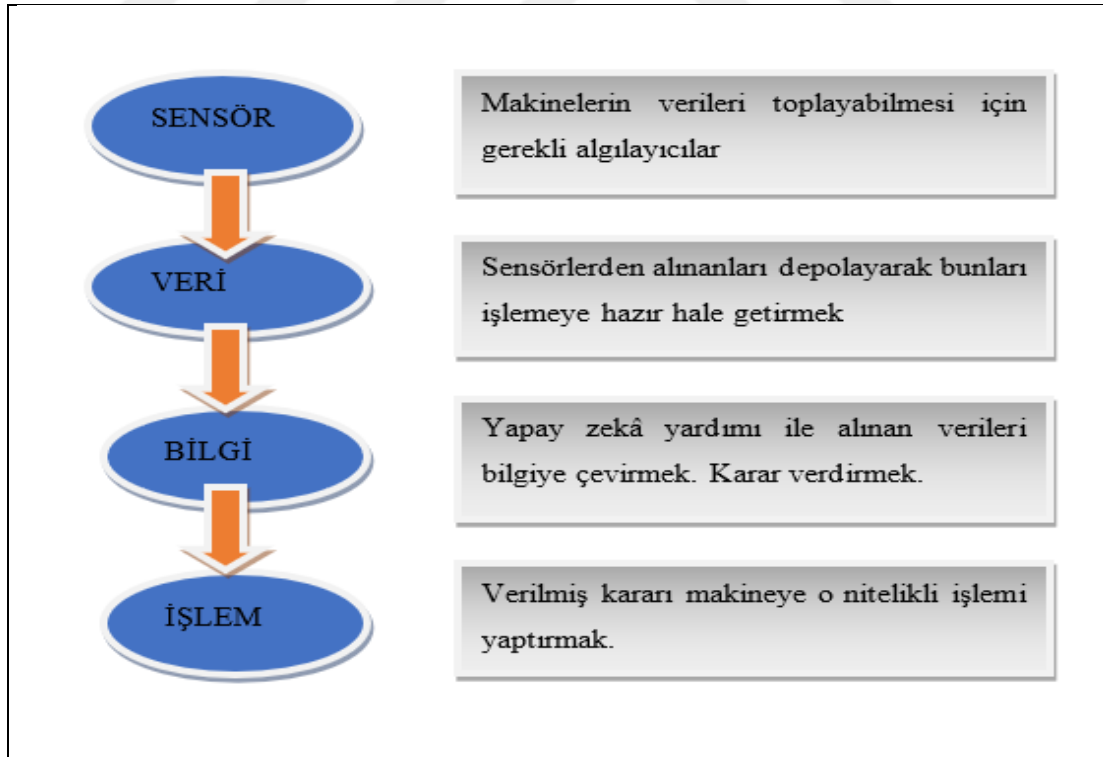
Dünya'nın yaşadığı endüstri 1.0'dan 4.0'a kadar olan dört aşamada meydana gelen önemli gelişmeler aşağıdaki gibidir (Fırat ve Ümit Fırat, 2017, s. 212).

- Mekanik üretim tesislerinin uygulanması: (18.yüzyıl) 1712 buhar makinesinin icadı,
- Elektrik ve iş bölümüne dayalı seri üretime geçilmesi: (19.yüzyıl) 1840 telgraf ve 1880 telefon icatları, 1920 Taylorizm (bilimsel yönetim),

- Üretim süreçlerinin otomasyonu: (20.yüzyıl) 1971 ilk mikro bilgisayar (Altair 8800), 1976 Apple I (S. Jobs ve S. Wozniak),
- Otonom makineler ve Sanal ortamlar: (21.yüzyıl) 1988 AutoLdLab. (MIT), 2000 nesnelerin İnterneti, 2010 Hücresel Taşıma Sistemi, 2020 Otonom etkileşim ve sanallaştırma.

Endüstri 4.0'ın hedefleri; bilgi teknolojilerinin ürettiği ürünlerin toplu bir şekilde özelleştirilmesini mümkün kılmak, üretim zincirinin otomatik ve esnek uyumunu gerçekleştirmek, parçaları ve ürünleri izleyerek, parçalar, ürünler ve makineler arasındaki iletişimi kolay bir şekilde etkinleştirmek, insan-makine etkileşimi (HMI) paradigmalarını uygulamak, akıllı fabrikalarda nesnelerin interneti özellikli üretim optimizasyonunu sağlayarak, değer bakımından yeni tür hizmetler ve iş modelleri ortaya çıkarmaktır (Yıldız, 2018, s. 547).

Endüstri 4.0'ı diğer sanayi devrimlerinden ayıran en önemli maddeler sensör, veri, bilgi ve işlemdir. Bu dört maddenin bir araya gelmesi ile vasıfsız iş gücü ortadan kalkarak, yerini hata yapmayan işlemler almaktadır (Sener ve Elevli, 2017, s. 26).

Şekil 1. Dört Madde ile Endüstri 4.0 (Sener ve Elevli, 2017, s. 26).

Endüstri 4.0 ile oluşan gelecekte akıllı üretim ekonomisi, gelecekte var olmak isteyen işletmeler; üretim, dağıtım, satış ve pazarlama gibi işletme alanlarında çalışacak ve bu alanlarda bilgi alışverişini sağlayacak yapay zekalar ve akıllı robotlar olacaktır. Bununla birlikte üretim maliyetleri ile ilgili olan “Direkt İşçilik Giderleri” olmayacaktır. Gelecekteki işletmelerde muhasebe kayıtları, stok kontrolleri ve denetim yapay zekalar ile yapılma imkânı olacaktır. Bu sistemler ile muhasebe sistemleri de değişecek ve gelişecektir (M. Arslan ve Demirkan, 2019, s. 50-51).

4.2. Big Data (Büyük Veri)

Big Data (Büyük veri), boyutları, tipik veri tabanı yazılım araçlarını yakalamayı, depolamayı, yönetmeyi ve analiz etme kabiliyetinin ötesinde olan veri kümelerini ifade eder. Ancak bu tanım sübjektiftir ve bir veri kümesinin büyük veri olarak kabul edilmesi için ne kadar büyük olmasının gerektiği konusunda hareketli bir tanımlama içermektedir. Zamanla teknoloji ilerledikçe, büyük veri niteliği taşıyan veri kümelerinin boyutunun da artacağı varsayılmaktadır (McKinsey, 2011).

Büyük veri sosyal medya paylaşımları, fotoğraf arşivleri, sürekli kayıt alınan ‘log’ dosyaları gibi farklı kaynaklardan elde edilen tüm verilerin anlamlı ve işlenebilir hale dönüştürülmüş biçimidir (Akdoğan ve Akdoğan, 2018, s. 4).

Uygulamada “Büyük Veri” kavramı; toplumsal medya paylaşımları, ağ günlükleri, bloglar, fotoğraf, video, log dosyaları gibi değişik kaynaklardan toparlanan tüm verinin, anlamlı ve işlenebilir biçime dönüştürülmüş şekli olarak ele alınmaktadır (Soylu, 2018, s. 47).

Büyük veri, doğru analiz yöntemleri ile yorumlandığında şirketlerin stratejik karar almalarına, risklerini daha iyi yönetmelerine ve inovasyon yapmalarına imkân sağlayabilmektedir (Ege Bölgesi Sanayi Odası, 2015, s. 19).

Dağıtım ve lojistik optimizasyonu, işlem sürelerini kısaltma, müşteride azalmanın önlenmesi, müşteri takibi, şeffaflık, müşteriye en uygun hizmetin sunulması, performansı arttırmak ve devamlılık sağlayan bir ekonomik yaşam ile kullandıkları büyük veri ve analizler sonucunda ortaya çıkan bilgiler neticesinde zaman ve maliyet faktörlerinin en iyi şekildeki optimizasyonunu sağlar (Akdoğan ve Akdoğan, 2018, s. 4).

Beş özelliği bulunan büyük veri için “V” işareti kullanılmaktadır. Bu özellikler verinin hacmi (Volüme), verinin hızı (Velocity), verinin çeşitliliği (Variety), verinin değeri (Value), veriyi doğrulama (Veracity) dır. (ACCA and IMA, 2013; Aslan ve Özerhan, 2017, s. 866).

Hacim (Volume): Çok fazla miktarda yapılandırılmış ve yapılandırılmamış veri büyüklüğü olarak tanımlanmaktadır.

Hız (Velocity): Süreklilik arz eden veri üretimi ile elde edilen faydalı sonuçlar için çok kolay bir şekilde üretilen bu verilerin işlenmesi olarak kabul edilir.

Çeşitlilik (Variety): Birbiri arasında uyum olmayan, farklı büyüklüğe sahip, yasadışı erişime sahip, iç ve dış kaynaklar vasıtasıyla elde edilebilen, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış veri olarak ifade edilebilir.

Değer (Value): Büyük veri aracılığıyla kurumların veriden değer yaratması olarak tanımlanabilir.

Doğrulama (Veracity): Toplanan verilerin gerçek ve doğrulanabilir olması olarak ifade edilebilir.

4.3. Bulut Bilişim

Bulut bilişim (Cloud Computing) veya işlevsel anlamıyla çevrim içi bilgi dağıtımı, kurumların işlerini sürdürürken faydalandıkları bilişim sistemleri ile alakalı hizmetlerin üçüncü taraflardan internet aracılığıyla alınması olarak ifade edilmektedir. Kurumunuzdaki bulut bilişim sistemi ile elde etmek istediğiniz her çeşit hizmet (uygulama, veri saklama, yedekleme işlemi, bilgi işleme vb.) gerçekleştirilmektedir (Yıldız, 2009, s. 14).

Bilgisayar kuramcıları tarafından internetin geleceğinin bulut bilişimden geçtiği iddia edilmektedir. Buna göre gelecekte, bilgisayar hard disklerinin yerine çevrim içi bulutların kullanılacağı öngörüsü hakimdir. Bu bilişim aygıtlarında herhangi bir altyapı hazırlamadan, tamamen çevrim içi ağ vasıtasıyla işlevsel uygulamalara ulaşmak anlamına gelmektedir. Bu sektörün gelişmesiyle, özellikle bilişim teknolojiyi tüketen toplumlarda birçok bilgi dağıtımı sağlayan firmanın önemli bir konuma geleceği, hatta sektördeki rekabetin hukuksal sorunlara neden olabileceği

tartışılmaktadır. Çünkü tüm bilgi-işlem uygulamalarının çevrim içi altyapıya kaydırılmasına giden yol; kişisel bilgilere istenilmeyen erişimleri doğurabilme tehlikesini taşımaktadır.

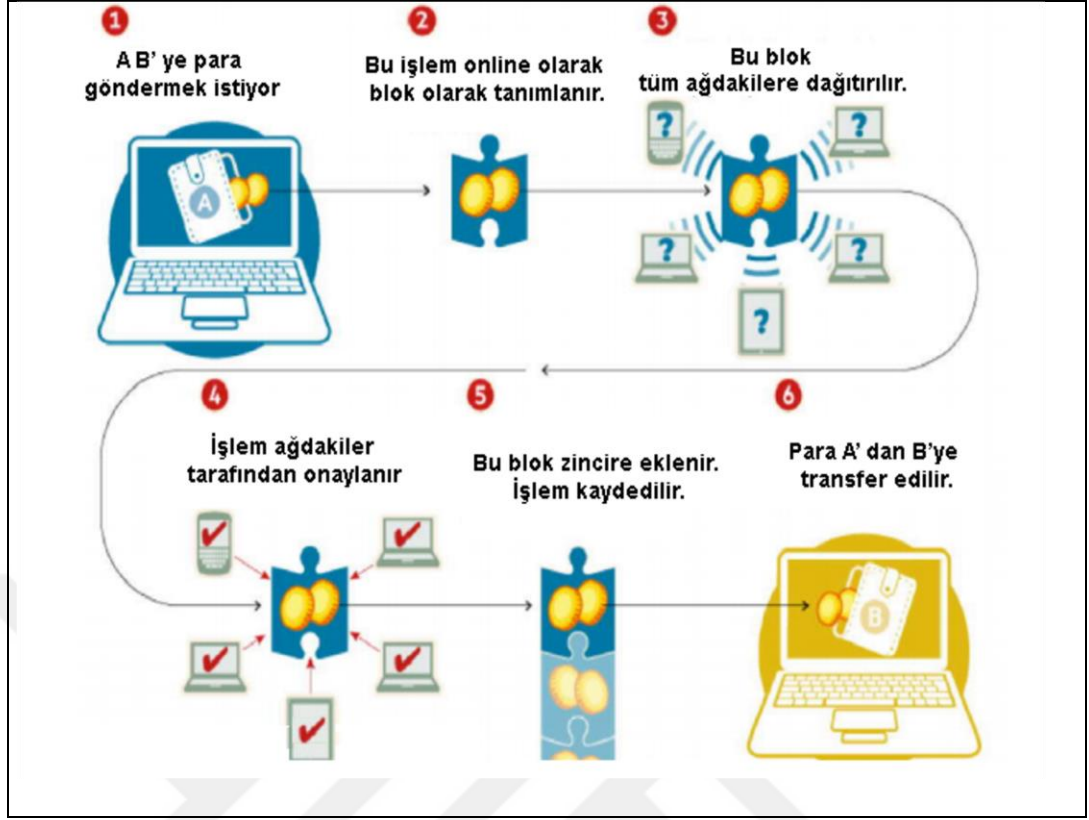
Sahip olunan tüm uygulama, program ve verilerin sanal bir sunucuda yani bulutta depolanması ve internete bağlı olduğunda herhangi bir ortamda cihazlar aracılığıyla bu bilgilere, verilere, programlara kolayca ulaşım sağlanabildiği hizmetler bütününe “Bulut Bilişim” veya “Bulut Teknolojisi” (Cloud Computing) denilmektedir (Ege Bölgesi Sanayi Odası, 2015, s. 23).

4.4. Kayıt Zinciri (Blockchain)

Türkçe kelime karşılığı blockchain-blok zincir teknolojisi, temel olarak (Decentralized Distributed Ledger Technology) “Merkezi Olmayan Dağıtık Bir Kayıt Sistemi” olarak tanımlanmaktadır (Akdemir Altunbaşak, 2018, s. 3). Blockchain veya blok zinciri, içeriği değiştirilemeyen veya kayıtları yok edilemeyen bir defter-i kebirdir (Byström, 2016, s. 3). Başka bir deyişle bir ağdaki bilgisayarlar tarafından kaydedilen işlemleri içeren, kronolojik bir veri tabanıdır (Özdoğan ve Karğın, 2018, s. 2). Sistemde veri barındıran her bir alana blok adı verilmektedir. Bir önceki blok tamamlanmadan yeni bir blok oluşturulamaz (Fanning ve Centers, 2016, s. 53).

Satoshi Nakamoto’nun 2008 yılında yayınlanan orijinal Bitcoin başlıklı makalesinde Blok zinciri (Blockchain) kelimesi yer almaktadır. Blockchain kelime olarak bu makalede geçmemiş olsa da, kripto paranın altında yatan bir teknoloji bileşenini, kriptografik olarak birbirine zincirlenmiş bir dizi veri bloğu olarak tanımlanmaktadır (Satoshi, 2008).

Blok Zincirinin özünün, merkezi olmayan ve güvenilir yöntemlerle topluca tutulan güvenilir bir veri tabanının teknik bir planı" olduğunu belirtmektedir (Feng Tian, 2016).

Şekil 2. Blok Zincir Çalışma Mantığı (Crosby vd., 2016).

Blok zinciri kriptografi teorisine dayalı olarak üretilen bir veri bloğundan oluşur (Satoshi, 2008). Ayrıca sistem güvenilir bir üçüncü tarafa ihtiyaç duymadan bireyler arasında işlem yapılabilen bir yapıyı sunmaktadır. Herkes, tüm işlem geçmişini görebilir. İşlem geçmişinin eksiksiz olması da her sanal paranın geçerliliğini sağlar ve tüm sanal paralar oluştukları andan itibaren izlenebilir. Ayrıca teknolojisi sayesinde çözünürlük sağlayarak geriye dönük şeffaflık sağlar. Geçerli kayıtların değiştirilmesini engeller. Bu sistemde yönetime duyulan ihtiyaç ortadan kalkar. Bu teknoloji düşük maliyetli işlemler sağlar (Roman vd., 2016).

4.5. Yapay Zekâ

Yapay zekâ kavramını ilk olarak 1956'da John McCarthy ortaya atmış, ancak 1950 yılında Alan Turing, makinelerin akıllı şeyler yapma yeteneği hakkında bir çalışma yayınlamıştır. Turing makalesinde, “makineler düşünebilir mi?” sorusunun tartışılmasının öncelikli amacı olmuştur. Turing bu soruyu, taklit oyununda bir makinenin bir insanın yerini alıp alamayacağını deneyerek değişiklik sağlamıştır. Test

ile elde edilmek istenen, bir kişiden eski bir teleprinter yardımıyla iletişim kurarak bir makinenin verdiği cevaplar ile bir insan tarafından elde edilen cevaplar arasında ayrım olup olmadığını tespit etmektir. Turing, 2000 yılında, makinenin beş dakikalık bir testte katılımcıların %30'unu kandırabileceğini tahmin etmektedir (Smith vd., 2006).

Yapay zekâ, bir sorunun tanımı bilinirken çözüm yöntemi (algoritması) bilinmediğinde, doğru ve verimli bir çözüm yöntemini öğrenen, ya da keşfeden, insanlar tarafından üretilen sistemlerin bütününe verilen isimdir. Kısaca yapay zekâ, algoritma üretebilen otomatik sistemlerdir (Köroğlu, 2017, s. 2)

Russell vd., (2010) 'a göre bir sistemin yapay zekâ olarak tanımlanabilmesi için dört farklı faktörü içinde barındırması gerek görülmüştür. Bu faktörler; insan gibi hareket etme, insan gibi düşünme, akılcı hareket etme ve akılcı düşünme olarak belirlenmiştir. İnsansız otomobiller, ses tanıma, oyun yazılımları, lojistik planlama, otomatik çeviri yapabilen cihazlar, spam algılayan sistemler ve genel olarak robotlar yapay zekânın uygulamasına örnek olarak gösterilebilir.

Yapay zekâ sistemlerinde var olan ve olmayan hassas sistemlerle birlikte yapay zekâ sistemleri dört grupta toplanmıştır (Hintze, 2016 aktaran Gacar, 2019, s. 390).

- 1- **Reaktif Makineler:** 1990 yılında G.Kasparov'u yenen IBM (International Business Machines) satranç programı Deep Blue'dur. Deep Blue, satranç tahtasındaki parçaları tespit ederek tahminlerde bulunmaktadır. Fakat hafızası yoktur. Geçmişteki deneyimlerini gelecekteki etkinlikler için kullanamaz. Deep Blue ve Google'ın Alpha GO'su dar amaçlar için tasarlanmış, başka herhangi bir duruma kolaylıkla uygulanamamıştır.
- 2- **Sınırlı Bellek:** Bu yapay zekâ sistemi kararlarını belirleyebilmek için geçmişteki deneyimlerinden faydalanmaktadır. Araçlardaki karar verebilme özelliklerinden birçoğu bu şekilde tasarlanmıştır. Gözlemler, şeritleri değiştiren bir araba gibi gelecekte ortaya çıkacak eylemleri bildirmek için kullanılmaktadır. Fakat gözlemler kalıcı olarak depolanamamaktadır.
- 3- **Zihin Teorisi:** Zihin teorisi psikolojik bir terimdir. Başkalarının kendi kararlarını etkileyen inanç, arzu ve niyete sahip olduğu anlayışını ifade etmektedir. Bu yapay zekâ türü henüz mevcut değildir.

- 4- Kişisel Bilgi:** Bu türe göre, yapay zekâ sisteminin kendine ait bir fikri bulunmaktadır. Bununla beraber bilince de sahiptir. Bu makine mevcut durumlardan çıkarımlar yaparak elde ettiği bilgileri diğerlerinin ne hissettiğini anlayabilmek için kullanabilmektedir. Bu yapay zekâ türü de henüz mevcut değildir.

Yapay zekâ her insan tarafından "vücutlu bir robot" gibi düşünülmüş olsa da gerçekte bundan çok daha fazlası olduğu ortaya konmaktadır. Mevcut ve kullanılan birçok elektronik eşya, evler, arabalar, hatta şehirler yapay zekâ ile donatılmış şekildedir (Batal, 2016, s. 5-6).

4.6. Kripto Paralar

Şifreli para anlamını karşılayan kelime; Crypto ve currency terimlerinden oluşan Cryptocurrency'dir. İnternet vasıtası ile kullanılan, herhangi bir merkezi otoriteye bağlı olmayan sanal para birimi kripto para olarak ifade edilmektedir. Kripto paralar sadece belirli şifreler ile aktarılan sanal cüzdanlardan yine şifreler ile kullanım sağlanmaktadır. Kripto paraları kişi ya da kurumlar fiziksel para gibi kullanıp para kabul etmektedirler (Alptekin, 2017, s. 1).

Kripto-para; kriptografik/şifreli olarak güvenli işlem yapmaya ve ek sanal para arzına olanak sağlayan dijital değerlere denir. Kripto-paralar alternatif, dijital ve aynı zamanda sanal para olarak geçmektedir (Çarkacıoğlu, 2016, s. 8).

Sıklıkla Bitcoin ve türevleri ile dijital ve sanal paralar karıştırılmaktadır. Bitcoin ve türevleri dışındaki dijital ve sanal paralar, kendi başlarına para birimi değillerdir, temsil ettikleri ülkenin ulusal para birimine dayalıdırlar ve o ülkenin merkezi otoritelerince düzenlenip denetlenebilirler. Bitcoin ise kendiliğinden bir para birimidir, hiçbir merkezi otorite tarafından düzenlenip denetlenemez (Rotman, 2014, s. 1).

Kripto-paralar, merkezi elektronik paraların ve bankacılık sistemlerindeki aksine, merkezi olmayan yapıdadırlar. Merkezi olmayan bu yapının kontrolü Blok-Zincir (BlockChain) işlem veritabanları tarafından gerçekleştirilir (Çarkacıoğlu, 2016, s. 20).

Kripto-paralar, merkezi olmayan kripto sistemlerde, kamuya açık ve herkes tarafından bilinen yöntemlerle sistemin kuruluş aşamasında belirlenen oranlarda üretilirler. Geleneksel para sistemlerinde hükümetler, gerekli gördüklerinde ulusal merkez bankaları aracılığıyla ek para ihraç edebilirler. Oysa, hükümetler veya şirketler kripto-para üretemezler, başkalarının sahipliğindeki kripto-paralara onların izni olmadan el koyamazlar. Dolaşıma sunulan kripto-para miktarı ve para arzının şekli ve zamanlaması, kripto-sistemin kuruluş aşamasında belirlenir (Çarkacıoğlu, 2016, s. 20).

4.7. Dijital İmza

Dijital imza; bir bilgisayar tarafından oluşturulan ve kullanılan, el yazısı bir imza (Islak=Klasik İmza) ile aynı etkiye sahip olması niyeti ve bilgisine sahip olan bir elektronik imzadır (Altundağ, 2006, s. 63).

Dijital imza elektronik imza alt yapısı üzerinde kurulmuş, belirli rakam ve sayılarla oluşturulmuş, şifrelenmiş imza teknolojisi olarak tanımlanmaktadır. Bir belgeye dijital bir imza uygulandığında şifreleme sistemi devreye girmektedir ve belgelerin parmak izlerini birbirine bağlamaktadır, kalıcı olarak yerleşmektedir. Dijital imza güvenli kodlama sistemine sahip olduğu için belgenin orijinalliğini korur, belgenin değiştirilmesini ve kurgulanmasını önler, eğer belge kurgulanmış ve bozulmuşsa dijital imza geçersiz sayılmaktadır. Her iki imza türünün kullanımı içinde bireylerin Nitelikli Elektronik Sertifikası (NES) ve Sayısal İmza Sertifikasına (SİM) sahip olması gerekmektedir (Anahtar Farkı – Dijital İmza ve Elektronik İmza, 2021, aktaran Tekelioğlu, 2022, s. 22). Dijital imzanın özellikleri aşağıdaki gibidir (Altundağ, 2006, s. 67):

- Gönderilen bilgilerin, kesinlikle o kuruma veya kişiye ait olduğunu doğrulayarak, verinin başkası tarafından yollanmadığını garanti eder.
- Veri akışı sırasında bilgilerin içeriğini korur.
- Başka bir kişinin eline geçmesini ya da değiştirilmesini engeller.
- Bilginin sadece alıcıya gittiğini ve sadece alıcı tarafından okunacağını garanti eder.

- Gönderilen bilgilerin, gönderenin ve alanın kim olduğunun kanıtlanmasına imkân tanır. Yani, imzalanmış bir dokümanı yollayan kişi onu yolladığını ve alıcı da aldığını inkâr edemez.

5. Muhasebenin Dijitalleşmesi

Dijitalleşme ile meydana gelen üst düzey dijital dönüşümle endüstri, ekonomi ve sosyal hayatta değişiklik olmuştur. Dijitalleşme her alanı etkilediği gibi muhasebe sistemini de etkilemiştir (Öztürk ve Çarıkçı, 2019, s. 1008).

Muhasebenin dijitalleşmesi ile hata oranlarında düşüş yaşanacak ve denetim sisteminde gelişmeler meydana gelecektir. İç muhasebe sisteminde yaşanacak olan dijitalleşme ile daha şeffaf, hızlı ve doğru bir iç muhasebe sistemi kurulacaktır (Arslan ve Karkacier, 2019, s. 430).

Yakın tarihte teknolojinin sürekli kullanımı ile muhasebenin dijitalleşmesi, muhasebe meslek mensuplarının daha çok müşavirlik işlevini gerçekleştirecek olduğu bilinmektedir. Defter, belge ve kayıtların, arşivlemenin ve denetimin dijital dönüşümü daha az sayıda fakat dijitalleşmeye uyum sağlayan ve nitelikli muhasebe meslek mensubunu gerektirmektedir (Dursun vd., 2019, s. 270).

Muhasebede alanındaki dijitalleşme ile muhasebe süreçlerini de pratik hale getirmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının yaptıkları işin kalitesini, üretkenliğini ve etkinliğini arttırmaktadır. Dijitalleşme muhasebeyi geliştirmenin bir yoludur. Dijitalleşme ile muhasebe mesleği geleneksel muhasebeden dijitalleştirilmiş muhasebeye evrilmiştir. Sayısallaşma ile çeşitli avantajlar elde edilmektedir. Tablo 1’de geleneksel muhasebe ve dijitalleştirilmiş muhasebe farkları yer almaktadır (Bogasiu ve Ardeleanu, 2021, s. 2).

Tablo 1. Geleneksel Muhasebe ve Dijital Muhasebe Farkları

Geleneksel Muhasebe	Dijital Muhasebe
Bilgi deposu	Muhasebe işlemlerine kolaylık sağlaması için muhasebe sistemi
Belgelerin yazılması ve manuel yüklenmesi	Üçüncü taraflara senkronizasyon ile bilgi verme
Rutin süreçler ve zaman alan işler	Anında bilgi sunma
Vergi odaklı süreçler	Finansal ve vergi açısından müşteri odaklı
Uzun raporlama süreçleri	Anlık mali veriler
Beklenen işler için yetersiz zaman	Müşteriye önemli veriler sunmak
Güncel bilgiler paydaşlara yeterli bilgi sağlamıyor	Müşterinin karar alabilmesi için gerçek zamanlı bilgi
Çalışan personel sayısı müşteri sayısı ile doğru orantılı	Müşteri sayısında ve çalışan personel verimlilik artışı

Muhasebenin dijitalleşmesi ve dönüşümü ile muhasebede var olan işlerde kullanılması, varlık ve kaynakların takibinde, nakit akışların takibinde, iç kontrolün arttırılmasında ve etkin finansal olan ve olmayan bilgilerin raporlanmasında avantaj sağlamıştır. Verilecek olan beyannamelerin internet ortamında olması muhasebe meslek mensuplarına zaman ve maliyet açısından avantaj sağlamaktadır. E-defter, e-fatura, e-beyanname gibi internet ortamında hazırlanabilen belgeler muhasebe meslek mensubuna yarar sağlamaktadır (Akdoğan ve Akdoğan, 2018, s. 8).

5.1. Muhasebe Kavramı ve Muhasebe Mesleği

Muhasebe, bir işletme için finansal sonuç doğuran işlemlere ait bilgileri sayısal veriler halinde toplayan, bu bilgileri işletme ile ilgisi bulunan kişilerin ihtiyaç ve isteklerini göz önüne alarak kayıt, sınıflandırma ve analiz yolu ile işleyen elde ettiği sonuçların ise çoğunluğunu dönemsel olarak düzenleyip raporlar halinde sunan sistematik bir bilgi sağlama rutini şeklinde tanımlanabilmektedir (Büyükmirza, 2008, s. 27).

Muhasebe, tarihsel gelişiminde çeşitli faktörlerden etkilenmiştir. Bu durumu Alfred Isaac “Muhasebe Nazariyesi” adlı kitabında eski zamanlarda muhasebenin defter tutmakla aynı görüldüğünü fakat günümüzde defter tutma şeklinde kayıtlar dışında başka kayıtların da varlığının ve muhasebe alanının gittikçe geliştiğinden bahsetmiştir (Gökgöz, 2011, s. 168).

1989 yılında yürürlüğe giren ve hala geçerliliğini koruyan 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanunu kapsamında meslek

mensupları iki ayrı başlıkta ele alınmaktadır. Kanun kapsamında; “gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin; a) Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak, b) Muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek veya bu konularda müşavirlik yapmak, c) Yukarıdaki bentte yazılı konularda, belgelerine dayanılarak, inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı görüş vermek, rapor ve benzerlerini düzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzeri işleri yapmak,” Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik (SMMM) mesleğinin konusu iken, (b) ve (c) bentlerinde yazılı işleri yapmanın yanında tasdik işlerini yapmak Yeminli Mali Müşavirlik (YMM) mesleğinin konusu olarak tanımlanmıştır (3568 Nolu Kanun, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu (1), 1989).

5.2. Muhasebe ve Dijitalleşme Kavramı

Dijitalleşme sayesinde sistematik bir dijital dönüşüm süreci ile gerekli olan tüm bilgilerin sisteme kaydedilmesini, istenilen şekilde yapılması sağlanmaktadır. Dijitalleşme, var olan tüm bilgilerin şekil değiştirmesi, verimlilik, güvenilirlik düzeyi ve ortak çalışma yapısının yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Tüm bu dijitalleşme süreci ile maliyetin azalması avantaj sağlamaktadır (Eş ve Atasoy, 2022, s. 252).

Dijitalleşme, tüm işletmeleri ve işletme çalışanlarını etkilediği gibi muhasebe alanını da etkilemektedir. Ekonominin en önemli faktörü muhasebedir. Küresel krizlerde gerekli koşullara en hızlı şekilde ayak uydurabilmeli ve ekonomide devamlılık sürdürülmelidir. Bu bilgiler ışığında karşılaşılan herhangi bir problemde iş ve iş akış süreçleri dijitalleşme ile sekteye uğramadan devam edecektir. Bu nedenle muhasebe meslek mensuplarının sadece muhasebe programlarını bilmesi yeterli olmayacaktır. İşletmeler var olan programlardan gerekli bilgilere ulaşmaları zor olacaktır. Çünkü gerekli olan bilgi, mevcut muhasebe programları ile hazırlanmış mali tabloların sunduğu bilgilerden daha fazlasına gerek duyulmasıdır. Muhasebe meslek mensuplarının mevcut muhasebe programlarından Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) adlı programlara geçmesi önerilmektedir. Hem de muhasebe meslek

mensuplarının finansal tabloların oluşmasında kullanılan sistemlerin gelişmesine ve tasarımına katkı sağlamaları gerekmektedir (İbiş, 2002, s. 36).

İş hayatının ve ekonominin tüm alanlarında muhasebe yer almaktadır. Bu nedenle muhasebe, dijitalleşmeden en iyi verimi sağlayacak alandır. Dijitalleşme ile muhasebe işlerinin tamamının bilgisayar üzerinden yapılabilme oranı iste %98'dir. Bundan dolayı muhasebe dijital dönüşüm sürecindedir (Frey ve Osborne, 2017, s. 255).

Dijitalleşmenin muhasebeye sağlayabileceği üç faydadan bahsedilebilir. İlk olarak ekonomik unsur bulunur. Muhasebenin dijitalleşmesi ile ekonomik sürdürülebilirlik sağlanabilecektir. Sosyal unsur ise işletmeler muhasebe alanında daha hızlı ilerleyebilmek adına insan işgücü yerine dijital uygulamalardan yararlanabilecektir. Fakat dijitalleşme ile öğrenciler ve eğitim sistemleri kendilerini geliştirmelidir. Çevresel unsur ise kâğıt ve kırtasiye malzemelerinde tasarruf sağlayarak sürdürülebilir olacaktır (Şıtak, 2021, s. 32).

5.3. Muhasebede Dijitalleşmenin Avantajları ve Dezavantajları

Teknoloji ve küreselleşme ile yaşanan dijitalleşme, hayatın tüm alanını etkilemiştir. Muhasebe mesleğinin tüm iş süreçlerinde de değişim olmuştur. Dijitalleşme ile muhasebe mesleğinde kolaylık sağlanmaktadır (Erdoğan, 2020, s. 13).

Muhasebede yaşanan dijitalleşme ile ileri teknoloji muhasebe uygulamaları, daha uygun maliyetle kullanılabilmiş, yapılan faaliyetler ise zaman ve mekândan bağımsız olmuştur. Hızlı bir şekilde hizmet sunumu, müşteri ilişkilerinin gelişmesine olanak sağlamıştır. Veri kayıplarında azalma olmuş ve veri saklamak amacıyla sınırsız depo imkânı sağlamıştır (Tutar, 2019, s. 340).

Dijital dönüşümle beraber yapılan çalışmalar daha esnek hale gelmiş, verilerin düzenlenmesi, güvenilir olması ve doğru bilgiye erişim kolaylaşmış ve verilerin daha hızlı karşılaştırılmasına olanak sağlamıştır. Bununla birlikte verilerin bulut depolama yöntemi ile saklanması maliyet ve zaman tasarrufu sağlamıştır (Bygren, 2016, s. 12).

Muhasebenin dijitalleşmesi ile hata payı minimuma indirilmiş olup iç muhasebe sistemi ve dış denetim sistemi daha şeffaf ve doğru olmaktadır (Arslan ve Demirkan, 2019, s. 54).

Muhasebenin dijitalleşmesinin sağladığı diğer faydalar aşağıdaki gibidir: (Sevim, 2009, s. 36-41).

- Kredi onayları, ödemeler, tahsilatlar, yapılan işlemlerin onaylanması, hesapların kapatılması, finansal raporların oluşturulması ile ilgili döngüler hızlanmıştır.
- Rutin işlemler kolaylıkla ve hızlıca gerçekleştirildiği için üst düzey analizlere ayrılan zaman artmıştır.
- Rutin işlemler daha az hata ile gerçekleştirilebilmiş ve zaman tasarrufu sağlanmıştır.
- Rutin muhasebe işlerinin azalması verimliliği arttırmıştır.
- Alacakların tahsili ve borçların ödenmesi planlı bir şekilde gerçekleştirilebildiği için etkin ve verimli bir nakit yönetimi oluşturulmuştur.
- Güvenlik önlemleri artırıldığı için iç kontrolde ve denetimde etkinlik sağlanmıştır.

Muhasebenin dijitalleşmesinin avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunmaktadır:

Muhasebe meslek mensuplarının sisteme uyum sağlayabilmeleri için önemli çalışmalar yapmaları gerekmektedir. Dijital uygulamaların karmaşık olmasından kaynaklı meslek mensuplarının hata yapma olasılığı artmaktadır (Gönen ve Solak, 2017, s. 79).

Dijital muhasebe uygulamalarının kullanımı ile ortaya çıkabilecek değişimler muhasebe meslek mensupları üzerinde baskı yaratabilir. Bazı belgelerin dijital ortamda bazılarının ise hala kâğıt ortamında bulunması durumundan dolayı bilgi işlem uzmanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla beraber verilerin işlenmesi ve çıktıyı anlamak için deneyimli bilgi işlem süreç uzmanı gerekmektedir. Muhasebe konularında ulaşılmak istenen hedefler ile ilgili bilgi sahibi olan uzmanlar gerekmektedir (Yürekli ve Şahiner, 2017, s. 159).

5.4. Muhasebede Dijital Uygulamalar ve Önemi

Küreselleşme ve teknolojinin gelişmesi, her alanda olduğu gibi muhasebe alanında da birçok gelişme meydana gelmiş olup yeni uygulamaları da beraberinde getirmiştir (Kara ve Yılmaz, 2017, s. 13).

Yaşanan gelişmeler neticesinde muhasebe sistemine en son olarak e-defter ve e-fatura uygulaması dahil olmuştur. 2000’li yılların başında gelişmiş ülkelerde uygulamaya konulan e-fatura uygulaması, Türkiye’de e-devlet sistemi ile 2008 yılında Elektronik Fatura Kayıt Sistemi aracılığıyla uygulamaya konulmuştur. Sonraki süreçlerde ise belirlenen kriterleri kapsayan mükelleflere e-fatura kullanma zorunluluğu getirilmiştir. E-devlet sistemi kapsamında e-fatura kullananlara, e-defter uygulaması kullanma mecburiyeti getirilmiştir (Kara ve Yılmaz, 2017, s. 13).

Genel anlamda belge, bir amaç için hazırlanmış olan bilgileri kapsayan, bilgi taşıyıcısı anlamına gelmektedir. Belgenin asıl merkezinde genellikle, bir birim olarak belgenin, kolay bir şekilde yapılması, iletilmesi, saklanması ve kullanılmasını içinde barındıran bir ifade bulunmaktadır (Bayraktar ve Yıldırım, 2017).

Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanmış olan e-belge ise 397 Sıra No’lu VUK genel tebliğinde, şekil hükümlerinden bağımsız olarak VUK’ na göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünü olarak açıklanmıştır (Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 397), 05.03.2010 Tarih ve 27512 Sayılı Resmî Gazete).

Türkiye’de e-dönüşüm süreci kapsamında e-uygulamaları düzenlemeye yetkili kurum Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı olup GİB tarafından elektronik belge uygulamalarına geçiş sağlanmıştır (Tektüfekçi, 2017, s. 79).

Bütün işletmeler için en önemli varlık bilgisidir. İşletmelerin değeri sahip oldukları bilgiyi ne ölçüde verimli kullandıkları ile değerlendirilmektedir. Her bilim gibi muhasebede bilgi üreten ve bu bilgiyi gerekli yerlere sunan bir bilim dalıdır. Üretilen bilginin doğru ve zamanında kullanıcılara sunulması muhasebe bilgilerinin en önemli özelliğidir (Erturan ve Ergin, 2018, s. 217).

Dijitalleşme neticesinde dijital bilgi sistemlerinin ve uygulamalarının yarattığı fırsatlar ile muhasebe bilgilerinin güvenilirliğini arttırmış, iç ve dış denetimlerin kısa zamanda, şeffaf şekilde yapılabilir hale gelmiştir (Arslan ve Demirkan, 2019, s. 54).

Böylelikle hem işletme verimliliği artarken hem de kişi ve kurumlar arasındaki güven oluşur ve ilişkilerde sürdürülebilirlik ve rekabet gücü korunmasına katkı sağlanmış olur (Erdoğan, 2020, s. 8).

5.4.1. E Beyanname

E-Beyanname sistemi, e-Devlet çalışmaları kapsamında Vergi Daireleri Otomasyon Sistemleri (VEDOP) II projesi ile hayata geçirilen, İnternet Vergi Dairesi uygulamasının ilk alt projesidir. Bu proje ile vergi mükellefi, SM/SMMM, YMM ve benzeri kişi, kurum ve kuruluşlardan kâğıt ortamında alınan belge, beyan ve bildirimler, bilgisayar ortamında alınmaya başlanmıştır (Sağlar ve Işık, 2019, s. 207).

İlk olarak Türkiye’de 1 Ekim 2004 yılında, İnternet Vergi Dairesi web adresi kullanılarak isteğe bağlı olarak başlatılan ve 3 Mart 2005 yılında zorunlu hale getirilen e-beyanname, veraset ve intikal vergisi dışında verilmesi zorunlu olan tüm beyannamelerde uygulanmaktadır. Tam otomasyona geçmiş ve vergi dairelerine bağlı vergi mükelleflerinin beyanname ile beyan edilen vergileri için geçerlidir. Türkiye’de 2006 yılında toplam 448 vergi dairesi tam otomasyon sistemine geçiş yapmıştır (Turan ve Özgen, 2009, s. 137).

Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Damga Vergisi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Özel İletişim Vergisi ve Şans Oyunları Vergisi ve muhtasar beyannameleri açısından uygulama Ekim 2004’te başlamıştır. 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinin de elektronik ortamda gönderilmesi uygulamasına geçilmiştir. Tahakkuk kayıtlarının bankalara açılması, bankalardan ödeme işlemlerinin başlatılması ise, 2005 yılı mart ayından itibaren olmuştur (Turan ve Özgen, 2009, s. 137).

5.4.2. E Fatura

E-fatura, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından veri format ve standardı belirlenen, bir faturada olması gereken tüm bilgileri sağlayan, alıcı ve satıcı arasındaki

iletiminin merkezî bir internet tabanlı platform üzerinden gerçekleştirildiği elektronik bir belgedir (Doğan, 2013).

Türkiye’de e-devlet projesi ile muhasebe belgelerinin elektronik olarak oluşturulması ve elektronik ortamda saklanması işlemi gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Faturaların elektronik ortamda düzenlenmesi gerekliliği, faaliyet büyüklüğü ve işletmenin ticari alanına göre birçok işletmede zorunlu hale getirilmiştir. Dünyada diğer ülkelerde uygulanan e-fatura sistemi Türkiye’de Elektronik Fatura Kayıt Sistemi (EFKS) ismi ile hayata geçirilmiştir (Demirdöven, 2017, s. 34).

Genel çerçevede elektronik fatura, VUK’da belirtilen faturanın gerekliliklerinin elektronik ortamda uygun karşılıklarının sağlanarak kaydedilmesi ve ihtiyaç halinde ilgili kişi ve kurumlara ibraz edilmesi için oluşturulan dijital varlıktır (Beştaş, 2022, s. 4).

Maliye Bakanlığı’nın VUK’dan almış olduğu yetki çerçevesinde yayınlamış olduğu 397 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğinde yer alan e-fatura ile ilgili tanımlar Tablo 2’de yer almaktadır; (Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, Sıra No: 397, 27512 Sayılı Resmî Gazete, 05.03.2010).

Tablo 2. E-Faturaya İlişkin Tanımlar

Elektronik Kayıt	Elektronik ortamda tutulan, elektronik defter ve belgeleri oluşturan, elektronik yöntemlerle erişimi ve işlenmesi mümkün olan en küçük bilgi ögesidir.
Elektronik Belge	Şekil hükümlerinden bağımsız olarak Vergi Usul Kanununa göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri içeren elektronik kayıtlar bütünüdür.
Elektronik Fatura	Elektronik Fatura (E-Fatura): 397 Sıra No.lu tebliğde yer alan şartlara uygun olan ve elektronik belge biçiminde oluşturulmuş faturadır.
E-Fatura Uygulaması	Başkanlık tarafından belirlenen standartlara uygun mesajların, taraflar arasında güvenli bir şekilde aktarılmasını imkân sunan uygulamaların genel adıdır.
E-Fatura Portalı	E-Fatura uygulamasına ait temel fonksiyonların internet üzerinden genel kullanımını sağlamak amacı ile Başkanlık tarafından geliştirilen portaldır.

E-Fatura uygulaması, kullanıcıları açısından maliyet avantajı sağlamaktadır. Bu avantajlar şu şekildedir (Gökçen ve Özdemir, 2016, s.146):

- Kâğıt fatura kullanımı minimuma ineceğinden dolayı kırtasiye masrafının azalması,
- Arşivleme maliyetinin azalması,

- Faturanın içeriğine bağılı olarak alıcı ve satıcı arasındaki sorunların ortadan kalkması,
- Faturaların denetiminin daha kolay olması,
- Fatura kayıt süresinde azalma,
- Anında faturanın ilgili yerlere aktarılması,
- Vergi kayıp ve kaçaklarının önüne geçilmesi,
- Vergi denetiminin daha kısa sürede tamamlanması,

E-fatura uygulamasına geçişte, altyapının yetersiz olması, ticari sırların rakip firmaya geçme endişesi ve yüksek maliyet olumsuz faktörlerdendir.

5.4.3. E Arşiv Fatura

İşletmelerin ticari faaliyetleri sebebiyle alış ve satış işlemlerine ilişkin fatura düzenlemeleri gerekmektedir. E-arşiv uygulaması sayesinde iş hacminin yüksek olduğu işletmelerde, alış ve satış faturalarının zamanında işleme alınması ve saklanması mümkündür (Karasioğlu ve Garip, 2019, s. 437).

E-Arşiv; Tebliğ’de yer alan hususlara uygun şekilde elektronik sistemde oluşturulan faturanın elektronik ortamda saklanması ve sunulmasını sağlayan uygulamayı, ifade eder (Tektüfekçi, 2017, s. 82). 433 sıra nolu V.U.K Genel Tebliği uyarınca kâğıt ortamında düzenlenmek, muhafaza ve ibraz edilmek zorunluluğu bulunan faturanın elektronik ortamda düzenlenmesi ve ikinci nüshasının elektronik ortamda muhafaza ve ibraz edilmesine imkân tanıyan e-Arşiv Uygulamasına ilişkin usul ve esaslar bu Tebliğ’de yer almaktadır.

Elektronik ortamda oluşturulan faturanın, alıcısına kâğıt olarak gönderilen veya elektronik ortamda iletilen şekli belgenin aslı, düzenleyen tarafından muhafaza edilen elektronik hali ise ikinci nüsha hükmündedir. Bu Tebliğ kapsamında Başkanlıktan e-arşiv izni alan mükellefler, elektronik ortamda oluşturdukları faturayı elektronik ortamda muhafaza ederler (433 No’lu VUK Genel Tebliği, Sayı: 28867, 2013).

E-arşiv fatura uygulamasına ilişkin bazı faydalar bulunmaktadır (Akbulut, 2019, s. 239):

- E- arşiv uygulamalar dijital ortamda düzenlendiği için arşivleme ve gönderim maliyeti azalmaktadır,
- E-arşiv faturaları, ilgili bilgi kullanıcılarına elektronik ortam üzerinden gönderim sağlanmaktadır,
- Gerekli görüldüğü durumlarda E-arşiv faturalara kısa sürede erişim sağlanabilmektedir,
- E-arşiv faturalar dijital ortamda hazırlandığı için kâğıt israfının önüne geçilmektedir.

Maliye Bakanlığı'nın VUK.' dan almış olduğu yetki çerçevesinde yayınlamış olduğu 433 Sıra No.lu V.U.K. Genel Tebliğinde yer alan e-fatura ile ilgili tanımlar Tablo 3'te yer almaktadır; (433 No'lu VUK Genel Tebliği, Sayı: 28867, 2013).

Tablo 3. E-Arşiv Faturaya İlişkin Tanımlamalar

Bilgi Fişi	3100 Sayılı Kanun ve 426 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği kapsamında yapılan düzenlemelere uygun olarak ödeme kaydedici cihazlarda (yeni nesil dâhil) düzenlenen mali değeri olmayan fiştir.
Bilgi İşlem Sistemi	Mükelleflerin belgelerini elektronik ortamda oluşturmak, kaydetmek, muhafaza etmek ve ilgili diğer işlemlerini gerçekleştirmek amacı ile doğrudan ya da dolaylı olarak kullandıkları her türlü yazılım ve donanım ile saklama ortamlarıdır.
BİS Dokümanı	Bilgi işlem sistemi dokümanıdır.
E-Arşiv Raporu	Elektronik Arşiv uygulaması kapsamında Başkanlığın belirlediği veri formatı ve standardına uygun olarak hazırlanan rapordur.
Elektronik Arşiv (E-Arşiv)	Bu Tebliğde yer alan şartlara uygun şekilde elektronik ortamda oluşturulan faturanın elektronik ortamda muhafaza ve ibraz edilmesidir.
Elektronik Kayıt	Elektronik ortamda tutulan ve elektronik defter ve belgeleri oluşturulan, elektronik yöntemlerle erişimi ve işlenmesi mümkün olan en küçük bilgi ögesidir.
Elektronik Arşiv (E-Arşiv) Uygulaması	Başkanlık tarafından belirlenen standartlara uygun olarak faturanın elektronik ortamda oluşturulması, elektronik ortamda muhafazası, ibrazı ve raporlamasını kapsayan uygulamayı ifade eder”.

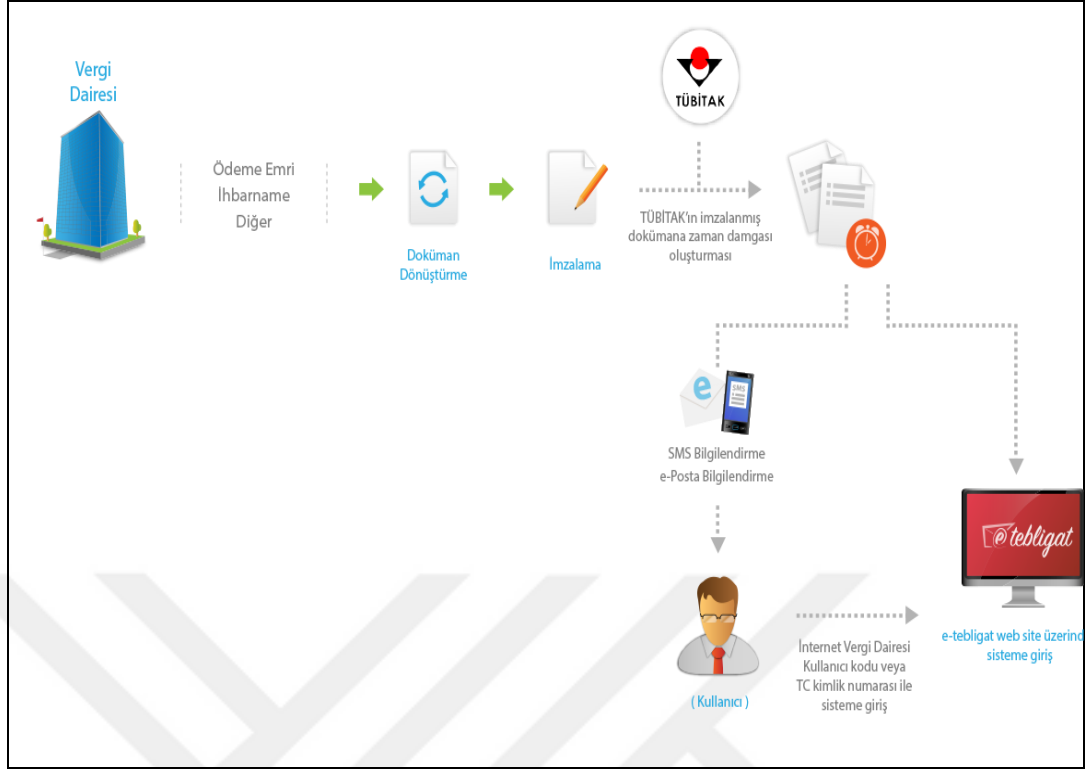
5.4.4. E Defter

E-defter, şekil hükümlerinden bağımsız olarak Vergi Usul Kanununa ve/veya Türk Ticaret Kanunu'na göre tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünü olarak tanımlanabilir (Doğan, 2013, s. 15).

E-Defter, şekil hükümlerinden bağımsız olarak Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereğince tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünü olup, bu uygulama yoluyla defter dosyalarının elektronik dosya biçiminde hazırlanması, kağıda bastırılmaksızın oluşturulması, kaydedilmesi, değişmezliğinin, bütünlüğünün ve kaynağının doğruluğunun elektronik imza/mali mühür araçları ile garanti altına alınması ve ilgililer nezdinde ispat aracı olarak kullanılabilmesi sağlanmaktadır (<https://www.edefter.gov.tr>: son erişim tarihi:09.07.2023).

5.4.5. E Tebligat

Elektronik tebligat yönetmeliğe göre; yönetmelik kapsamına uygun olarak elektronik ortamda yapılan tebligat şeklinde tanımlanır. E-tebligat, fiziki şartlarda yapılan tebligatlarla aynı niteliğe sahiptir. Yönetmeliğe göre; vergi daireleri tarafından düzenlenen ve muhataplarına 213 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılması gereken belgenin, GİB vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ edilmesidir. E-Tebligat uygulamasına 1 Nisan 2016 tarihinde başlanmıştır. Bağlı vergi dairesi müdürlüklerinde (mal müdürlükleri) ise elektronik tebligat uygulamasına 1/1/2020 tarihi itibarıyla başlanmıştır (<http://www.gib.gov.tr>, son erişim tarihi: 09.07.2023). E-Tebligat sistemi ile gönderilen belgeler, mükellefin elektronik ortamdaki adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda tebliğ edilmiş sayılmaktadır.

Şekil 3. E Tebligat Sistemi (<https://www.gib.gov.tr>: son erişim tarihi:09.07.2023).

Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nin amacı; elektronik sistemde oluşturulacak tebligatlara yönelik esas ve usulleri düzenlemektir. Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nin 3. maddesinin a bendinde elektronik tebligat, bu Yönetmelik kapsamına uygun olarak elektronik ortamda yapılan tebligat olarak açıklanmıştır. Elektronik tebligat adresi, yönetmelikte, muhatap ve tebligatı çıkaran merciye ait olan elektronik tebligata elverişli kayıtlı elektronik posta adresi olarak tanımlanmıştır (m. 3, b). Elektronik tebligat hizmeti, bilişim sistemleri aracılığıyla ilgilinin elektronik tebligat adresine gönderilmek üzere, tebligatı çıkaran merci tarafından tebligatın iletilmesini ve bu iletinin muhataba elektronik sistemde kanıtlanarak tesliminin yapılması hizmetini ifade etmek üzere kullanılmaktadır (m. 3.c). Elektronik tebligat mesajı ise, tebliğ edilecek içerik veya diğer ekli belgeler ile tebliğ için gerekli muhatap bilgilerinden oluşan tebligat mesajının tümünün tebligatı çıkaran merci tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmış halidir (m. 3, d).

5.4.6. E Serbest Meslek Makbuzu

Serbest meslek erbabının mesleki uygulama sürecinde kağıt üzerinde düzenlediği makbuzun, elektronik sistemde oluşturulabilmesi ve ilgisine kağıt olarak veya elektronik sistemde gönderilmesi, yine elektronik sistemde arşivlenebilmesi, talep edildiğinde de ibraz edilebilmesi serbest meslek makbuzu olarak tanımlanmaktadır (Utku ve Kurtcebe, 2020, s. 80).

Geçiş mecburiyeti olduğu halde e-serbest meslek makbuzu faaliyeti kapsamına dahil edilmeyen ve elektronik sistemde makbuzunu düzenlemeyen mükellefler için, kanun kapsamında öngörülen cezalar verilmektedir (VUK Genel Tebliği Sıra No: 509, 2019, s. 1-56).

5.4.7. E Sözleşme

Elektronik sözleşme ise gerçekte bir sözleşme türü olarak sayılmaz (Falcıoğlu, 2004, s. 62). Bir sözleşmenin elektronik sözleşme olabilmesi kuruluş biçimine bağlıdır (Şeker, 2012, s. 131). Elektronik sözleşme, elektronik sistemde, genellikle internet üzerinden oluşturulan bir sözleşmedir. *“Bir elektronik sözleşmenin kurulmasından söz edilebilmesi için, elektronik sözleşmeye ilişkin kurucu irade beyanlarının her ikisinin de elektronik ortamda açıklanmış olması gerekir”* (Sağlam, 2007, s. 71).

Elektronik sözleşmeler, hizmet sunumuna, dijital ürün satımına ve mal satımına göre üç başlık altında toplanmıştır.

Mal satımı ile ilgili elektronik sözleşmeler elektronik sistemde satıcı ve alıcının iletişim kurduğu, sözleşmenin yine elektronik sistemde olduğu mal satımını konu edinen sözleşmelerdir. Burada, sözleşme elektronik sistemde internet vasıtasıyla oluşturulsa da sözleşmenin ifası elektronik sistem dışında oluşmaktadır (Arslan ve Öz, 2020, s. 18).

Dijital ürün satımına ilişkin elektronik sözleşmeler ise hem ifasının hem de kurulumunun elektronik sistemde olduğu elektronik sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerin ifası ürünün, genellikle gayri maddi malların, internet sisteminde indirilmesi ile gerçekleşir. Örnek olarak; e-kitap ve bilgisayar programları örnek verilebilir (Altınışık, 2003, s. 33).

Hizmet sunumu ile ilgili oluşturulan elektronik sözleşmeler ise, bir hizmetin elektronik sistemde gösterilmesi ile ilgilidir. Bu sözleşmelerin kuruluşu ve ifası internet sisteminde oluşturulmaktadır (Arslan ve Öz, 2020, s. 18).

5.4.8. E Müstahsil Makbuzu

Müstahsil makbuzu, gerçek usulde defter tutan çiftçilerin, defter tutmayan çiftçilerden yaptıkları mal alışları sebebiyle düzenledikleri belgelerin elektronik ortamda e-müstahsil makbuzu olarak düzenlenerek, kağıt ve elektronik belge olarak muhafaza ve talep edildiğinde ibraz edilmesiyle GİB'e elektronik ortamda iletilebilmesi veya raporlanmasına imkan ve olanak sağlayan belge türüdür (Sağlar ve Işık, 2019, s. 209).

E-Müstahsil makbuzu belgesinde aşağıda yer alan bilgilerin bulunması zorunludur (VUK, Sıra No:487, Sayı: 30273, 2017).

- Emtiyayı satın alan tüccar veya çiftçinin adı, soyadı veya unvanı, vergi dairesi, VKN'si ve adresi,
- Belgenin tarihi, saat ve dakika olarak düzenlenme zamanı ve belge numarası,
- Malı satan çiftçinin adı, soyadı, TCKN'si ve ikametgâh adresi,
- Satın alınan emtianın cinsi, miktarı, bedeli, vergi ve varsa diğer kesintiler tutarı.

5.4.9. E Gider Pusulası

E Gider pusulası birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, vergiden muaf esnafa, kazancı basit usulde hesaplananlar ile defter tutmak zorunluluğu olan serbest meslek erbabı ve çiftçiler tarafından düzenlenir. Vergi Usul Kanunun 234. maddesine göre yaptırılan işler veya onlardan satın alınan emtia için tanzim edilerek işi yapana veya malı satana imza ettirilen gider pusulasının elektronik sistemde oluşturulması amacıyla bakanlık yapılan diğer idari düzenlemeler uyarınca gider pusulası ile tevsik edilmesi uygun görülen mal/hizmet alım-satım işlemlerinde kullanılabilir. Hali hazırda kâğıt ortamda düzenlenmekte olan gider pusulasının, elektronik belge olarak düzenlenmesi, muhatabının talebi doğrultusunda elektronik sistemde veya kâğıt olarak iletilebilmesi, elektronik ortamda muhafaza ve ibraz edilebilmesi başkanlığa elektronik ortamda

iletilmekte veya raporlanabilmektedir (Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Sıra no: 509 Sayı: 30923, 2019).

İKİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE SÜRECİNİN DİJİTALLEŞMESİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Çalışmada, muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörler araştırılmıştır. Bu bölümde araştırma konusunun önemi, literatür taraması, araştırmanın amacı, genel problemi ve özel problemi, kapsam ve sınırlılıkları, yöntemi, deseni, çalışma grubu, veri toplama tekniği, verilerin analizi başlıklarından bahsedilmiştir. Bu başlıklar altında araştırma tanımlanmıştır. Son olarak elde edilen veriler analiz edilip sonuç açıklanmıştır.

1. Araştırmanın Konusunun Önemi

Teknolojinin beraberinde getirdiği dijitalleşme ile muhasebede de değişim ve dönüşüm yaşanmıştır. Dijitalleşmenin yarattığı muhasebe uygulamalarında yaşanan değişim ve dönüşüm sonucunda muhasebe meslek mensupları da etkilenmiştir. Bu bağlamda muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörler araştırmanın genel problemini oluşturmaktadır.

Dijitalleşme, kaçınılmaz bir şekilde her alanı etkilemektedir. Teknolojinin beraberinde getirdiği dijitalleşme, çalışma alanlarını etkilediği gibi muhasebe alanını da etkilemiştir. Dijitalleşme ile muhasebede yaşanan gelişmeler sayesinde zamandan tasarruf ve maliyet avantajı sağlanmaktadır. Muhasebedeki yaşanan gelişmeler sayesinde verimlilik artmaktadır.

Dijitalleşme kararını etkileyen faktörler, muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, olağanüstü durumlarda bilişim teknolojinin sağladığı olanaklar ve fırsatlar, dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ve bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ise araştırmanın özel problem alanını içermektedir.

Dijital gelişmelerin etkileşimde bulunduğu alanlardan biri de muhasebe alanıdır. Türkiye’de dijitalleşmeye büyük önem verilmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe sürecinin dijitalleşmesine ilişkin karar vermelerini etkileyen

faktörler kapsamında incelenmesi, çalışmanın konusu bakımından önem arz etmektedir.

2. Literatür Özeti

Literatür taraması Dergi park platformu, Google akademik, YÖK tez merkezi gibi veri tabanlarında “Muhasebenin dijitalleşmesi”, “muhasabede e uygulamalar” “muhasabe ve endüstri 4.0” gibi kavramların taratılmasıyla erişilen çalışmalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Turan ve Özgen, (2009) çalışmada, teknoloji kabul modeli yardımıyla Türkiye’deki e-uygulamaların meslek mensupları tarafından kabul edilmesi ve e-beyanname uygulamasının alışıla düzeyini incelemiştir. Sonuç olarak muhasabe meslek mensuplarının; uyumluluk ve uygunluk, algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan kullanışlılık bakımından e-uygulamaları kullanma niyetleri pozitif yönde olduğu tespit edilmiştir.

Frey ve Osborne, (2013) çalışmalarında, işlerin dijitalleşmeye ne kadar duyarlı olduğunu incelemiştir. Bunu değerlendirmek için, bir Gauss süreç sınıflandırıcısı kullanarak 702 ayrıntılı meslek için dijitalleşme olasılığını tahmin etmeye yönelik yeni bir metodoloji uygulamışlardır. Bu tahminlere dayanarak, risk altındaki işlerin sayısını ve bir mesleğin bilgisayarlaşma olasılığı, ücretler ve eğitim düzeyi arasındaki ilişkiyi analiz etme birincil amacı ile gelecekteki dijitalleşmenin ABD işgücü piyasası sonuçları üzerindeki beklenen etkilerini incelemişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, ABD'deki toplam istihdamın yaklaşık yüzde 47'sinin risk altında olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca, ücretlerin ve eğitim kazanımının bir mesleğin bilgisayarlaşma olasılığı ile güçlü bir negatif ilişki gösterdiğine dair kanıtlar sunmuşlardır.

Quattrone, (2016) çalışmada, karar verme için bilgi üretiminde yer alan bir uygulama olarak yönetim muhasebesinin evrimi ile iç içe geçen tarihsel ve kültürel bağlamlara dijital devrimle ilgili güncel hayranlıkları yerleştirmiştir. İşitsel kültürlerden dijital kültürlere yönetim muhasebesi bilgilerinin üretimindeki benzerlikler ve farklılıkların ana hatlarını çizerken, dijital devrimin yönetim muhasebesi ve karar verme üzerindeki etkileri hala belirsiz olsa da bu etkilerin kesinlikle mükemmel bilgi ve rasyonel karar verme hayali, veri odaklı

organizasyonların ve toplumların büyümesiyle mümkündür. Bunun farkına varmak, karar verme süreçlerine bilgeliği geri getirmek ve yönetim muhasebesini organizasyonel arenada yeniden merkezi bir aşamaya taşımak için ilk adım olduğunu ifade etmiştir.

Appelbaum, Kogan, Vasarhelyi ve Yan (2017) çalışmalarında; kurumsal kaynak planlama (ERP) sistemleri gibi kurumsal bilgi sistemleri, yönetim muhasebecilerine hem genişletilmiş veri depolama gücü hem de gelişmiş hesaplama gücü sağlamıştır. Hem iç hem de dış veri kaynaklarından elde edilen büyük verilerle, yönetim muhasebecileri artık ne oldu (açıklayıcı analitik), ne olacak (tahmin edici analitik) ve optimize edilmiş çözüm nedir (kuralcı) gibi soruları yanıtlamak için veri analitiği tekniklerini kullanabilir. Ancak araştırmalar, yönetim muhasebesinin niteliğinin ve kapsamının çok az değiştiğini ve yönetim muhasebecilerinin çoğunlukla tanımlayıcı analitik, bazı tahmine dayalı analitik ve minimum düzeyde kuralcı analitik kullandığını göstermiştir. Bu makale, iş zekâsı bağlamında dengeli puan kartı teorisini temel alan bir Yönetim Muhasebesi Veri Analitiği (MADA) çerçevesi önermektedir. MADA, yönetim muhasebecilerine performans ölçümü yapmak ve kararla ilgili bilgi sağlamak için kapsamlı iş analitiğini kullanma yeteneği sağlar. Bu çalışma, iş analitiğinin yönetim muhasebesi üzerindeki etkisini kurumsal sistemler ve BI perspektifinden tartışarak ve dengeli puan kartı metodolojisini içeren Yönetim Muhasebesi Veri Analitiği (MADA) çerçevesini sağlayarak literatüre katkıda bulunmuştur.

Richins, Stapleton, Stratopoulos ve Wong (2017) çalışmalarında, Frey ve Osborne, (2013)'ın çalışmasında bahsettiği, muhasebe mesleğinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu öngörüsünün aksine, muhasebecilerin Büyük Veri analitiği dünyasında hala değer yaratabileceğini savunmuşlardır. Bu konumu ilerletmek için, yapılandırılmış/yapılandırılmamış verilere ve probleme dayalı/keşif analizine dayalı kavramsal bir çerçeve sağlanmıştır. Muhasebecilerin, yapılandırılmış verilerin soruna dayalı analizinde zaten başarılı olduklarını, yapılandırılmamış verilerin soruna dayalı analizinde lider bir rol oynamak için iyi bir konuma sahip olduklarını ve Büyük Veri üzerinde keşif analizi yapan veri bilimcileri destekleyebileceklerini belirtmişlerdir. Argümanlarını iki ana başlığa ayırmışlar: muhasebeciler, yapılandırılmamış verilerle çalışmaya geçişi kolaylaştıran

yapılandırılmış veri kümelerine aşınadır ve iş temelleri hakkında bilgi sahibidir. Bu nedenle, muhasebecilerin yerini almak yerine, Büyük Veri analitiğinin muhasebecilerin bilgi ve becerilerini tamamladığını savunmuşlar. Ancak, eğitimciler, standart belirleyiciler ve profesyonel kuruluşlar, Büyük Veri analitiğinin zorluklarını karşılamak için müfredatlarını, standartlarını ve çerçevelerini ayarlamaları gerektiğini belirtmişlerdir.

Tektüfekçi, (2017) çalışmasında, Türkiye’deki e- dönüşüm süreci kapsamında e-uygulamaları kapsamlı incelemiştir. Türkiye’deki e-dönüşüm süreci, betimleyici istatistik analiz yöntemiyle ele alınmıştır. Sonuç olarak Türkiye’deki e-uygulamalar kapsamında gelişme olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Rikhardsson ve Yigitbasioğlu, (2018) çalışmalarında; yöneticilerin teknoloji, veri ve analitiği iş dünyasında dönüştürücü bir güç olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle birçok kuruluş, raporlamayı ve karar almayı desteklemek için iş zekâsı ve analitik (BI&A) teknolojilerini uyguladıklarını söylemişlerdir. Geleneksel olarak yönetim muhasebesi, bir kuruluştaki karar alma ve kontrol için birincil destektir. Bu nedenle, BI&A teknolojilerinin uygulanmasıyla açık bağlantılara sahiptir ve bunlardan faydalanabilir. Bu, muhasebe ve AIS araştırmacıları için ilginç bir araştırma alanına işaret etmektedir. Ancak, önde gelen muhasebe ve bilgi sistemleri dergilerindeki literatürün incelenmesi, bugüne kadar bu bağlantıya çok az araştırmanın odaklandığını göstermektedir. Bu makale literatürü gözden geçirmekte, çeşitli araştırma boşluklarına işaret etmekte ve BI&A ile yönetim muhasebesi arasındaki ilişkiyi incelemek için bir çerçeve sunmuştur.

Tekbaş, Kurnaz ve Azaltun (2018) araştırmada, dijital sistemlere yönelik tutumları ve muhasebe meslek mensuplarının dijital sistemleri etkin kullanımı için dijital muhasebe okuryazarlık durumlarını incelenmiştir. Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği’ne üye olan muhasebe meslek mensuplarına iki bölümden oluşan anket formu uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar SPSS 20.00 programı ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ile ilgili gelişmeleri verimli buldukları ve takip ettiklerini fakat bu konudaki eğitimleri yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öztürk ve Çarıkçı, (2019) çalışmada, muhasebe meslek adayı olan öğrencilerin almış oldukları eğitimin e-muhasebe konusu ile ilgili yeterlilik düzeyi ve e-muhasebenin geleceği araştırılmıştır. Çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda e-muhasebe ile ilgili e-muhasebeye hazırlık, eğitim ve gelecek algısı olarak üç farklı bakış açısı oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda e- muhasebe ve teknolojik uygulamalar hakkında öğrencilere daha çok bilgi verilmesi ve yönlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yücel ve Adiloğlu, (2019) araştırmada, dijitalleşme ile muhasebede yaşanacak teknolojik gelişmelerin beraberinde getireceği yeniliklerden söz edilmiştir.

Rasgen ve Gönen, (2019), çalışmada bir üretim işletmesinde endüstri 4.0 yöntemlerinden yararlanılmış ve entegrasyon sağlanarak simülasyon sayesinde üretim, paketleme ve transfer bölümlerinden oluşan ve internet tabanlı cihazlar sayesinde ulaşılan bilgiler incelenmiştir. Muhasebedeki gelişimler ile işletmede üretilen ürünlerin sayısı önemini kaybetmiş, personele gerek olmadan veriler sisteme yüklenmiştir. Sistemin kullanılabilirliği için bazı faktörlerin bir araya gelmesi gerekmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının ve muhasebe personellerinin sürekli gelişen teknolojiye ayak uydurması gerektiği ve öğrencilerin ders müfredatlarında bu konu ile ilgili gelişen teknolojiler doğrultusunda eğitimler görmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Erdoğan, (2020) çalışmada, teknoloji kabul modeli bağlamında muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamaları kullanma niyetleri incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini Malatya ilindeki muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Teknoloji kabul modeli ile elde edilen sonuçlar frekans analizi, t-testi gibi analiz yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Sonuç olarak muhasebe meslek mensuplarının en verimli şekilde dijital çağa ayak uydurabilmeleri uygulayıcılar açısından büyük önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yoon, (2020) çalışmada, yeni muhasebe teknolojileri olarak Bulut, Yapay Zekâ, Büyük Veri ve Blockchain tanımlanmış ve muhasebe süreçlerine yeni teknolojiler uygulayan Kore şirketlerinin durumunu açıklamayı hedeflemiştir. Bu çalışmanın amacı, muhasebe teknolojilerinin anlaşılmasına yardımcı olmak ve bu teknolojilerin fiili uygulamada benimsenmesine ilişkin örnekler sunmaktır.

Çalışmanın bu amacına ulaşmak için, araştırma metodolojisi olarak belli başlı akademik yayınların ve profesyonel raporların ve web sitelerinin literatürünün sistematik bir incelemesi kullanılmıştır. Vakaları seçmek için, Kore'nin başlıca iş ve ekonomi gazete makaleleri gözden geçirme analitik süreci gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, teknolojiyi kullanarak muhasebe süreçlerini dönüştürmeyi düşünen şirketlere Kore'den örnekler sunmaktadır. Bu tür şirketler, bu çalışmada sunulan vakaları bir kıyaslama olarak değerlendirebilirler. Ayrıca, işletmeler ve ilgili araştırmacılar için teknolojiler muhasebe uygulamalarına yönelik rehberlik sunmaktadır. Özellikle COVID-19'dan sonra teknoloji dönüşümünün hızlanması beklenmektedir. Bu nedenle, bunları etkili bir şekilde uygulamanın yollarını anlamak ve keşfetmek gerekir. Ayrıca, yeni teknolojiler birçok fırsat sunarken, risklerin ve tehditlerin ele alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Kaya, (2021), araştırmasında SMMM'lerin dijital muhasebe okuryazarlık düzeylerinin demografik değişkenler açısından incelemiştir. Çalışmada, İstanbul ilindeki mali müşavirlere anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular SPSS (Statistical Package for Social Sciences)21 ve Amos (Analysis of Moment Structures) 21 programları ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak demografik değişkenler bağlamında SMMM'lerin dijital muhasebe okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Şıtak, (2021), çalışmasında COVID-19 salgın hastalık döneminde dijitalleşmenin, muhasebe bölümüne, mesleğe, muhasebecilere ve muhasebe eğitimlerine etkisini ve bu konu kapsamında algıların demografik değişkenler bağlamında değişip değişmediğini incelemiştir. Çalışmada, Adana ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına anket tekniği uygulanmıştır. SPSS yardımı ile hipotezler analiz edilmiştir. Analizler neticesinde unvan, çalışma şekilleri, mükellef sayısı kapsamında farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Muhasebe ve finans kapsamında dijitalleşmenin etkisine yönelik algıların ise unvan ve aylık gelir bakımından kısmen farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmeyi ve gelişmeleri önemsedikleri ise ulaşılan diğer bir sonuçtur.

Pusmaz, (2021) çalışmasında, muhasebe meslek mensuplarının dijital muhasebe okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi konusu incelenmiştir. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Kayseri ve Niğde illerindeki muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırmada dijital muhasebe okuryazarlığı ölçeği ile elde edilen sonuçlar SPSS 21.0 yardımı ile analiz edilmiştir. Dijitalleşme ile muhasebe meslek mensuplarının muhasebe okuryazarlık ve bilinç düzeylerinin araştırma kapsamında yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şeker ve Hoş, (2021) çalışmasında, Çorum ilinde bağımsız çalışan SMMM'ler üzerine anket uygulanarak dijital muhasebe uygulamaları kullanımına ilişkin niyetleri tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler teknoloji kabul modeli ölçeği yardımı ile değerlendirilmiştir. Araştırmaya göre dijital muhasebe uygulamaları kapsamında muhasebe meslek mensuplarının algıladıkları faydanın, kullanıma ilişkin olumlu bir etki olduğu tespit edilmiştir.

Tugay ve Güler (2021) çalışmalarında, muhasebe meslek mensuplarının elektronik muhasebe uygulamaları ile ilgili görüşleri araştırılmıştır. Isparta ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme formları uygulanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler devlet, mükellef ve muhasebe meslek mensupları olarak 3 ana başlık altında incelenmiştir. Sonuç olarak mükelleflerin teknolojik altyapı ile ilgili sorunlarda muhasebe meslek mensuplarından çözüm talep edeceği ve bu yüzden mükelleflere daha fazla zaman ayırması gerektiği, e uygulamalara geçiş sürecinde muhasebe meslek mensuplarının iş yükünün artacağı, kırtasiye ve depolama maliyetlerinden tasarruf sağlanacağı tespit edilmiştir.

Mert, Güner ve Duyar (2022) araştırmalarında, muhasebenin dijitalleşmesi süreci üzerine bir araştırma yapılmıştır. İstanbul ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerine anket çalışması yapılmıştır. Anket analizi sonuçlarına göre muhasebe meslek mensuplarının muhasebe uygulamalarındaki gelişmeleri yakından takip ettikleri ve uygulamada kullandıkları tespit edilmiştir.

Gonçalves, Da Silva ve Ferreira (2022a) çalışmalarında, dijital dönüşümün yeniden tanımlanması ve iş modellerinin yeniden keşfedilmesinden bahsetmişlerdir. Bu nedenle endüstri 4.0 karşısında finans ve muhasebe alanı yeni tehditler, zorluklar

ve fırsatlarla karşı karşıya kaldığı anlatılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak 3 vaka çalışması yapılmıştır. Niteliksel ve keşfedici bir yaklaşım izleyerek “muhasabe sektöründeki iş dünyası oyuncuları bu olguyu nasıl algılıyor” sorusunu cevaplamayı amaçlamaktadır. Çalışma Portekiz’deki küçük ve orta ölçekli muhasabe hizmeti veren işletmelerde dijital dönüşümün yeni başlamasına rağmen, endüstri 4.0 teknolojileri, optik karakter tanıma (OCR), yapay zekâ (AI), bulutta robotik ve kurumsal kaynak planlama (ERP), katılımcılar tarafından ortaya çıkan teknolojilerdendir. Çalışmada dijital çağ bağlamında organizasyonlarda ve toplumlarda muhasabe ve muhasebecilerin rolünün daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunduğu tespit edilmiştir.

Tekelioğlu, (2022), muhasabe meslek mensuplarının dijitalleşmeye yönelik düşüncelerinin tespiti ve muhasabe meslek mensuplarının yaş, çalışma süresi, eğitim durumu, unvan faktörleri açısından düşüncelerinin değişip değişmediği tespiti araştırmanın konusu olmuştur. Konya ilinde görev yapan muhasabe meslek mensuplarına anket çalışması yapılarak veriler toplanmıştır. 353 katılımcı ile tamamlanan anket verileri SPSS 20 programı ile analiz edilmiştir. Anket sonuçlarına göre muhasebenin dijitalleşmesi sonucunda kendilerinin yapacak olduğu iş sorumluluklarının arttığını fakat muhasebede dijitalleşmenin olması gerektiği ifadelerine ulaşılmıştır. Anket sonuçlarına göre demografik değişkenler açısından düşüncelerin değişmesi ise ulaşılan diğer bir sonuçtur.

Çalışmanın konusu ve amacıyla benzerlik gösteren çalışmalardan bazılarına ait özet bilgiler aşağıda verilmiştir. Çalışmanın konusu ve amacıyla en çok benzerlik gösteren çalışma Coman, Ionescu, Duică, Coman, Uzlau, Stanescu ve State (2022) çalışmaları “Muhasebenin Dijitalleştirilmesi: Profesyonel Muhasebecinin Rolünün Paradigma Değişiminin Önermesidir” isimli makaledir. Coman, Ionescu, Duică, Coman, Uzlau, Stanescu ve State (2022) çalışmalarında, muhasebedeki dijitalleşmeyi iş ortamı, çalışma tarzı ve muhasabe meslek mensuplarının rolü paradigma kapsamında incelenmiştir. Bu kapsamda muhasabe meslek mensupları ve karar vericiler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veriler anket yöntemi ile toplanmış ve Ki-kare, Çapraz tablolu, Friedman testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna göre muhasebenin dijitalleşmesi geleneksel muhasabe değişiminin ötesinde olduğu, teknoloji ve insan kaynaklı olduğu sonucuna varılmıştır. Muhasebe meslek

mensuplarının rolü defter kaydediciden analist ve danışmanlığa doğru ilerlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde muhasebenin dijitalleşmesi konusunda muhasebe meslek mensupları üzerine birçok çalışma bulunmaktadır. Detaylı bir literatür taraması sonucunda, yapılan çalışmalarda muhasebe alanında yaşanan dijital dönüşümün muhasebe meslek mensuplarına katkısı çalışıldığı görülmüştür. Bu araştırmada ise diğer çalışmalardan farklı olarak muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörler araştırılmıştır.

3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde karar verirken dikkate aldıkları faktörlerin ortaya konmasıdır.

Araştırmanın tali amacı ise, muhasebedeki dijital gelişmeler ışığında muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörlerin çeşitli analizler yardımıyla analiz etmek ve analiz sonuçlarını ortaya koymaktır. Araştırmanın diğer tali amacı ise muhasebe meslek mensuplarının deneyimi, olağanüstü durumlarda bilişim teknolojilerinin sunduğu olanaklar/fırsatlar, dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ve bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanlarının dijitalleşme kararını etkileyen faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konmasıdır.

4. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Teknikleri

Bu araştırmada ilk olarak kavramların tanımlamasını yapabilmek amacıyla kitap, makale, tez vb. kaynaklardan yararlanılmıştır. Çalışma ile ilgili kavramsal çerçeve oluşturulduktan sonra sorular içeriğe uygun şekilde literatürden faydalanılarak oluşturulmuştur. 9 muhasebe meslek mensubu ile soruların test edilebilmesi için pilot görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen görüşler, danışman öğretim üyesinin eleştirileri ve önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmış ve çalışmaya başlanmıştır. Google form üzerinden hazırlanan anket, Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına e-posta, LinkedIn ve WhatsApp yolu ile iletilmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS.20 (Statistical Package for Social Sciences) programı ile analiz edilmiştir. Katılımcılara ilişkin tanımlayıcı verilerin dağılımında frekans analizleri yapılmış ve tablo yardımıyla gösterilmiştir. Anketin geçerliliğini ve güvenilirliğini tespit edebilmek adına Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Hipotezleri analiz edebilmek için homogeneity of variance testi, One Way Anova testi ve Post Hoc testlerinden olan Tukey testi uygulanmıştır.

5. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Çalışma, sadece Antalya ili ve ilçelerinde yer alan muhasebe meslek mensupları üzerine uygulanacak olup diğer illerdeki muhasebe meslek mensupları kapsam dışı bırakılacaktır.

Bu çalışmanın zaman sınırı 2023 yılını kapsamaktadır.

6. Araştırmanın Modeli

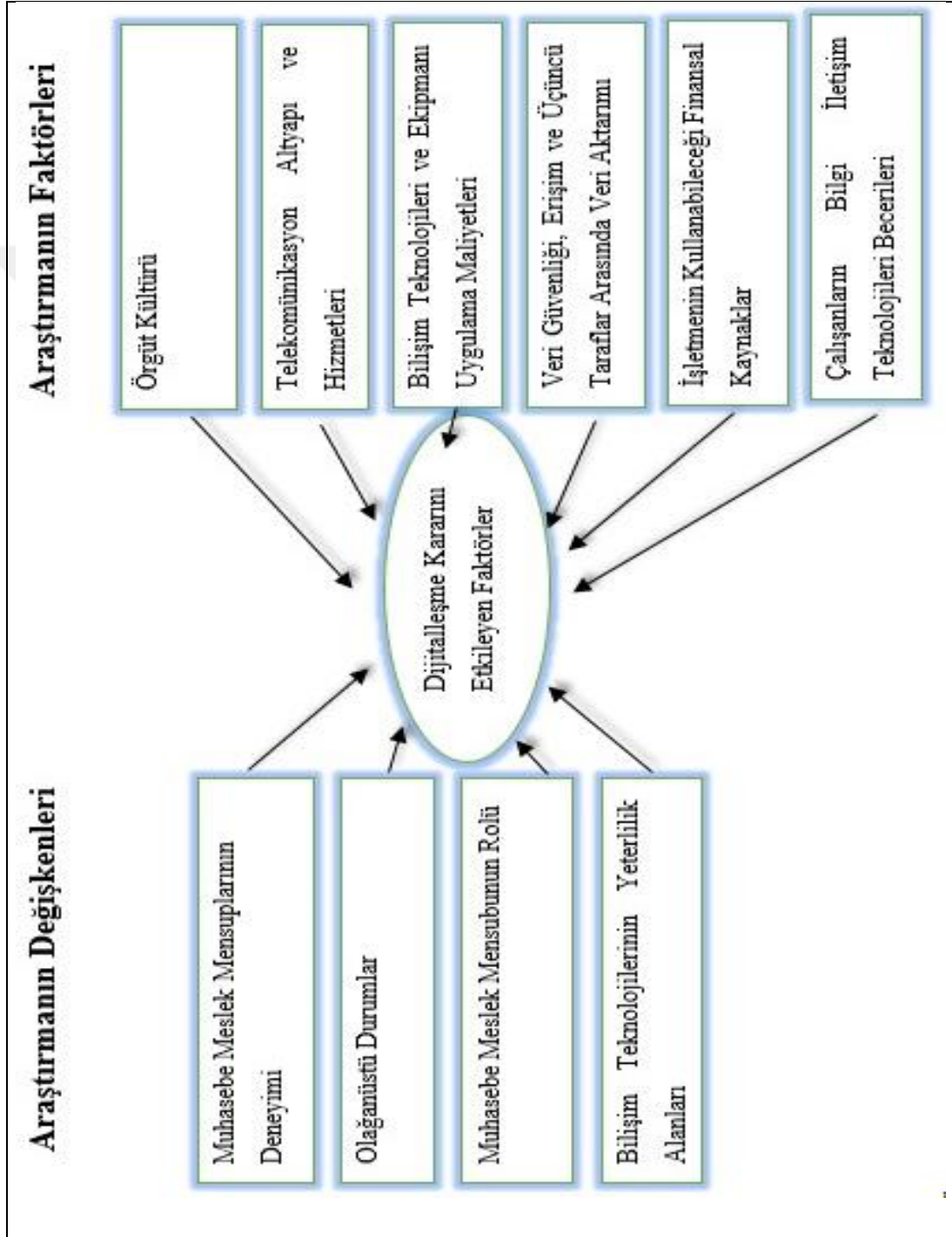
Araştırma modeli, araştırmanın sorularını cevaplamak veya hipotezleri test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir programdır (Karasar, 2018, s. 22).

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama (betimsel) modeli tercih edilmiştir. Geçmişte yada hala var olan durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaç edinen, çalışmaya dahil edilen birey ya da nesneyi kendi şartları içinde tanımlamaya çalışan, değişkenleri değiştirmeye veya etkilemeye çalışmadan yapılan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2018, s. 22).

Çalışmanın, muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörler hakkında olması nicel araştırma yöntemlerinden betimsel istatistik yöntemi tercih edilmesini gerektirmiştir.

Muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörlerin ortaya konmasına ilişkin oluşturulmuş hipotezleri test etmek için kurulan model, toplam 4 değişken ve 6 faktörden oluşmaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi, olağanüstü durumlar, muhasebe meslek mensubunun rolü ve bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları araştırmanın değişkenlerini oluşturmaktadır.

Araştırmanın faktörleri ise örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar ve çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileridir. Araştırmanın modeli Şekil 4’te gösterilmiştir.”

Şekil 4. Araştırmanın Modeli

7. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın konu ve amaçları doğrultusunda hazırlanan hipotezleri aşağıdaki gibidir:

Hipotez 1: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasında ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlere göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 1a: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 1b: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 1c: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4d: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 5e: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 6f: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanaklar ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlere göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2a: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2b: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2c: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2d: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2e: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 2f: Muhasebe meslek mensuplarına göre olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklara göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3: Muhasebe meslek mensuplarının rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlere göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3a: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3b: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3c: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3d: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3e: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 3f: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlere göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4a: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4b: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4c: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4d: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4e: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.

Hipotez 4f: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.

8. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak nicel araştırma tekniklerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan anket ifadeleri hazırlanırken (Coman vd., 2022) çalışmasından yararlanılmıştır. Anket formu 6 kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda katılımcıları tanımaya bağlı 6 tanımlayıcı ifade yer almaktadır. İkinci kısımda dijitalleşme kararını etkileyen faktörlere ilişkin 6 ifade, üçüncü kısımda muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki ile ilgili 4 ifade, dördüncü kısımda olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu etkinliği sürdürmek için olanaklar/fırsatlar ile ilgili 5 ifade, beşinci kısımda dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolüne ilişkin 4 ifade ve altıncı kısımda ise bilişim teknolojilerindeki yeterlilik alanlarının hiyerarşisi ile ilgili 8 ifade yer almaktadır. Bu ifadeleri değerlendirmek için “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerinden oluşan 5’li likert tipi ölçeği kullanılmıştır.

9. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Serbest Muhasebeci (SM), Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ve Yeminli Mali Müşavir (YMM) olarak görev yapan muhasebe meslek mensuplarıdır. Araştırmada nicel bir yöntem olan anket yöntemi tercih edilmiş, Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren 159 SM, 3364 SMMM ve 89 YMM olmak üzere toplamda 3612 muhasebe meslek mensubu yer almaktadır (<https://www.turmob.org.tr/>, 30.08.2023). Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren 3612 muhasebe meslek mensuplarına ilişkin %95 güvenilirlik ve 0,05 hata payıyla 348 minimum örneklemin yeterli olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında oluşturulan anket formu WhatsApp, e-posta, LinkedIn üzerinden ve yüz yüze uygulanmıştır. Tüm çabalara rağmen ankete 398 kişi katılım göstermiştir. Ancak yapılan incelemeler sonucunda eksik ve özensiz doldurulmuş 27 anket formu analize dahil edilmemiştir. Bu işlemten sonra 371 anket, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

10. Araştırmanın Güvenilirliği

Çalışmada elde edilen verilerin analize uygun olup olmadığı güvenilirlik analizi ile araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4’ de gösterilmiştir.

Tablo 4. Anketin Tamamına Ait Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0,957	0,959	27

İfadelerin tutarlılığının bir ölçüsü olan Cronbach Alpha Katsayısı, ölçekte bulunan ifadelerin homojen yapılarını anlamak ve sorgulamak için kullanılır. Ölçekte Cronbach alpha katsayısı yüksek olduğu zaman ifadelerin birbiriyle uyumlu olduğu anlamına gelmektedir. Cronbach Alpha likert tipi ölçeklerde kullanılır. Cronbach alpha değeri (D. Yıldız ve Uzunsakal, 2018);

$0.00 < \alpha < 0.40$ ise güvenilir değildir,

$0.40 < \alpha < 0.60$ ise düşük güvenilirliktedir,

$0.60 < \alpha < 0.80$ ise oldukça güvenilirdir,

$0.80 < \alpha < 1.00$ ise yüksek güvenilirlikte bir ölçek olarak ifade edilebilir.

Bu durumda Cronbach alpha değeri $0.80 < 0,957 < 1$ olması araştırma ölçeğinin yüksek güvenilirlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

11. Araştırma Verilerinin Normallik Testi

Araştırmanın analizinden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığı test edilmiştir. Tablo 5’te normal dağılım verileri yer almaktadır.

Tablo 5. Normal Dağılım Test Sonuçları

	Basıklık (Kurtosis)	Std. Hata	Çarpıklık (Skewness)	Std. Hata
Deneyim	-1,113	0,127	1,870	0,253
Olağanüstü Durumlar	-0,946	0,127	1,705	0,253
Rol	-1,070	0,127	1,830	0,253
Teknoloji	0,684	0,127	0,987	0,253

Anket verilerinin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) testi, histogram grafiği, Q-Q plot testi, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri uygulanmıştır. Yapılan testler sonucunda katsayıların -2 ve +2 aralığında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (George ve Mallery, 2010).

12. Araştırmanın Tanımlayıcı Değişkenlerinin Frekans Dağılımları

Araştırmanın tanımlayıcı değişkenlere ilişkin bilgiler, frekans ve yüzdelik dilimleri aşağıda yer almaktadır.

12.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Yönelik Frekans Dağılımları

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının cinsiyet durumuna dair bilgiler Tablo 6’ da gösterilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyet Durumu Bilgilerinin Frekans Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
KADIN	124	33,4	33,4	33,4
ERKEK	247	66,6	66,6	100,0
Toplam	371	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %66,6'lık kısmı ile 247 katılımcının erkek olduğu ve %33,4'lük kısmı ile 124 kadın katılımcı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

12.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Yönelik Frekans Dağılımları

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının yaş dağılımı Tablo 7' de gösterilmiştir.

Tablo 7. Yaş Bilgileri Frekans Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
30 Yaş ve Altı	103	27,8	27,8	27,8
31-40 Yaş	164	44,2	44,2	72,0
41-50 Yaş	71	19,1	19,1	91,1
51-60 Yaş	25	6,7	6,7	97,8
61 Yaş ve Üzeri	8	2,2	2,2	100,0
Toplam	371	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının yaş dağılımları incelendiğinde %27,8 ile 103 katılımcının 30 yaş altı olduğu, %44,2 ile 164 katılımcının 31-40 yaş arası olduğu, %19,1 ile 71 katılımcının 41-50 yaş arası olduğu, %6,7 ile 25 katılımcının 51-60 yaş arası katılımcının olduğu ve %2,2 ile 8 katılımcının 61 yaş ve üzeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

12.3. Katılımcıların Medeni Durum Değişkeni Frekans Dağılımları

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının medeni durumlarına ilişkin frekans dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Medeni Durumu Frekans Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evli	234	63,1	63,1	63,1
Bekâr	137	36,9	36,9	100,0
Toplam	371	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %63,1 ile 234 katılımcının evli olduğu ve %36,9 ile 137 katılımcının bekâr olduğu sonucuna varılmıştır.

12.4. Katılımcıların Mesleki Unvan Değişkeni Frekans Dağılımları

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvanı frekans dağılımı Tablo 9’ da gösterilmiştir.

Tablo 9. Mesleki Unvan Frekans Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
SM	28	7,5	7,5	7,5
SMMM	334	90,0	90,0	97,6
YMM	9	2,4	2,4	100,0
Toplam	371	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensupları %7,5 ile 28 katılımcının SM unvanına sahip olduğu, %90,0 ile 334 katılımcının SMMM unvanına sahip olduğu ve %2,4 ile 9 katılımcının YMM unvanına sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

12.5. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkeni Frekans Dağılımları

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının eğitim durumu frekans dağılımı Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Eğitim Durumu Frekans Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Ön lisans	15	4,0	4,0	4,0
Lisans	233	62,8	62,8	66,8
Lisansüstü	123	33,2	33,2	100,0
Toplam	371	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %4.0 ile 15 katılımcının ön lisans mezunu olduğu, %62,8 ile 233 katılımcının lisans mezunu olduğu ve %33,2 ile 123 katılımcının lisansüstü mezunu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

12.6. Katılımcıların Mesleki Deneyimi Değişkeni Frekans Dağılımları

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyimi frekans dağılımı Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Mesleki Deneyim Frekans Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
5 Yıl ve Altı	88	23,7	23,7	23,7
6-10 Yıl	88	23,7	23,7	47,4
11-15 Yıl	74	19,9	19,9	67,4
16-20 Yıl	46	12,4	12,4	79,8
20 Yıl ve Üzeri	75	20,2	20,2	100,0
Total	371	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %23,7 ile 88 katılımcının 5 yıl ve altı mesleki deneyim olduğu, %23,7 ile 88 katılımcının 6-10 yıl mesleki deneyimi olduğu, %19,9 ile 74 katılımcının 11-15 yıl deneyimi olduğu, %12,4 ile 46 katılımcının 16-20 yıl deneyimi olduğu ve %20,2 ile 75 katılımcının 20 yıl ve üzeri deneyime sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

13. Araştırma Hipotezlerinin Analiz Sonuçları

İlişkisiz örneklemeler veya bağımsız gruplar için tek yönlü/tek faktörlü Anova'yı bir değişkene ait ölçümlerin, birbirinden bağımsız olan ikiden fazla grupta ölçüldüğü ve bu gruplara ait sonuçların birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmek istendiği durumlarda Tek Yönlü Anova kullanılır. Yani Anova testini kullanabilmek için öncelikle 2 gruptan fazla grup karşılaştırılması yapılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra karşılaştırılan ölçüm sonuçlarının eşit aralıklı veya eşit oranlı ölçme düzeyinde olması ve normal dağılım göstermesi gerekmektedir (Büyüköztürk, 2023, s. 48).

Araştırmada, grupların varyanslarının homojen dağılıp dağılmadığı varyansların homojenliği testi ile incelenmiştir. Araştırmada faktörler ile gruplar arasındaki ilişki tek yönlü varyans analizi (one-way anova) ile analiz edilmiştir. Değişkenler ve faktörler arasında anlamlı farklılık olup olmadığı ise Post Hoc testlerinden olan Tukey testi ile incelenmiştir.

Tablo 12. Deneyim ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi

Deneyim ve Örgüt Kültürü			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
3,619	4	366	0,007

Tablo 12’de örgüt kültürü faktörü için varyansların homojenlik test sonuçları gösterilmektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,007 olarak

tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{1a}: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13. H_{1a} Hipotezinin Anova Sonuçları

Deneyim ve Örgüt Kültürü Faktörü					
	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	18,167	4	4,542	9,393	0,000
Grup İçi	176,983	366	0,484		
Toplam	195,151	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=9,393$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, örgüt kültürü faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{1a} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 14. Deneyim Değişkeni ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi

(I) Örgüt kültürü dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Örgüt kültürü dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,32823	0,21306	0,537	-0,9123	0,2559
	Fikrim Yok	-0,22115	0,23621	0,883	-0,8687	0,4264
	Katılıyorum	-0,60077*	0,19990	0,024	-1,1488	-0,0528
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,84046*	0,20526	0,000	-1,4032	-0,2778
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,32823	0,21306	0,537	-0,2559	0,9123
	Fikrim Yok	0,10707	0,16369	0,966	-0,3417	0,5558
	Katılıyorum	-0,27254	0,10469	0,072	-0,5595	0,0144
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,51224*	0,11459	0,000	-0,8264	-0,1981
Fikrim yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,22115	0,23621	0,883	-0,4264	0,8687
	Katılmıyorum	-0,10707	0,16369	0,966	-0,5558	0,3417
	Katılıyorum	-0,37962	0,14616	0,073	-0,7803	0,0211
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,61931*	0,15340	0,001	-1,0399	-0,1988
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,60077*	0,19990	0,024	0,0528	1,1488
	Katılmıyorum	0,27254	0,10469	0,072	-0,0144	0,5595
	Fikrim Yok	0,37962	0,14616	0,073	-0,0211	0,7803
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,23969	0,08774	0,051	-0,4802	0,0008
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,84046*	0,20526	0,000	0,2778	1,4032
	Katılmıyorum	0,51224*	0,11459	0,000	0,1981	0,8264

	Fikrim Yok	0,61931*	0,15340	0,001	0,1988	1,0399
	Katılıyorum	0,23969	0,08774	0,051	-0,0008	0,4802
*. The mean difference is significant at the 0.05 level.						

Tablo 14'e göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok, kesinlikle katılıyorum cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılıyorum cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 15. Deneyim ve Telekomünikasyon Alt Yapısı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Deneyim ve Telekomünikasyon Alt Yapısı Hizmetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
2,069	4	366	0,084

Tablo 15'te telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçları gösterilmektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,084 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten büyük olması varyansların homojen dağıldığını ve anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

H_{1b}: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. H_{1b} Hipotezinin Anova Sonuçları

Deneyim ve Telekomünikasyon Alt Yapı ve Hizmetleri					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	21,314	4	5,328	11,219	0,000
Grup İçi	173,837	366	0,475		
Toplam	195,151	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=11,219$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, telekomünikasyon ve alt yapı hizmetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{1b} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 17. Deneyim Değişkeni ve Telekomünikasyon ve Alt Yapı Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Differen ce (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,72069*	0,25273	0,037	-1,4135	-0,0278
	Fikrim Yok	-0,83077*	0,28988	0,035	-1,6255	-0,0361
	Katılıyorum	-0,84167*	0,22391	0,002	-1,4555	-0,2278
	Kesinlikle Katılıyorum	-1,19712*	0,22564	0,000	-1,8157	-0,5785
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,72069*	0,25273	0,037	0,0278	1,4135
	Fikrim Yok	-0,11008	0,23003	0,989	-0,7407	0,5205
	Katılıyorum	-0,12098	0,13790	0,905	-0,4990	0,2571
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,47643*	0,14069	0,007	-0,8621	-0,0907
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,83077*	0,28988	0,035	0,0361	1,6255
	Katılmıyorum	0,11008	0,23003	0,989	-0,5205	0,7407
	Katılıyorum	-0,01090	0,19793	1,000	-0,5535	0,5317
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,36635	0,19988	0,356	-0,9143	0,1816
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,84167*	0,22391	0,002	0,2278	1,4555
	Katılmıyorum	0,12098	0,13790	0,905	-0,2571	0,4990
	Fikrim Yok	0,01090	0,19793	1,000	-0,5317	0,5535
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,35546*	0,07782	0,000	-0,5688	-0,1421
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,19712*	0,22564	0,000	0,5785	1,8157
	Katılmıyorum	0,47643*	0,14069	0,007	0,0907	0,8621
	Fikrim Yok	0,36635	0,19988	0,356	-0,1816	0,9143
	Katılıyorum	0,35546*	0,07782	0,000	0,1421	0,5688

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 17'ye göre telekomünikasyon alt yapısı ve hizmetlerinin dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre;

kesinlikle katılmıyorum cevapları ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok ve katılıyorum cevapları ile arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 18. Deneyim ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Deneyim ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri			
Levene İstatistik	Df1	Df2	Sig.
5,852	4	366	0,000

Tablo 18’de bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri faktörü için varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{1c}: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 19. H_{1c} Hipotezinin Anova Sonuçları

Deneyim ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	16,562	4	4,141	8,486	0,000
Grup İçi	178,588	366	0,488		
Toplam	195,151	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=8,486$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak

deneyim değişkeni, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle H_{1c} hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 20: Deneyim Değişkeni ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararı etkilemektedir.	(J) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararı etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,39394	0,32172	0,737	-0,4880	1,2759
	Fikrim Yok	0,22917	0,34927	0,965	-0,7283	1,1867
	Katılıyorum	-0,10556	0,28989	0,996	-0,9003	0,6892
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,38135	0,29078	0,684	-1,1785	0,4158
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,39394	0,32172	0,737	-1,2759	0,4880
	Fikrim Yok	-0,16477	0,25068	0,965	-0,8520	0,5225
	Katılıyorum	-0,49949*	0,15777	0,014	-0,9320	-0,0670
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,77529*	0,15941	0,000	-1,2123	-0,3383
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,22917	0,34927	0,965	-1,1867	0,7283
	Katılmıyorum	0,16477	0,25068	0,965	-0,5225	0,8520
	Katılıyorum	-0,33472	0,20826	0,494	-0,9057	0,2362
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,61051*	0,20951	0,031	-1,1849	-0,0362
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,10556	0,28989	0,996	-0,6892	0,9003
	Katılmıyorum	0,49949*	0,15777	0,014	0,0670	0,9320
	Fikrim Yok	0,33472	0,20826	0,494	-0,2362	0,9057
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,27579*	0,07709	0,004	-0,4871	-0,0645
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,38135	0,29078	0,684	-0,4158	1,1785
	Katılmıyorum	0,77529*	0,15941	0,000	0,3383	1,2123
	Fikrim Yok	0,61051*	0,20951	0,031	0,0362	1,1849
	Katılıyorum	0,27579*	0,07709	0,004	0,0645	0,4871
*. The mean difference is significant at the 0.05 level.						

Tablo 20'ye göre bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerinin dijitalleşme kararı etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum

cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 21. Deneyim ve Veri Güvenliği Varyanslarının Homojenliği Testi

Deneyim ve Veri Güvenliği			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
5,548	4	366	0,000

Tablo 21’de deneyim ve veri güvenliği faktörü için varyansların homojenlik test sonuçları gösterilmektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05 ‘ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{1d}: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22. H_{1d} Hipotezinin Anova Sonuçları

Deneyim ve Veri Güvenliği Faktörü					
	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	19,209	4	4,802	9,990	0,000
Grup İçi	175,941	366	0,481		
Toplam	195,151	370			

Analiz sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=9,990$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, veri güvenliği faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{1d} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 23. Deneyim Değişkeni ve Veri Güvenliği Faktörünün Tukey Testi

(I) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,72222	0,37146	0,296	-1,7406	0,2961
	Fikrim Yok	-0,93182	0,40482	0,147	-2,0416	0,1780
	Katılıyorum	-0,98153*	0,35058	0,043	-1,9426	-0,0204
	Kesinlikle Katılıyorum	-1,32516*	0,35117	0,002	-2,2879	-0,3625
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,72222	0,37146	0,296	-0,2961	1,7406
	Fikrim Yok	-0,20960	0,24800	0,916	-0,8895	0,4703
	Katılıyorum	-0,25931	0,14330	0,370	-0,6522	0,1335
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,60294*	0,14473	0,000	-0,9997	-0,2062
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,93182	0,40482	0,147	-0,1780	2,0416
	Katılmıyorum	0,20960	0,24800	0,916	-0,4703	0,8895
	Katılıyorum	-0,04972	0,21548	0,999	-0,6404	0,5410
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,39335	0,21643	0,365	-0,9867	0,2000
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,98153*	0,35058	0,043	0,0204	1,9426
	Katılmıyorum	0,25931	0,14330	0,370	-0,1335	0,6522
	Fikrim Yok	0,04972	0,21548	0,999	-0,5410	0,6404
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,34363*	0,07664	0,000	-0,5537	-0,1335
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,32516*	0,35117	0,002	0,3625	2,2879
	Katılmıyorum	0,60294*	0,14473	0,000	0,2062	0,9997
	Fikrim Yok	0,39335	0,21643	0,365	-0,2000	0,9867
	Katılıyorum	0,34363*	0,07664	0,000	0,1335	0,5537

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 23'e göre veri güvenliğinin dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile

kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 24. Deneyim ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi

Deneyim ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
9,140	4	366	0,000

Tablo 24’te deneyim ve çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçları gösterilmektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05 ‘ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{1e}: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25. H_{1e} Hipotezinin Anova Sonuçları

Deneyim ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	26,706	4	6,677	14,507	0,000
Grup İçi	168,445	366	0,460		
Toplam	195,151	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=14,507$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{1e} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 26. Deneyim Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi

(I) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,86932	0,36875	0,130	-1,8802	0,1416
	Fikrim Yok	-1,25000*	0,37924	0,009	-2,2897	-0,2103
	Katılıyorum	-1,30151*	0,34291	0,002	-2,2416	-0,3615
	Kesinlikle Katılıyorum	-1,66794*	0,34379	0,000	-2,6104	-0,7255
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,86932	0,36875	0,130	-0,1416	1,8802
	Fikrim Yok	-0,38068	0,22290	0,430	-0,9917	0,2304
	Katılıyorum	-0,43219*	0,15313	0,040	-0,8520	-0,0124
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,79862*	0,15508	0,000	-1,2238	-0,3735
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	1,25000*	0,37924	0,009	0,2103	2,2897
	Katılmıyorum	0,38068	0,22290	0,430	-0,2304	0,9917
	Katılıyorum	-0,05151	0,17690	0,998	-0,5365	0,4334
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,41794	0,17859	0,135	-0,9075	0,0717
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,30151*	0,34291	0,002	0,3615	2,2416
	Katılmıyorum	0,43219*	0,15313	0,040	0,0124	0,8520
	Fikrim Yok	0,05151	0,17690	0,998	-0,4334	0,5365
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,36643*	0,07523	0,000	-0,5727	-0,1602
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,66794*	0,34379	0,000	0,7255	2,6104
	Katılmıyorum	0,79862*	0,15508	0,000	0,3735	1,2238
	Fikrim Yok	0,41794	0,17859	0,135	-0,0717	0,9075
	Katılıyorum	0,36643*	0,07523	0,000	0,1602	0,5727
*. The mean difference is significant at the 0.05 level.						

Tablo 26'ya göre çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok cevabı ile arasında farklılık

bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 27. Deneyim ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi

Deneyim ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
9,228	4	366	0,000

Tablo 27'ye göre işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{1f}: Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 28'de yer almaktadır.

Tablo 28. H_{1f} Hipotezinin Anova Sonuçları

Deneyim ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	25,918	4	6,479	14,013	0,000
Grup İçi	169,233	366	0,462		
Toplam	195,151	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde F:14,013; p=0,000<0,05 olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{1f} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 29. Deneyim Değişkeni ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi

(I) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir	(J) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,60294	0,28031	0,201	-1,3714	0,1655
	Fikrim Yok	-0,71053	0,27516	0,076	-1,4649	0,0438
	Katılıyorum	-1,04755*	0,23214	0,000	-1,6839	-0,4112
	Kesinlikle Katılıyorum	-1,32923*	0,23374	0,000	-1,9700	-0,6885
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,60294	0,28031	0,201	-0,1655	1,3714
	Fikrim Yok	-0,10759	0,22701	0,990	-0,7299	0,5148
	Katılıyorum	-0,44461	0,17237	0,076	-0,9172	0,0279
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,72628*	0,17451	0,000	-1,2047	-0,2479
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,71053	0,27516	0,076	-0,0438	1,4649
	Katılmıyorum	0,10759	0,22701	0,990	-0,5148	0,7299
	Katılıyorum	-0,33703	0,16386	0,241	-0,7862	0,1122
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,61870*	0,16611	0,002	-1,0741	-0,1633
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,04755*	0,23214	0,000	0,4112	1,6839
	Katılmıyorum	0,44461	0,17237	0,076	-0,0279	0,9172
	Fikrim Yok	0,33703	0,16386	0,241	-0,1122	0,7862
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,28167*	0,07596	0,002	-0,4899	-0,0734
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,32923*	0,23374	0,000	0,6885	1,9700
	Katılmıyorum	0,72628*	0,17451	0,000	0,2479	1,2047
	Fikrim Yok	0,61870*	0,16611	0,002	0,1633	1,0741
	Katılıyorum	0,28167*	0,07596	0,002	0,0734	0,4899

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 29'a göre işletmenin kullanabileceği finansal kaynakların dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık

bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmaktadır.

Tablo 30. Olağanüstü Durumlar ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi

Olağanüstü Durumlar ve Örgüt Kültürü			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
,878	4	366	0,477

Tablo 30’ da örgüt kültürü faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri, 0,477 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten büyük olması varyansların homojen dağıldığını ve anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

H_{2a}: Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 31’de yer almaktadır.

Tablo 31. H_{2a} Hipotezinin Anova Sonuçları

Olağanüstü Durumlar ve Örgüt Kültürü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	6,428	4	1,607	4,463	0,002
Grup İçi	131,788	366	0,360		
Toplam	138,215	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=4,463$; $p=0,02<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak olağanüstü durum değişkeni, örgüt kültürü faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{2a} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 32. Olağanüstü Durumlar ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi

(I) Örgüt kültürü dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Örgüt kültürü dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,21591	0,18385	0,766	-0,7199	0,2881
	Fikrim Yok	-0,14615	0,20383	0,953	-0,7049	0,4126
	Katılıyorum	-0,32949	0,17250	0,314	-0,8024	0,1434
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,51570*	0,17712	0,031	-1,0013	-0,0301
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,21591	0,18385	0,766	-0,2881	0,7199
	Fikrim Yok	0,06975	0,14125	0,988	-0,3175	0,4570
	Katılıyorum	-0,11359	0,09034	0,717	-0,3612	0,1341
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,29979*	0,09888	0,022	-0,5709	-0,0287
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,14615	0,20383	0,953	-0,4126	0,7049
	Katılmıyorum	-0,06975	0,14125	0,988	-0,4570	0,3175
	Katılıyorum	-0,18334	0,12612	0,593	-0,5291	0,1624
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,36954*	0,13238	0,044	-0,7324	-0,0066
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,32949	0,17250	0,314	-0,1434	0,8024
	Katılmıyorum	0,11359	0,09034	0,717	-0,1341	0,3612
	Fikrim Yok	0,18334	0,12612	0,593	-0,1624	0,5291
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,18620	0,07571	0,102	-0,3938	0,0213
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,51570*	0,17712	0,031	0,0301	1,0013
	Katılmıyorum	0,29979*	0,09888	0,022	0,0287	0,5709
	Fikrim Yok	0,36954*	0,13238	0,044	0,0066	0,7324
	Katılıyorum	0,18620	0,07571	0,102	-0,0213	0,3938

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 32'ye göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılıyorum cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 33. Olağanüstü Durumlar ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Olağanüstü Durumlar ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
3,320	4	366	0,011

Tablo 33'te telekomünikasyon ve altyapı hizmetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,011 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyanslarının homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H2b: Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 34'te yer almaktadır.

Tablo 34. H_{2b} Hipotezinin Anova Sonuçları

Olağanüstü Durumlar ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	10,556	4	2,639	7,566	0,000
Grup İçi	127,659	366	0,349		
Toplam	138,215	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=7,566$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak olağanüstü durum değişkeni, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle H_{2b} hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 35. Olağanüstü Durum ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,20069	0,21658	0,886	-0,7944	0,3930
	Fikrim Yok	-0,45692	0,24842	0,353	-1,1379	0,2241
	Katılıyorum	-0,34778	0,19188	0,368	-0,8738	0,1782
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,63755*	0,19336	0,009	-1,1676	-0,1075
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,20069	0,21658	0,886	-0,3930	0,7944
	Fikrim Yok	-0,25623	0,19712	0,691	-0,7966	0,2842
	Katılıyorum	-0,14709	0,11817	0,725	-0,4711	0,1769
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,43686*	0,12057	0,003	-0,7674	-0,1063
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,45692	0,24842	0,353	-0,2241	1,1379
	Katılmıyorum	0,25623	0,19712	0,691	-0,2842	0,7966
	Katılıyorum	0,10915	0,16961	0,968	-0,3558	0,5741
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,18063	0,17129	0,830	-0,6502	0,2889
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,34778	0,19188	0,368	-0,1782	0,8738
	Katılmıyorum	0,14709	0,11817	0,725	-0,1769	0,4711
	Fikrim Yok	-0,10915	0,16961	0,968	-0,5741	0,3558
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,28978*	0,06669	0,000	-0,4726	-0,1070
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,63755*	0,19336	0,009	0,1075	1,1676
	Katılmıyorum	0,43686*	0,12057	0,003	0,1063	0,7674
	Fikrim Yok	0,18063	0,17129	0,830	-0,2889	0,6502
	Katılıyorum	0,28978*	0,06669	0,000	0,1070	0,4726

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 35'e göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 36. Olağanüstü Durumlar ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Olağanüstü Durumlar ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
3,469	4	366	0,008

Tablo 36’da bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testine sig. değeri 0,008 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H2c: Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 37’de yer almaktadır.

Tablo 37. H_{2c} Hipotezinin Anova Sonuçları

Olağanüstü Durumlar ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	12,825	4	3,206	9,359	0,000
Grup İçi	125,390	366	0,343		
Toplam	138,215	370			

Analiz sonucuna göre 0,005 anlamlılık düzeyinde $F=9,359$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak olağanüstü durum değişeni, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{2c} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 38. Olağanüstü Durum ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,04848	0,26958	1,000	-0,7875	0,6905
	Fikrim Yok	-0,13333	0,29266	0,991	-0,9356	0,6690
	Katılıyorum	-0,33667	0,24290	0,637	-1,0026	0,3292
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,62759	0,24366	0,077	-1,2956	0,0404
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,04848	0,26958	1,000	-0,6905	0,7875
	Fikrim Yok	-0,08485	0,21005	0,994	-0,6607	0,4910
	Katılıyorum	-0,28818	0,13220	0,190	-0,6506	0,0742
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,57911*	0,13357	0,000	-0,9453	-0,2129
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,13333	0,29266	0,991	-0,6690	0,9356
	Katılmıyorum	0,08485	0,21005	0,994	-0,4910	0,6607
	Katılıyorum	-0,20333	0,17451	0,771	-0,6817	0,2751
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,49426*	0,17555	0,041	-0,9755	-0,0130
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,33667	0,24290	0,637	-0,3292	1,0026
	Katılmıyorum	0,28818	0,13220	0,190	-0,0742	0,6506
	Fikrim Yok	0,20333	0,17451	0,771	-0,2751	0,6817
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,29093*	0,06459	0,000	-0,4680	-0,1139
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,62759	0,24366	0,077	-0,0404	1,2956
	Katılmıyorum	0,57911*	0,13357	0,000	0,2129	0,9453
	Fikrim Yok	0,49426*	0,17555	0,041	0,0130	0,9755
	Katılıyorum	0,29093*	0,06459	0,000	0,1139	0,4680

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 38'e göre bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyelerinin dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevabı ile arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 39. Olağanüstü Durum ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Varyanslarının Homojenliği Testi

Olağanüstü Durumlar ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
2,867	4	366	0,023

Tablo 39’a göre veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı faktörü için varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,023 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{2d}: Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 40’ta yer almaktadır.

Tablo 40. H_{2d} Hipotezinin Anova Sonuçları

Olağanüstü Durumlar ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	15,104	4	3,776	11,226	0,000
Grup İçi	123,112	366	0,336		
Toplam	138,215	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=11,226$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, örgüt kültürü faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{2d} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 41. Olağanüstü Durum ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörünün Tukey Testi

(I) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,77222	0,31073	0,096	-1,6241	0,0796
	Fikrim Yok	-0,62273	0,33863	0,353	-1,5511	0,3056
	Katılıyorum	-0,91591*	0,29326	0,016	-1,7199	-0,1119
	Kesinlikle Katılıyorum	-1,21275*	0,29375	0,000	-2,0180	-0,4074
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,77222	0,31073	0,096	-0,0796	1,6241
	Fikrim Yok	0,14949	0,20745	0,952	-0,4192	0,7182
	Katılıyorum	-0,14369	0,11987	0,752	-0,4723	0,1849
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,44052*	0,12106	0,003	-0,7724	-0,1086
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,62273	0,33863	0,353	-0,3056	1,5511
	Katılmıyorum	-0,14949	0,20745	0,952	-0,7182	0,4192
	Katılıyorum	-0,29318	0,18025	0,481	-0,7873	0,2010
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,59002*	0,18105	0,011	-1,0863	-0,0937
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,91591*	0,29326	0,016	0,1119	1,7199
	Katılmıyorum	0,14369	0,11987	0,752	-0,1849	0,4723
	Fikrim Yok	0,29318	0,18025	0,481	-0,2010	0,7873
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,29684*	0,06411	0,000	-0,4726	-0,1211
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	1,21275*	0,29375	0,000	0,4074	2,0180
	Katılmıyorum	0,44052*	0,12106	0,003	0,1086	0,7724
	Fikrim Yok	0,59002*	0,18105	0,011	0,0937	1,0863
	Katılıyorum	0,29684*	0,06411	0,000	0,1211	0,4726

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 41'e göre veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımının dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında fark bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında ise farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında ise

farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmaktadır.

Tablo 42. Olağanüstü Durum ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi

Olağanüstü Durumlar ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
1,586	4	366	0,177

Tablo 42’de çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,777 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{2e}: Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 43’te yer almaktadır.

Tablo 43. H_{2e} Hipotezinin Anova Sonuçları

Olağanüstü Durumlar ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	9,525	4	2,381	6,773	0,000
Grup İçi	128,690	366	0,352		
Toplam	138,215	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=6,773$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, örgüt kültürü faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{2e} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 44. Olağanüstü Durum Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi

(I) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,20000	0,32231	0,972	-1,0836	0,6836
	Fikrim Yok	-0,17500	0,33148	0,984	-1,0837	0,7337
	Katılıyorum	-0,38022	0,29972	0,711	-1,2019	0,4415
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,63946	0,30049	0,210	-1,4632	0,1843
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,20000	0,32231	0,972	-0,6836	1,0836
	Fikrim Yok	0,02500	0,19483	1,000	-0,5091	0,5591
	Katılıyorum	-0,18022	0,13384	0,662	-0,5471	0,1867
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,43946*	0,13555	0,011	-0,8111	-0,0679
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,17500	0,33148	0,984	-0,7337	1,0837
	Katılmıyorum	-0,02500	0,19483	1,000	-0,5591	0,5091
	Katılıyorum	-0,20522	0,15462	0,674	-0,6291	0,2187
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,46446*	0,15610	0,026	-0,8924	-0,0365
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,38022	0,29972	0,711	-0,4415	1,2019
	Katılmıyorum	0,18022	0,13384	0,662	-0,1867	0,5471
	Fikrim Yok	0,20522	0,15462	0,674	-0,2187	0,6291
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,25924*	0,06576	0,001	-0,4395	-0,0790
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,63946	0,30049	0,210	-0,1843	1,4632
	Katılmıyorum	0,43946*	0,13555	0,011	0,0679	0,8111
	Fikrim Yok	0,46446*	0,15610	0,026	0,0365	0,8924
	Katılıyorum	0,25924*	0,06576	0,001	0,0790	0,4395

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 44'e göre çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerinin dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları ile arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı ile arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında ise farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 45. Olağanüstü Durum ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi

Olağanüstü Durumlar ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
6,557	4	366	0,000

Tablo 45'te işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{2f}: Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklara göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 46'da yer almaktadır.

Tablo 46. H_{2f} Hipotezinin Anova Sonuçları

Olağanüstü Durumlar ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	14,907	4	3,727	11,062	0,000
Grup İçi	123,308	366	0,337		
Toplam	138,215	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=11,062$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{2f} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 47. Olağanüstü Durum ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi

(I) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,12157	0,23927	0,987	-0,5344	0,7775
	Fikrim Yok	0,16491	0,23488	0,956	-0,4790	0,8088
	Katılıyorum	-0,28080	0,19815	0,617	-0,8240	0,2624
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,52441	0,19952	0,067	-1,0714	0,0225
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,12157	0,23927	0,987	-0,7775	0,5344
	Fikrim Yok	0,04334	0,19378	0,999	-0,4879	0,5746
	Katılıyorum	-0,40237	0,14714	0,051	-0,8057	0,0010
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,64598*	0,14897	0,000	-1,0544	-0,2376
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,16491	0,23488	0,956	-0,8088	0,4790
	Katılmıyorum	-0,04334	0,19378	0,999	-0,5746	0,4879
	Katılıyorum	-0,44571*	0,13987	0,013	-0,8291	-0,0623
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,68933*	0,14179	0,000	-1,0780	-0,3006
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,28080	0,19815	0,617	-0,2624	0,8240
	Katılmıyorum	0,40237	0,14714	0,051	-0,0010	0,8057
	Fikrim Yok	0,44571*	0,13987	0,013	0,0623	0,8291
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,24362*	0,06484	0,002	-0,4214	-0,0659
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,52441	0,19952	0,067	-0,0225	1,0714
	Katılmıyorum	0,64598*	0,14897	0,000	0,2376	1,0544
	Fikrim Yok	0,68933*	0,14179	0,000	0,3006	1,0780
	Katılıyorum	0,24362*	0,06484	0,002	0,0659	0,4214

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 47'ye göre işletmenin kullanabileceği finansal kaynakların dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile fikrim yok ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 48. Muhasebe Meslek Mensubunun Rolü ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi

Rol ve Örgüt Kültürü			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
6,475	4	366	0,000

Tablo 48'e göre örgüt kültürü faktörü varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{3a}: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık gösterip göstermediği Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 49'da yer almaktadır.

Tablo 49. H_{3a} Hipotezinin Anova Sonuçları

Rol ve Örgüt Kültürü Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	15,583	4	3,896	7,376	0,000
Grup İçi	193,326	366	0,528		
Toplam	208,909	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=7,376$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak rol değişkeni, örgüt kültürü faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{3a} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 50. Rol Değişkeni ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi

(I) Örgüt kültürü dijitalleşme kararı etkilemektedir.	(J) Örgüt kültürü dijitalleşme kararı etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,47523	0,22268	0,208	-1,0857	0,1352
	Fikrim Yok	-0,48077	0,24688	0,294	-1,1576	0,1960
	Katılıyorum	-0,67978*	0,20893	0,011	-1,2525	-0,1070
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,92896*	0,21453	0,000	-1,5171	-0,3409
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,47523	0,22268	0,208	-0,1352	1,0857
	Fikrim Yok	-0,00554	0,17108	1,000	-0,4745	0,4635
	Katılıyorum	-0,20455	0,10941	0,336	-0,5045	0,0954
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,45374*	0,11976	0,002	-0,7821	-0,1254
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,48077	0,24688	0,294	-0,1960	1,1576
	Katılmıyorum	0,00554	0,17108	1,000	-0,4635	0,4745
	Katılıyorum	-0,19901	0,15276	0,690	-0,6178	0,2198
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,44819*	0,16033	0,043	-0,8877	-0,0087
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,67978*	0,20893	0,011	0,1070	1,2525
	Katılmıyorum	0,20455	0,10941	0,336	-0,0954	0,5045
	Fikrim Yok	0,19901	0,15276	0,690	-0,2198	0,6178
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,24918	0,09170	0,053	-0,5006	0,0022
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,92896*	0,21453	0,000	0,3409	1,5171
	Katılmıyorum	0,45374*	0,11976	0,002	0,1254	0,7821
	Fikrim Yok	0,44819*	0,16033	0,043	0,0087	0,8877
	Katılıyorum	0,24918	0,09170	0,053	-0,0022	0,5006

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 50'ye göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararı etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum ve fikrim yok cevabı arasında ise farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum

cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılıyorum cevabı ile farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 51. Rol ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Rol ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
4,878	4	366	0,001

Tablo 51'e göre telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,001 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{3b}: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 52'de yer almaktadır.

Tablo 52. H_{3b} Hipotezinin Anova Sonuçları

Rol ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörü					
	Kareler Ortalaması	df	Kareler Toplamı	F	Sig.
Gruplar Arası	10,274	4	2,569	4,733	0,001
Grup İçi	198,635	366	0,543		
Toplam	208,909	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=4,733$; $p=0,001<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak rol değişkeni, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{3b} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 53. Rol Değişkeni ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,16121	0,27016	0,976	-0,9018	0,5794
	Fikrim Yok	0,11731	0,30987	0,996	-0,7322	0,9668
	Katılıyorum	-0,42083	0,23935	0,400	-1,0770	0,2353
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,56241	0,24120	0,137	-1,2236	0,0988
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,16121	0,27016	0,976	-0,5794	0,9018
	Fikrim Yok	0,27851	0,24589	0,789	-0,3956	0,9526
	Katılıyorum	-0,25963	0,14741	0,398	-0,6637	0,1445
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,40120	0,15040	0,061	-0,8135	0,0111
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,11731	0,30987	0,996	-0,9668	0,7322
	Katılmıyorum	-0,27851	0,24589	0,789	-0,9526	0,3956
	Katılıyorum	-0,53814	0,21157	0,083	-1,1181	0,0419
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,67972*	0,21366	0,014	-1,2655	-0,0940
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,42083	0,23935	0,400	-0,2353	1,0770
	Katılmıyorum	0,25963	0,14741	0,398	-0,1445	0,6637
	Fikrim Yok	0,53814	0,21157	0,083	-0,0419	1,1181
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,14158	0,08318	0,434	-0,3696	0,0865
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,56241	0,24120	0,137	-0,0988	1,2236
	Katılmıyorum	0,40120	0,15040	0,061	-0,0111	0,8135
	Fikrim Yok	0,67972*	0,21366	0,014	0,0940	1,2655
	Katılıyorum	0,14158	0,08318	0,434	-0,0865	0,3696

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 53'e göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile fikrim yok cevabı arasında

farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 54. Rol ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Rol ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
2,882	4	366	0,023

Tablo 54’te bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,023 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{3c}: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 55’te yer almaktadır.

Tablo 55. H_{3c} Hipotezinin Anova Sonuçları

Rol ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	22,428	4	5,607	11,005	0,000
Grup İçi	186,481	366	0,510		
Toplam	208,909	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=11,005$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak rol değişkeni, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{3c} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 56. Rol Değişkeni ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,57576	0,32875	0,404	-0,3255	1,4770
	Fikrim Yok	0,20833	0,35690	0,977	-0,7701	1,1867
	Katılıyorum	0,06389	0,29622	1,000	-0,7482	0,8760
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,31595	0,29714	0,825	-1,1305	0,4986
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,57576	0,32875	0,404	-1,4770	0,3255
	Fikrim Yok	-0,36742	0,25616	0,606	-1,0697	0,3348
	Katılıyorum	-0,51187*	0,16121	0,014	-0,9538	-0,0699
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,89171*	0,16289	0,000	-1,3383	-0,4452
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,20833	0,35690	0,977	-1,1867	0,7701
	Katılmıyorum	0,36742	0,25616	0,606	-0,3348	1,0697
	Katılıyorum	-0,14444	0,21281	0,961	-0,7279	0,4390
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,52428	0,21409	0,105	-1,1112	0,0626
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,06389	0,29622	1,000	-0,8760	0,7482
	Katılmıyorum	,051187*	0,16121	0,014	0,0699	0,9538
	Fikrim Yok	0,14444	0,21281	0,961	-0,4390	0,7279
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,37984*	0,07877	0,000	-0,5958	-0,1639
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,31595	0,29714	0,825	-0,4986	1,1305
	Katılmıyorum	0,89171*	0,16289	0,000	0,4452	1,3383
	Fikrim Yok	0,52428	0,21409	0,105	-0,0626	1,1112
	Katılıyorum	0,37984*	0,07877	0,000	0,1639	0,5958

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 56'ya göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 57. Rol ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçünü Taraflar Arasında Veri Aktarımı

Rol ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
3,447	4	366	0,009

Tablo 57'ye göre veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{3d}: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 58'de yer almaktadır.

Tablo 58. H_{3d} Hipotezinin Anova Sonuçları

Rol ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörü					
	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar arası	12,796	4	3,199	5,970	0,000
Grup İçi	196,113	366	0,536		
Toplam	208,909	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=5,970$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak rol değişkeni, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{3d} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 59. Rol Değişkeni ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörünün Tukey Testi

(I) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,33796	0,39218	0,911	-0,7372	1,4131
	Fikrim Yok	0,44318	0,42740	0,838	-0,7285	1,6149
	Katılıyorum	0,13068	0,37014	0,997	-0,8840	1,1454
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,17729	0,37075	0,989	-1,1937	0,8391
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,33796	0,39218	0,911	-1,4131	0,7372
	Fikrim Yok	0,10522	0,26183	0,994	-0,6126	0,8230
	Katılıyorum	-0,20728	0,15129	0,647	-0,6220	0,2075
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,51525*	0,15280	0,007	-0,9341	-0,0964
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,44318	0,42740	0,838	-1,6149	0,7285
	Katılmıyorum	-0,10522	0,26183	0,994	-0,8230	0,6126
	Katılıyorum	-0,31250	0,22750	0,645	-0,9362	0,3112
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,62047	0,22850	0,054	-1,2469	0,0060
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,13068	0,37014	0,997	-1,1454	0,8840
	Katılmıyorum	0,20728	0,15129	0,647	-0,2075	0,6220
	Fikrim Yok	0,31250	0,22750	0,645	-0,3112	0,9362
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,30797*	0,08091	0,002	-0,5298	-0,0862
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,17729	0,37075	0,989	-0,8391	1,1937
	Katılmıyorum	0,51525*	0,15280	0,007	0,0964	0,9341
	Fikrim Yok	0,62047	0,22850	0,054	-0,0060	1,2469
	Katılıyorum	0,30797*	0,08091	0,002	0,0862	0,5298

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 59'a göre veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımının dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve katılıyorum

cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 60. Rol ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi

Rol ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
5,415	4	366	0,000

Tablo 60'a göre çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{3e}: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 61'de yer almaktadır.

Tablo 61. H_{3e} Hipotezinin Anova Sonuçları

Rol ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	14,972	4	3,743	7,064	0,000
Grup İçi	193,937	366	0,530		
Toplam	208,909	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=7,064$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak deneyim değişkeni, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{3e} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 62. Rol Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi

(I) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,02273	0,39567	1,000	-1,1074	1,0620
	Fikrim Yok	-0,21875	0,40693	0,983	-1,3343	0,8968
	Katılıyorum	-0,38324	0,36794	0,836	-1,3919	0,6254
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,69303	0,36888	0,331	-1,7043	0,3182
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,02273	0,39567	1,000	-1,0620	1,1074
	Fikrim Yok	-0,19602	0,23917	0,925	-0,8517	0,4596
	Katılıyorum	-0,36051	0,16431	0,184	-0,8110	0,0899
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,67030*	0,16640	0,001	-1,1265	-0,2141
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,21875	0,40693	0,983	-0,8968	1,3343
	Katılmıyorum	0,19602	0,23917	0,925	-0,4596	0,8517
	Katılıyorum	-0,16449	0,18981	0,909	-0,6849	0,3559
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,47428	0,19163	0,099	-0,9996	0,0511
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,38324	0,36794	0,836	-0,6254	1,3919
	Katılmıyorum	0,36051	0,16431	0,184	-0,0899	0,8110
	Fikrim Yok	0,16449	0,18981	0,909	-0,3559	0,6849
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,30979*	0,08072	0,001	-0,5311	-0,0885
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,69303	0,36888	0,331	-0,3182	1,7043
	Katılmıyorum	0,67030*	0,16640	0,001	0,2141	1,1265
	Fikrim Yok	0,47428	0,19163	0,099	-0,0511	0,9996
	Katılıyorum	0,30979*	0,08072	0,001	0,0885	0,5311

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 62'ye göre çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık

bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 63. Rol ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi

Rol ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
8,569	4	366	0,000

Tablo 63'te işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{3f}: Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklara göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 64'te yer almaktadır.

Tablo 64. H_{3f} Hipotezinin Anova Sonuçları

Rol ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	25,010	4	6,252	12,444	0,000
Grup İçi	183,899	366	0,502		
Toplam	208,909	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=12,444$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak rol değişkeni, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{3f} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 65. Rol Değişkeni ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi

(I) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,12908	0,29221	0,992	-0,6720	0,9301
	Fikrim Yok	-0,20760	0,28683	0,951	-0,9939	0,5787
	Katılıyorum	-0,45124	0,24199	0,338	-1,1146	0,2122
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,82121*	0,24365	0,007	-1,4892	-00,152
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,12908	0,29221	0,992	-0,9301	0,6720
	Fikrim Yok	-0,33669	0,23665	0,613	-0,9854	0,3121
	Katılıyorum	-0,58032*	0,17969	0,012	-1,0729	-0,0877
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,95029*	0,18192	0,000	-1,4490	-0,4516
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,20760	0,28683	0,951	-0,5787	0,9939
	Katılmıyorum	0,33669	0,23665	0,613	-0,3121	0,9854
	Katılıyorum	-0,24364	0,17081	0,611	-0,7119	0,2246
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,61360*	0,17316	0,004	-1,0883	-0,1389
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,45124	0,24199	0,338	-0,2122	1,1146
	Katılmıyorum	0,58032*	0,17969	0,012	0,0877	1,0729
	Fikrim Yok	0,24364	0,17081	0,611	-0,2246	0,7119
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,36997*	0,07918	0,000	-0,5870	-0,1529
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,82121*	0,24365	0,007	0,1532	1,4892
	Katılmıyorum	0,95029*	0,18192	0,000	0,4516	1,4490
	Fikrim Yok	0,61360*	0,17316	0,004	0,1389	1,0883
	Katılıyorum	0,36997*	0,07918	0,000	0,1529	0,5870

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 65'e göre işletmenin kullanabileceği finansal kaynakların dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmaktadır.

Tablo 66. Teknoloji ve Örgüt Kültürü Varyanslarının Homojenliği Testi

Teknoloji ve Örgüt Kültürü			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
1,321	4	366	0,262

Tablo 66’da örgüt kültürü faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,262 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten büyük olması varyansların homojen dağıldığını ve anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

H4a: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 67’de yer almaktadır.

Tablo 67. H_{4a} Hipotezinin Anova Sonuçları

Teknoloji ve Örgüt Kültürü Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	9,234	4	2,309	7,342	0,000
Grup İçi	115,076	366	0,314		
Toplam	124,311	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=7,342$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak teknoloji değişkeni, örgüt kültürü faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{4a} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 68. Teknoloji Değişkeni ve Örgüt Kültürü Faktörünün Tukey Testi

(I) Örgüt kültürü dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Örgüt kültürü dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	-0,26988	0,17180	0,517	-0,7409	0,2011
	Fikrim Yok	-0,03846	0,19047	1,000	-0,5606	0,4837
	Katılıyorum	-0,26973	0,16119	0,452	-0,7116	0,1722
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,55151*	0,16551	0,008	-1,0052	-0,0978
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,26988	0,17180	0,517	-0,2011	0,7409
	Fikrim Yok	0,23142	0,13199	0,403	-0,1304	0,5933
	Katılıyorum	0,00016	0,08441	1,000	-0,2313	0,2316
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,28163*	0,09240	0,021	-0,5349	-0,0283
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,03846	0,19047	1,000	-0,4837	0,5606
	Katılmıyorum	-0,23142	0,13199	0,403	-0,5933	0,1304
	Katılıyorum	-0,23126	0,11785	0,287	-0,5544	0,0918
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,51305*	0,12370	0,000	-0,8522	-0,1739
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,26973	0,16119	0,452	-0,1722	0,7116
	Katılmıyorum	-0,00016	0,08441	1,000	-0,2316	0,2313
	Fikrim Yok	0,23126	0,11785	0,287	-0,0918	0,5544
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,28179*	0,07075	0,001	-0,4757	-0,0878
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,55151*	0,16551	0,008	0,0978	1,0052
	Katılmıyorum	0,28163*	0,09240	0,021	0,0283	0,5349
	Fikrim Yok	0,51305*	0,12370	0,000	0,1739	0,8522
	Katılıyorum	0,28179*	0,07075	0,001	0,0878	0,4757

*, The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 68'e göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmaktadır.

Tablo 69. Teknoloji ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Teknoloji ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
5,518	4	366	0,000

Tablo 69’da telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{4b}: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 70’te yer almaktadır.

Tablo 70. H_{4b} Hipotezinin Anova Sonuçları

Teknoloji ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	16,475	4	4,119	13,979	0,000
Grup İçi	107,836	366	0,295		
Toplam	124,311	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=13,979$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak teknoloji değişkeni, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{4b} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 71. Teknoloji ve Telekomünikasyon Altyapı ve Hizmetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,04483	0,19906	0,999	-0,5009	0,5905
	Fikrim Yok	-0,09808	0,22831	0,993	-0,7240	0,5278
	Katılıyorum	-0,14792	0,17635	0,918	-0,6314	0,3355
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,53561*	0,17772	0,023	-1,0228	-0,0484
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,04483	0,19906	0,999	-0,5905	0,5009
	Fikrim Yok	-0,14290	0,18117	0,934	-0,6396	0,3538
	Katılıyorum	-0,19274	0,10861	0,390	-0,4905	0,1050
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,58044*	0,11081	0,000	-0,8842	-0,2767
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,09808	0,22831	0,993	-0,5278	0,7240
	Katılmıyorum	0,14290	0,18117	0,934	-0,3538	0,6396
	Katılıyorum	-0,04984	0,15589	0,998	-0,4772	0,3775
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,43753*	0,15743	0,045	-0,8691	-0,0060
Katılıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	0,14792	0,17635	0,918	-0,3355	0,6314
	Katılmıyorum	0,19274	0,10861	0,390	-0,1050	0,4905
	Fikrim Yok	0,04984	0,15589	0,998	-0,3775	0,4772
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,38769*	0,06129	0,000	-0,5557	-0,2197
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,53561*	0,17772	0,023	0,0484	1,0228
	Katılmıyorum	0,58044*	0,11081	0,000	0,2767	0,8842
	Fikrim Yok	0,43753*	0,15743	0,045	0,0060	0,8691
	Katılıyorum	0,38769*	0,06129	0,000	0,2197	0,5557

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 71'e göre telekomünikasyon altyapı ve hizmetlerinin dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı ile arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 72. Teknoloji ve Bilişim Teknolojileri Ekipmanı ve Uygulama Maliyetleri Varyanslarının Homojenliği Testi

Teknoloji ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
10,360	4	366	0,000

Tablo 72'ye göre bilişim teknolojileri ekipmanı ve uygulama maliyetleri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{4c}: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 73'te yer almaktadır.

Tablo 73. H_{4c} Hipotezinin Anova Sonuçları

Teknoloji ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	18,431	4	4,608	15,928	0,000
Grup İçi	105,880	366	0,289		
Total	124,311	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=15,928$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak teknoloji değişkeni, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{4c} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 74. Teknoloji Değişkeni ve Bilişim Teknolojileri ve Ekipmanı Uygulama Maliyetleri Faktörünün Tukey Testi

(I) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,11932	0,24772	0,989	-0,5598	0,7984
	Fikrim Yok	-0,36458	0,26893	0,656	-1,1018	0,3727
	Katılıyorum	-0,12569	0,22321	0,980	-0,7376	0,4862
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,53849	0,22390	0,116	-1,1523	0,0753
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,11932	0,24772	0,989	-0,7984	0,5598
	Fikrim Yok	-0,48390	0,19302	0,091	-1,0131	0,0452
	Katılıyorum	-0,24501	0,12148	0,260	-0,5780	0,0880
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,65781*	0,12274	0,000	-0,9943	-0,3213
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	0,36458	0,26893	0,656	-0,3727	1,1018
	Katılmıyorum	0,48390	0,19302	0,091	-0,0452	1,0131
	Katılıyorum	0,23889	0,16036	0,570	-0,2007	0,6785
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,17391	0,16132	0,818	-0,6161	0,2683
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,12569	0,22321	0,980	-0,4862	0,7376
	Katılmıyorum	0,24501	0,12148	0,260	-0,0880	0,5780
	Fikrim Yok	-0,23889	0,16036	0,570	-0,6785	0,2007
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,41280*	0,05935	0,000	-0,5755	-0,2501
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,53849	0,22390	0,116	-0,0753	1,1523
	Katılmıyorum	0,65781*	0,12274	0,000	0,3213	0,9943
	Fikrim Yok	0,17391	0,16132	0,818	-0,2683	0,6161
	Katılıyorum	0,41280*	0,05935	0,000	0,2501	0,5755

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 74'e göre örgüt kültürünün dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık

bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 75. Teknoloji ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Varyanslarının Homojenliği Testi

Teknoloji ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
4,709	4	366	0,001

Tablo 75'te veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05'ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{4d}: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 76'da yer almaktadır.

Tablo 76. H_{4d} Hipotezinin Anova Sonuçları

Teknoloji ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	12,577	4	3,144	10,299	0,000
Grup İçi	111,734	366	0,305		
Toplam	124,311	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=10,299$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak teknoloji değişkeni veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{4d} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 77. Teknoloji Değişkeni ve Veri Güvenliği, Erişim ve Üçüncü Taraflar Arasında Veri Aktarımı Faktörünün Tukey Testi

(I) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,01273	0,29602	1,000	-0,7988	0,8242
	Fikrim Yok	0,13352	0,32260	0,994	-0,7509	1,0179
	Katılıyorum	-0,05966	0,27938	1,000	-0,8256	0,7063
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,40666	0,27985	0,594	-1,1738	0,3605
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,01273	0,29602	1,000	-0,8242	0,7988
	Fikrim Yok	0,12079	0,19764	0,973	-0,4210	0,6626
	Katılıyorum	-0,07239	0,11420	0,969	-0,3855	0,2407
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,41939*	0,11533	0,003	-0,7356	-0,1032
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,13352	0,32260	0,994	-1,0179	0,7509
	Katılmıyorum	-0,12079	0,19764	0,973	-0,6626	0,4210
	Katılıyorum	-0,19318	0,17172	0,793	-0,6639	0,2776
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,54018*	0,17248	0,016	-1,0130	-0,0673
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,05966	0,27938	1,000	-0,7063	0,8256
	Katılmıyorum	0,07239	0,11420	0,969	-0,2407	0,3855
	Fikrim Yok	0,19318	0,17172	0,793	-0,2776	0,6639
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,34700*	0,06107	0,000	-0,5144	-0,1796
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,40666	0,27985	0,594	-0,3605	1,1738
	Katılmıyorum	0,41939*	0,11533	0,003	0,1032	0,7356
	Fikrim Yok	0,54018*	0,17248	0,016	0,0673	1,0130
	Katılıyorum	0,34700*	0,06107	0,000	0,1796	0,5144

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 77'ye göre veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımının dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı ile farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile

katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 78. Teknoloji ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Varyanslarının Homojenliği Testi

Teknoloji ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
5,130	4	366	0,000

Tablo 78’de çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{4e}: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 79’da yer almaktadır.

Tablo 79. H_{4e} Hipotezinin Anova Sonuçları

Teknoloji ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	15,765	4	3,941	13,289	0,000
Grup İçi	108,546	366	0,297		
Toplam	124,311	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=13,289$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak teknoloji değişkeni, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{4e} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 80. Teknoloji Değişkeni ve Çalışanların Bilgi İletişim Teknolojileri Becerileri Faktörünün Tukey Testi

(I) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,20739	0,29601	0,956	-0,6041	1,0189
	Fikrim Yok	0,08594	0,30443	0,999	-0,7486	0,9205
	Katılıyorum	-0,07452	0,27527	0,999	-0,8291	0,6801
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,43048	0,27597	0,524	-1,1870	0,3261
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,20739	0,29601	0,956	-1,0189	0,6041
	Fikrim Yok	-0,12145	0,17893	0,961	-0,6120	0,3691
	Katılıyorum	-0,28191	0,12292	0,149	-0,6189	0,0551
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,63787*	0,12449	0,000	-0,9792	-0,2966
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,08594	0,30443	0,999	-0,9205	0,7486
	Katılmıyorum	0,12145	0,17893	0,961	-0,3691	0,6120
	Katılıyorum	-0,16046	0,14200	0,791	-0,5498	0,2288
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,51642*	0,14336	0,003	-0,9094	-0,1234
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,07452	0,27527	0,999	-0,6801	0,8291
	Katılmıyorum	0,28191	0,12292	0,149	-0,0551	0,6189
	Fikrim Yok	0,16046	0,14200	0,791	-0,2288	0,5498
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,35597*	0,06039	0,000	-0,5215	-0,1904
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,43048	0,27597	0,524	-0,3261	1,1870
	Katılmıyorum	0,63787*	0,12449	0,000	0,2966	0,9792
	Fikrim Yok	0,51642*	0,14336	0,003	0,1234	0,9094
	Katılıyorum	0,35597*	0,06039	0,000	0,1904	0,5215

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 80'e göre çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerinin dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok ve kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 81. Teknoloji ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Varyanslarının Homojenliği Testi

Teknoloji ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar			
Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
11,070	4	366	0,000

Tablo 81’de işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörü için varyansların homojenlik test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre varyansların homojenlik testinde sig. değeri 0,000 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın 0,05’ten küçük olması varyansların homojen dağılmadığını ve anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

H_{4f}: Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre farklılık gösterip göstermediği One Way Anova testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları tablo 82’de yer almaktadır.

Tablo 82. H_{4f} Hipotezinin Anova Sonuçları

Teknoloji ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörü					
	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Gruplar Arası	18,233	4	4,558	15,727	0,000
Grup İçi	106,078	366	0,290		
Toplam	124,311	370			

Analiz sonucuna göre 0,05 anlamlılık düzeyinde $F=15,727$; $p=0,000<0,05$ olduğu için gruplar arasında çıkan fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak teknoloji değişkeni, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar faktörüne göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle **H_{4f} hipotezi kabul edilmiştir.**

Tablo 83. Teknoloji Değişkeni ve İşletmenin Kullanabileceği Finansal Kaynaklar Faktörünün Tukey Testi

(I) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	(J) İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar dijitalleşme kararını etkilemektedir.	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	0,70425*	0,22193	0,014	0,0958	1,3126
	Fikrim Yok	0,46857	0,21785	0,201	-0,1286	1,0658
	Katılıyorum	0,12560	0,18379	0,960	-0,3782	0,6294
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,16500	0,18505	0,900	-0,6723	0,3423
Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,70425*	0,22193	0,014	-1,3126	-0,0958
	Fikrim Yok	-0,23568	0,17973	0,684	-0,7284	0,2570
	Katılıyorum	-0,57864*	0,13647	0,000	-0,9528	-0,2045
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,86925*	0,13817	0,000	-1,2480	-0,4905
Fikrim Yok	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,46857	0,21785	0,201	-1,0658	0,1286
	Katılmıyorum	0,23568	0,17973	0,684	-0,2570	0,7284
	Katılıyorum	-0,34296	0,12973	0,065	-0,6986	0,0127
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,63357*	0,13151	0,000	-0,9941	-0,2730
Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	-0,12560	0,18379	0,960	-0,6294	0,3782
	Katılmıyorum	0,57864*	0,13647	0,000	0,2045	0,9528
	Fikrim Yok	0,34296	0,12973	0,065	-0,0127	0,6986
	Kesinlikle Katılıyorum	-0,29061*	0,06013	0,000	-0,4555	-0,1258
Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	0,16500	0,18505	0,900	-0,3423	0,6723
	Katılmıyorum	0,86925*	0,13817	0,000	0,4905	1,2480
	Fikrim Yok	0,63357*	0,13151	0,000	0,2730	0,9941
	Katılıyorum	0,29061*	0,06013	0,000	0,1258	0,4555

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 83'e göre işletmenin kullanabileceği finansal kaynakların dijitalleşme kararını etkilemesine verilen cevaplar arasında yapılan Tukey analizi sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum cevabı ile katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılmıyorum cevabı ile kesinlikle katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, fikrim yok cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır. Fikrim yok cevabı ile kesinlikle katılıyorum cevabı arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ve katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Katılıyorum cevabı ile katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum ve fikrim yok cevapları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kesinlikle katılıyorum cevabı ile katılmıyorum, fikrim yok ve katılıyorum cevapları

arasında farklılık bulunmakta, kesinlikle katılmıyorum cevabı arasında farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 84'te hipotezlerin kabul ve ret durumları gösterilmektedir.

Tablo 84. Hipotezlerin Kabul/Ret Durumu Tablosu

Hipotez No	Hipotez	Kabul/Ret Durumu
H _{1a}	Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{1b}	Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{1c}	Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{1d}	Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{1e}	Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{1f}	Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{2a}	Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{2b}	Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{2c}	Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{2d}	Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{2e}	Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H _{2f}	Muhasebe meslek mensuplarına göre Olağanüstü durumlarda (pandemi, deprem) bilişim teknolojilerinin sunduğu olanak ve fırsatlar ile muhasebenin	Kabul

	dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklara göre farklılık göstermektedir.	
H_{3a}	Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{3b}	Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{3c}	Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{3d}	Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{3e}	Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{3f}	Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{4a}	Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden örgüt kültürüne göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{4b}	Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden telekomünikasyon altyapısı ve hizmetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{4c}	Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetlerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{4d}	Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımına göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{4e}	Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerilerine göre farklılık göstermektedir.	Kabul
H_{4f}	Muhasebe meslek mensuplarının bilişim teknolojilerinin yeterlilik alanları ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dijitalleşme kararını etkileyen faktörlerden işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.	Kabul

SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknolojik gelişmelerin yaşandığı XXI. yüzyılda insan yaşamını kolaylaştıran ve yeni iş imkânları sağlayan bazı gelişmeler yaşanmıştır. Teknoloji çağı olarak da adlandırılan bu dönemde dijitalleşme kavramı önem kazanmıştır.

Dijitalleşme ile toplumla alakalı tüm alanların iş süreçlerinde ve iş bölümünde büyük yenilikler yaşanmıştır. Teknolojinin beraberinde getirdiği e-devlet, e-ticaret, akıllı makineler, robotlar, sosyal medya, mobil iletişim gibi dijital alanlarda finans, banka, iletişim, eğitim, üretim sektörü, sağlık gibi tüm bölümlerde oluşan değişim gün geçtikçe daha da ivme kazanmıştır.

Dijitalleşme ışığında hızla değişim gösteren rekabet ortamındaki devamlılığını sürdürmek isteyen işletmeler, dijital dönüşüm sürecine uyum sağlamak durumunda kalmışlardır. Teknoloji ve küreselleşme bağlamında, dijitalleşmeye paralel olarak yaşanan gelişmelerden meslekler, sektörler, toplumlar, organizasyon yapıları ve çalışanlar yani hayatın tüm alanı etkilenmiştir. Dijitalleşmeden muhasebe mesleği de etkilenmiş ve muhasebe alanının tüm iş süreçlerinde değişim olmuştur.

Bu çalışmanın konusu, muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörler ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren toplam 371 muhasebe meslek mensubuna anket çalışması yapılmıştır. Anket formu 6 kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda kişisel bilgiler, ikinci kısımda dijitalleşme kararının etkileyen faktörler, üçüncü kısımda muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki, dördüncü kısımda olağanüstü durumlarda bilişim teknolojilerinin sunduğu etkinliği sürdürmek için olanaklar/fırsatlar, beşinci kısımda dijital ortamda muhasebe meslek mensubun rolü ve son olarak altıncı kısımda bilişim teknolojilerindeki yeterlilik alanlarının hiyerarşisi ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Bu ifadeleri değerlendirmek için “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerinden oluşan 5’li likert tipi ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılarak araştırmanın güvenilirliğine ilişkin Cronbach's Alpha analizi, araştırma verilerinin normal dağılımına ilişkin basıklık ve çarpıklık analizi, araştırmanın tanımlayıcı değişkenlerine

ait frekans analizi, araştırmanın hipotezlerini analiz edebilmek için varyansların homojenliği testi, tek yönlü varyans analizi (one-way anova) ve Post Hoc testlerinden olan Tukey testi kullanılmıştır.

Anketin tamamına ait güvenilirlik analizi sonucuna göre Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,957 olarak bulunmuş ve ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Normal dağılıma ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayıları ise -2 ve +2 aralığında olması verilerin normal dağıldığını göstermiştir.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarına ait tanımlayıcı değişkenlerin frekans dağılımları incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan 371 muhasebe meslek mensubunun 124'ü kadın ve 247'si erkektir. Frekans dağılımları sonucuna bakıldığında çoğunlukla erkek katılımcı olduğu ve 31-40 yaş aralığında katılımcının çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların 234'ü evli ve 137'si bekâr olduğu tespit edilmiştir. SMMM unvanına sahip, lisans mezunu, 5 yıl ve altı/ 6-10 yıl deneyime sahip katılımcıların çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörlerin ortaya konmasına ilişkin ankette yer alan ifadeler gruplandırılarak hipotez üretilmiştir. SPSS 20 programı ile örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri ve işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar değişkenleri ile deneyim, olağanüstü durumlar, rol ve teknoloji değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını anlamak için One Way Anova testi uygulanmıştır. Yapılan analizlerde oluşturulan hipotezler istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. İstatistiksel olarak ortaya çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için Tukey testi kullanılmıştır.

Araştırma hipotezlerinden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

- Muhasebe meslek mensuplarının deneyim sürelerine bağlı olarak muhasebe sürecinin dijitalleşmesine ilişkin karar verirken çalışma ortamındaki örgüt kültürü, çalışanlar arasındaki uyum, çalışma ortamındaki telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri, çalışma ortamında kullanılacak olan bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, müşterilere ilişkin veri güvenliği, erişim ve üçüncü

taraflar arasında veri aktarımı, ofiste çalışan personellerin bilgi iletişim teknolojilerini ne ölçüde kullanabildiği, ofisin kullanabilecek olduğu finansal kaynaklarda göz önünde bulundurarak dijitalleşme kararını verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

- Muhasebe meslek mensuplarının pandemi ve deprem gibi olağanüstü durumlarda bilişim teknolojilerinin sunduğu olanaklara bağlı olarak muhasebe sürecini dijitalleşmesine ilişkin karar verirken örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarda göz önünde bulundurarak dijitalleşme kararını verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Muhasebe meslek mensuplarının dijital ortamdaki rolüne bağlı olarak muhasebe sürecinin dijitalleşmesine ilişkin karar verirken çalışma ortamındaki örgüt kültürü, çalışma ortamındaki telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, ofis ortamındaki veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri, işletmenin kullanabileceği finansal kaynaklarda göz önünde bulundurarak dijitalleşme kararını verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Muhasebe meslek mensuplarının dijital ortamda sık kullanılan bilgi iletişim araçlarına bağlı olarak muhasebe sürecinin dijitalleşmesine ilişkin karar verirken örgüt kültürü, telekomünikasyon altyapı ve hizmetleri, bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri, veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı, çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri ve işletmenin kullanabileceği finansal kaynakları da göz önünde bulundurarak dijitalleşme kararını verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde çalışmaya en yakın Coman vd., (2022) çalışmasıdır. Çalışmalarında geleneksel muhasebenin klasik, yüz yüze, ekonomik ve sosyal çevrenin aktörleri arasındaki iletişimin kısıtlanmasından dolayı muhasebenin dijitalleşme süreci ve faaliyetlerin sanal ortama yönelmesi hakkında bilgi vermektedir. Teknolojinin gelişmesiyle beraber muhasebenin iş süreçlerindeki sanallaşma muhasebe meslek mensubunun rolünde ve misyonunda paradigma değişimine yol açıp açmadığı araştırmanın konusudur. Çalışmanın COVID-19 pandemi döneminde

yürütülmesi araştırma sonuçlarında bozucu bir faktör olabilir. Araştırma sonuçlarına göre muhasebenin dijitalleşmesinde COVID-19 pandemi koşullarında iş süreçlerinin devamlılığını sağlayabilmenin gereklilik olup belirleyici faktörler dahilinde ekonomik varlıklar ve devlet düzeyinde alınan kararların gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. COVID-19 pandemi koşullarında bilişim teknolojilerinin sunduğu avantajlar sıralanmıştır. Muhasebenin dijitalleşmesi ile muhasebe meslek mensuplarının rolünde değişim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sınırı Romanya'nın güneydoğu bölgesini kapsamaktadır.

Araştırma COVID-19 pandemi krizi etkisi altında olduğu için bu çalışma ile farklılık göstermektedir. Bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme kararını verirken etkilendikleri değişkenler ve faktörler ortaya konmuştur. Bu yüzden diğer çalışmadan farklılık göstermektedir. Diğer çalışma ile benzerlikleri ise bilişim teknolojilerinin muhasebeye entegre edilmesi, dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolündeki değişimlerin ortaya konmasıdır.

Bu çalışmada muhasebe sürecinin dijitalleşmesinde etkili olan faktörlerin ortaya konulması kişi ve kuruluşlara yardımcı olması beklenmektedir.

İleride yapılacak olan çalışmalara önerme olarak; bu çalışma Antalya ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına uygulanmıştır. Anket çalışması farklı illerde tekrarlanabilir ve kültür noktasında karşılaştırılabilir. Diğer sektörler üzerine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akbulut, K. (2019). İnternette Hediye Amaçlı Alınan Ürünün Gönderiminin E-Arşiv Fatura Yerine Sevk İrsaliyesi ile Belgelendirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, 29(154), 237-243.

Akdemir Altunbaşak, T. (2018). Blok Zincir (Blockchain) Teknolojisi ile Vergilendirme. *Maliye Dergisi*, 174, 360-371.

Akdoğan, N., ve Akdoğan, U. (2018). Büyük Veri-Bilişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Uygulamalarına ve Muhasebe Mesleğine Etkisi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 18(55), 1-14.

Alptekin, E. (2017). Blockchain ve Kripto Paralar, Dünya Ekonomisini Dönüştürüyor. *AR&GE Bülten*.

Altınışık, U. (2003). *Elektronik Sözleşmeler*. Seçkin Yayıncılık.

Altundağ, S. (2006). Dijital İmzanın Ticari Hayatta Kullanılması ve Düzenlenmesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 22.

Appelbaum, D., Kogan, A., Vasarhelyi, M., & Yan, Z. (2017). Impact Of Business Analytics And Enterprise Systems On Managerial Accounting. *International Journal of Accounting Information Systems*, 25, 29-44.

Arslan, İ. K., ve Öz, N. (2020). Elektronik Ticaret Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(38), 13-31.

Arslan, M. C., ve Karkacier, A. (2019). Dijital Dönüşüm Sürecinde Yönetim Muhasebesinin Geleceğini Etkileyen Faktörlere Kavramsal Bir Bakış. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 430-442.

Arslan, M., ve Demirkan, S. (2019). Endüstri 4.0 ve Muhasebe Sistemine Etkisi Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Enderun Dergisi*, 3(1), 1-17.

Ballı, A. (2022). Türkiye’de Dijital Dönüşüm ve Girişimcilik. 3. *Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 57(1).

Batal, M. S. (2016). *Yapay Zekâ Uygulamaları ve Yapay Zekânın Geleceği*.

Bayraktar, C., ve Yıldırım, M. (2017). E-Belge Sistemleri Üzerine Davranışsal Tutum ve Kullanım Niyetlerinin İncelenmesi: Karabük İli Muhasebe Meslek Mensupları Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 95-114.

Beştaş, M. (2022). New Applications in Blockchain Economy: A Review on E-Invoice. *Journal of Yaşar University*, 17(67), 821-837.

Bogasiu, I. R., & Ardeleanu, N. (2021). Advantages and Disadvantages of Digitalisation in Accounting. *European Integration-Realities and Perspectives. Proceedings*, 294-299.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Liman Kaban, A., Taşçı, G., & Aykul, M. (2021). Dijital Bilgi Çağı: Dijital Toplum, Dijital Dönüşüm, Dijital Eğitim ve Dijital Yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63.

Büyükmirza, K. (2008). *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi Tek Düzene Uygun Bir Sistem Yaklaşımı* (1-12).

Büyüköztürk, Ş. (2023). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum* (30. Baskı). Pegem Akademi.

Bygren, K. (2016). *The Digitalization Impact On Accounting Firms Business Models* [Yüksek Lisans Tezi]. Kth Industrial Engineering and Management Stockholm.

Byström, H. (2016). Blockchains, Real-Time Accounting and the Future of Credit Risk Modeling. *Department of Economics School of Economics and Management Lund University*, 4, 1-11.

Chua, F. (2013). Big Data: Its power and perils. *The Association of Chartered Certified Accountants*.

Coman, D. M., Ionescu, C. A., Duică, A., Coman, M. D., Uzlaş, M. C., Stanescu, S. G., & State, V. (2022). Digitization of Accounting: The Premise of the Paradigm Shift of Role of the Professional Accountant. *Applied Sciences*, 12(7), 3359.

Crosby, M., Nachiappan, Pattanayak, P., Verma, S., & Kalyanaraman, V. (2016). BlockChain Technology: Beyond Bitcoin. *Applied Innovation Review*, 16.

Çarkacıoğlu, A. (2016). *Kripto-Para Bitcoin* [Araştırma Raporu]. Sermaye Piyasası Araştırma Kurulu.

Demirdöven, M. O. (2017). *Muhasebede E Fatura ve E Defter; Türkiye’de E Fatura E Defter Sistemine Geçen İşletmelere İlişkin Bir Araştırma* [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi.

Doğan, U. (2013). *550 Soruda E-Fatura, E-Defter* (3. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Dursun, G. D., Ektik, D., ve Tutcu, B. (2019). Mesleğin Dijitalleşmesi: Muhasebe 4.0. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 263-271.

Ege Bölgesi Sanayi Odası. (2015). Sanayi 4.0. www.ebso.org.tr (19.07.2017).

Erdoğan, E. (2020). *Dijital Muhasebe Uygulamaları Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma* [Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.

Erturan, İ. E., ve Ergin, E. (2018a). Büyük Verinin Muhasebe ve Denetim Alanlarına Uyum. *The Journal of Academic Social Sciences*, 81(81), 208-222.

Eş, A., ve Atasoy, A. (2022). Dijitalleşmenin Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkisi:Ankara İli Örneği. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 15(2), 247-249.

Falcıoğlu, M. Ö. (2004). *Türk Hukukunda Elektronik Satım Sözleşmesi ve Kuruluşu*. Yetkin Yayıncılık.

Fanning, K., ve Centers, D. P. (2016). Blockchain and Its Coming Impact on Financial Services. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 27(5), 53-57.

Feng Tian. (2016). An Agri-Food Supply Chain Traceability System For China Based On RFID & Blockchain Technology. *2016 13th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM)*, 1-6.

Fırat, O. Z., ve Ümit Fırat, S. (2017). Endüstri 4.0 Yolculuğunda Trendler ve Robotlar. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(2), 211-223.

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The Future Of Employment: How Susceptible Are Jobs To Computerisation? *Technological Forecasting and Social Change*, 254-280.

Gacar, A. (2019). Yapay Zekâ ve Yapay Zekânın Muhasebe Mesleğine Olan Etkileri: Türkiye'ye Yönelik Fırsat ve Tehditler. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 389-394.

George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update* (10. bs).

Gonçalves, M. J. A., Da Silva, A. C. F., & Ferreira, C. G. (2022a). The Future of Accounting: How Will Digital Transformation Impact the Sector? *Informatics*, 9(1).

Gonçalves, M. J. A., Da Silva, A. C. F., & Ferreira, C. G. (2022b). The Future of Accounting: How Will Digital Transformation Impact the Sector? *Informatics*, 9(1).

Gökçen, G., ve Özdemir, M. (2016). Türkiye'de Muhasebe Uygulamalarından E-Defter ve E-Fatura Uygulaması. *Öneri Dergisi*, 12(46), 137.

Gökgöz, A. (2011). Tarihsel Perspektifte Muhasebenin Doğuşunu ve Gelişimini Etkileyen Faktörler. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 167-177.

Gönen, S., ve Solak, B. (2017). Maliye Bakanlığı E-Dönüşüm Sürecinin Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bir Alan Araştırması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 76, 63-80.

<http://www.gib.gov.tr/e-Tebliğat>.

İbiş, C. (2002). Bilgi Çağında Muhasebecilik Mesleğinin Geleceği ve Yeni Muhasebeci Kimliği. *XVII. Türkiye Muhasebe Kongresi*, 10.

Jasim, Y. A., & Raewf, M. B. (2020). Information Technology's Impact on the Accounting System. *Cihan University-Erbil Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(1), 50-57.

Kara, M., ve Yılmaz, A. B. (2017). Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerde E-Belge Kullanımı ve Uygulamaları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35.

Karabacak, Z. İ., ve Sezgin, A. A. (2019). Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuryazarlık. *Türk İdare Dergisi*, 488, 319-343.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (33. Basım). Nobel Yayın Dağıtım.

Karasioğlu, F., ve Garip, O. (2019). E-Muhasebe Uygulamaları Kapsamında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Karaman’da Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 433-446.

Katz, R. L. (2017). *Social And Economic Impact Of Digital Transformation On The Economy*.

Kaya, G. (2021). *Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Dijital Muhasebe Okuryazarlık Düzeylerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.

Köroğlu, Y. (2017). Yapay Zekânın Teorik ve Pratik Sınırları. *Yapay Zekâ’nın Teorik ve Pratik Sınırları. 6. Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyumu*, 1-10.

McKinsey. (2011). Big Data: The Next Frontier For Innovation, Competition, And Productivity. *McKinsey Global Institute*, 1-20.

Mert, H., Güner, M., ve Duyar, G. (2022). Dijitalleşme Sürecinin Gelişimi ve Muhasebe Uygulamalarına Etkileri Yönünden İstanbul İlinde Smmmm’ler Üzerinde Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 66, 195-218.

Oktay Fırat, S. Ü. (2016). Sanayi 4.0 Dönüşümü Nedir? Belirlemeler ve Beklentiler. *Global Sanayici Dergisi*, ÇOSB Yayını.

Orbay, Ö. (2022). *Endüstri 4.0 Perspektifinde, Muhasebenin Dijital Dönüşümü: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma* [Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Özdoğan, B., ve Karğın, S. (2018). Blok Zinciri Teknolojisinin Muhasebe ve Finans Alanlarına Yönelik Yansımaları ve Beklentiler. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 80, 161-176.

Öztürk, M. S., ve Çarıkçı, O. (2019). Elektronik Muhasebe Uygulamaları Kapsamında Geleceğin Muhasebecileri Üzerine Bir Araştırma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 1007-1026.

Pusmaz, T. (2021). *Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Muhasebe Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Quattrone, P. (2016). Management Accounting Goes Digital: Will The Move Make It Wiser? *Management Accounting Research*, 31, 118-122.

Rasgen, M., ve Gönen, S. (2019). Endüstri 4.0 ve Muhasebenin Dijital Dönüşümü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2888-2917.

Richins, G., Stapleton, A., Stratopoulos, T. C., & Wong, C. (2017). Big Data Analytics: Opportunity or Threat for the Accounting Profession? *Journal of Information Systems*, 31(3), 63-79.

Rikhardsson, P., & Yigitbaşıoğlu, O. (2018). Business Intelligence & Analytics In Management Accounting Research: Status And Future Focus. *International Journal Of Accounting Information Systems*, 29, 37-58.

Roman, B., Stenum Czepluch, J., Nicolaj, L., & Šimon, M. (2016). Blockchain – The Gateway To Trust-Free Cryptographic Transactions. *Twenty-Fourth European Conference on Information Systems*.

Rotman, S. (2014). Bitcoin Versus Electronic Money. *World Bank*.

Russell, S. J., Norvig, P., & Davis, E. (2010). *Artificial intelligence: A Modern Approach* (3. bs). Prentice Hall.

Sağlam, İ. (2007). *Elektronik Sözleşmeler*. Legal Kitapevi.

Sağlar, J., ve Işık, Y. (2019). Xbrl ile Finansal Kodlamada Türkiye'nin Hazır Bulunuşluk Seviyesi Üzerine Bir İnceleme. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 193-223.

Satoshi, N. (2008). *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. 1-9.

Sener, S., ve Elevli, B. (2017). Endüstri 4.0'da Yeni İş Kolları ve Yüksek Öğrenim. *Mühendisler Beyinler Dergisi*, 1(2), 1-13.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu (1), 3568, (1989).

Sevim, A. (2009). *Dijital Muhasebe*. Anadolu Üniversitesi.

Smith, C., McGuire, B., Huang, T., & Yang, G. (2006). The History of Artificial Intelligence. *University of Washington*.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve Girişimcilikte Yeni Yaklaşımlar. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*.

Şeker, M. (2012). 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre İnternet Üzerinden Sözleşmelerin Kurulması. *İTÜSBD*.

Şeker, Y., ve Hoş, S. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Muhasebe Uygulamalarını Kullanımlarına İlişkin Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 953-972.

Şıtak, B. (2021). *Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine, Muhasebe Meslek Mensuplarına ve Muhasebe- Finans Eğitimine Etkilerinin Salgın Hastalık Döneminde İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Tekbaş, İ., Kurnaz, E., ve Azaltun, M. (2018). Dijital Muhasebe Okuryazarlığı: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma. *5th International Congress on Accounting and Finance Research (ICAFR'18)*, 17.

Tekelioğlu, Z. (2022). *Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijitalleşme Algısı: Konya İli Örneği* [Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Tektüfekçi, F. (2017). E-Dönüşüm Sürecinde E-Muhasebe Uygulamaları: Türkiye Örneği. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi*, 12(1), 79-88.

Thames, L., & Schaefer, D. (2016). Software-Defined Cloud Manufacturing for Industry 4.0. *Procedia CIRP*, 52, 12-17.

Tugay, O. ve Abide G. 2021. “Elektronik Muhasebe Uygulamaları Konusunda Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşleri: Isparta İlinde Bir Araştırma”. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi* 14(2):695-726.

Turan, A. H., ve Özgen, F. B. (2009). Türkiye’de E-Beyanname Sisteminin Benimsenmesi: Geliştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli ile Ampirik Bir Çalışma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 1(10), 134-147.

Tutar, S. (2019). Endüstri 4.0’ın Muhasebe Mesleğine Olası Etkileri. *Business and Politics*, 3(2), 323-344.

Utku, M., ve Kurtcebe, E. (2020). Muhasebe ve Vergi Uygulamalarında E-Dönüşüm: 509 Nolu V.U.K. Genel Tebliğinin Ticari Hayata Etkileri. *Ekonomi Maliye İşletme Dergisi*, 3(1), 75-84.

Üzmez, S. S., ve Büyükbeşe, T. (2021). Dijitalleşme Sürecinde Bilgi Yönetiminin İşletmelerin Teknoloji Uyumuna Etkileri. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 16(2), 117-127.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:397), Sayı:27512, (2010).

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:433), Sayı:28867, (2013).

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:487) Sayı: 30273, (2017).

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:509) Sayı: 30923, (2019).

Yankın, F. B. (2019). *Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı*. 7(2), 1-38.

Yıldız, A. (2018). Industry 4.0 and Smart Factories. *Sakarya University Journal of Science*, 1-1.

Yıldız, D., ve Uzunsakal, E. (2018). Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 1.

Yıldız, Ö. R. (2009). Bilişim Dünyasının Yeni Modeli: Bulut Bilişim (Cloud Computing) ve Denetim. *Sayıştay Dergisi*, 74-75, 1-19.

Yoon, S. (2020). A Study on the Transformation of Accounting Based on New Technologies: Evidence from Korea. *Sustainability*, 12(20), 8669.

Yücel, G., ve Adiloğlu, B. (2019). Dijitalleşme- Yapay Zekâ ve Muhasebe Beklentiler. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 47-60.

Yürekli, E., ve Şahiner, A. (2017). Muhasebe Eğitimi ve Endüstri 4.0 İlişkisi. *The Journal of Academic Social Sciences*, 55(55), 152-162.

EKLER

Anket Formu

Sayın Katılımcı,

Bu anket formu; Muhasebenin Dijitalleşmesinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Rolünü belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır ve kesinlikle gizli tutulacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. İsmail BEKÇİ
Danışman

Esra GÜNEŞ SATAR
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyet: Kadın () Erkek ()
2. Yaş: 21-30 () 31-40 () 41-50 () 51-60 () 61 ve üzeri ()
3. Medeni durum: Evli () Bekar ()
4. Mesleki Unvan: SM () SMMM () YMM ()
5. Eğitim durumu: Lise () Yüksekokul () Lisans () Yüksek lisans () Doktora ()
6. Mesleki deneyim: 1-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 20 ve üzeri ()

2) Dijitalleşme kararını etkileyen faktörleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Örgüt Kültürü					
Telekomünikasyon altyapısı ve hizmetleri					
Bilişim teknolojileri ve ekipmanı uygulama maliyetleri					
Veri güvenliği, erişim ve üçüncü taraflar arasında veri aktarımı					
Çalışanların bilgi iletişim teknolojileri becerileri					
İşletmenin kullanabileceği finansal kaynaklar					

3) Muhasebe meslek mensuplarının deneyimi ile muhasebenin dijitalleşmesi arasındaki ilişki

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Deneyim ile dijitalleşmenin finansal raporların hazırlanması ve iletilmesi sürecindeki etkisine verilen önem arasında bir ilişki vardır.					
Deneyim ile dijitalleşmenin yönetsel kararlar üzerine etkisi sürecinde bir ilişki vardır.					
Deneyim ile dijitalleşmenin bilgiye gerçek zamanlı erişimi arasında ilişki vardır.					
Deneyim ile muhasebe faaliyetinin dijitalleştirilmesine fon ayrılması arasında bir ilişki vardır.					

4) Bir Pandemi/Sağlık Krizi Bağlamında Bilişim Teknolojilerinin Sunduğu Etkinliği Sürdürmek İçin Olanaklar/Fırsatlar

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Geleneksel ofis lokasyonu dışında faaliyetlerin yürütülmesi					
Muhasebe yazılımı uygulamasının yazar kasalarla birbirine bağlanması					
Birincil belgeleri yüklemek için bir web modülü aracılığıyla muhasebe yazılımı uygulamasına erişim					
Yapılandırılabilir elektronik gösterge panoları aracılığıyla anlık mali tablo bilgilerine erişim					
İnternet bağlantısı olan herhangi bir cihazdan önceden ayarlanmış bilgilere ve mali tablolara erişim					

5) Dijital ortamda muhasebe meslek mensubunun rolü

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş danışmanı ve stratejist					
Veri analisti ve iş değerlendiricisi					
Artı değer yaratmak için iş ortağı					
İş koçu ve akıl hocası					

6) Bilişim Teknolojilerindeki yeterlilik alanlarının hiyerarşisi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Etkileşimi kolaylaştıran teknolojiler (WhatsApp, e-posta, Twitter, Teams, Zoom, Skype vs.) girişimciler ile iş ortamındaki tüm aktörlerin etkileşimi için kullanılır.					
Depolama, veri işleme ve güvenlik teknolojileri (büyük veri, veri analiz teknikleri, siber güvenlik) Verilerin nasıl depolandığı ve paylaşıldığı konusunda bir standart olarak ortaya çıkan teknolojilerdir.					
Bulut bilişim teknolojileri (yeniden yapılandırılabilir bilgi işlem kaynaklarının paylaşılan bir ağa kolay ve isteğe bağlı erişim: sunucular, uygulamalar, teknik bilgi, İnternet aracılığıyla) Nerede olursanız olun, verilerin depolanması ve işlenmesindeki verimlilikleri nedeniyle şirketlerin giderek daha fazla kullandığı teknolojilerdir.					
Maliyet avantajları ve işlem kolaylığı nedeniyle girişimcilerin hızla benimsediği teknolojilerdir.					
Yapay zekâya özgü teknolojiler sağladığı avantajlar nedeniyle gelişen teknolojilerdir.					
Tüm ürün tasarımı ve test süreçleri Bilgi İletişim Teknolojilerindendir.					
İnsanları teknolojiyle buluşturmak ve insan inovasyonunu makine kapasitesiyle birleştirmek, sanal gerçeklik alanındaki teknolojilerdir.					
5G teknolojileri, Yukarıda belirtilenlerin hepsinin çalışması için vazgeçilmez teknolojidir.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı ve Soyadı: Esra GÜNEŞ SATAR

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü (2015-2019)

Yüksek Lisans Öğrenimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve finansal Yönetim Ana Bilim Dalı (2020-Devam Ediyor)

İş Denevimi:

Yeminli Mali Müşavir M. Aydın Demirel (2021-2023)

Coral Travel Holding A.Ş. (2023-Devam Ediyor)

Bilimsel Çalışmalar:

Bildiri:

- 1- Bekci İ., ve Güneş Satar E., (2023). “Kadın Smmmm’lerin Kadın Yöneticilere İlişkin Görüşlerinin Kraliçe Arı Kapsamında Değerlendirilmesi”, Latin American International Conference on Economic and Management Sciences-V, Ankara, TÜRKİYE, 1-3 Eylül, 2023
- 2- Bekci İ., ve Güneş Satar E., (2023). “Muhasebe Mesleğinin Dijitalleşme Sürecine Yönelik Kavramsal Çerçeve”, Latin American International Conference on Economic and Management Sciences-V, Ankara, TÜRKİYE, 1-3 Eylül, 2023